

**Univerzita Palackého v Olomouci**

Filozofická fakulta

katedra bohemistiky

**Verba dicendi jako metapragmatický komentář. Slovesa mluvení  
v uvozovacích větách v beletrii a publicistice na materiálu SYN2010**

**Verba Dicendi as a Metapragmatic Commentary. Speech Verbs in Introductory  
Clauses of Fiction and Journalism in the Database of the Czech National Corpora  
SYN2010**

magisterská diplomová práce

Bc. Aneta Preislerová

Česká filologie

vedoucí práce: Mgr. Jindřiška Svobodová, Ph.D.

**Olomouc 2015**

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní všechny použité zdroje a literaturu.

V Olomouci dne

.....

Podpis autora práce

Ráda bych srdečně poděkovala Mgr. Jindřišce Svobodové, Ph.D., za odborné vedení práce, cenné rady a připomínky. Děkuji také PhDr. Petru Pořízkovi, Ph.D., za konzultace a kontrolu vyhledávacích dotazů v praktické části práce.

# Obsah

Úvod.....	7
TEORETICKÁ ČÁST .....	9
1 Komunikační funkce .....	10
1.1 Pojetí komunikační funkce.....	10
1.1.1 Teorie ilokučních aktů .....	10
1.1.2 Gramatiky češtiny .....	11
1.1.3 Monografie.....	14
1.2 Verba dicendi jako prostředek vyjádření komunikační funkce.....	16
2 Metapragmatika a reflexe řečové činnosti.....	18
2.1 Pojetí metapragmatiky .....	18
2.2 Reflexe řečové činnosti .....	19
3 Citát a uvozovací věta .....	22
3.1 Přímá řeč .....	24
3.2 Nepřímá řeč.....	25
3.3 Informace obsažené v uvozovací větě.....	26
3.4 Typy uvozovacích vět .....	26
4 Verba dicendi.....	29
4.1 Verba dicendi vs. ilokuční slovesa.....	31
4.2 Participant informace .....	32
4.3 Klasifikace sloves mluvení .....	33
PRAKTICKÁ ČÁST .....	37
5. Uvozovací věty a slovesa mluvení v korpusech.....	38
5.1. Předpoklady pro praktickou část.....	38
6. Vyhledávání uvozovacích vět v korpusu.....	40
6.1. Postponovaná uvozovací věta .....	43
6.1.1. Vyhledávací dotaz.....	43

6.1.2.	Beletrie.....	45
6.1.3.	Publicistika.....	48
6.2.	Vložená uvozovací věta .....	50
6.2.1.	Vyhledávací dotaz.....	50
6.2.2.	Beletrie.....	51
6.2.3.	Publicistika.....	53
6.3.	Anteponovaná uvozovací věta .....	55
6.3.1.	Vyhledávací dotaz.....	55
6.3.2.	Beletrie.....	56
6.3.3.	Publicistika.....	58
6.4.	Neslovesné uvozovací věty .....	59
6.4.1.	Vyhledávací dotaz.....	59
6.4.2.	Beletrie.....	61
6.4.3.	Publicistika.....	62
6.5.	Porovnání distribuce uvozovacích vět v beletrii a publicistice .....	64
7.	Verba dicendi v uvozovacích větách .....	67
7.1.	Lemmata.....	67
7.2.	Gramatické kategorie sloves dicendi v uvozovacích větách.....	70
7.2.1.	Poddruh slovesa .....	71
7.2.2.	Číslo .....	72
7.2.3.	Osoba .....	74
7.2.4.	Čas .....	75
7.2.5.	Vid .....	76
7.3.	Klasifikace sloves a ilokučních aktů v praxi.....	77
7.3.1.	Dělení na verbální a neverbální činnost.....	78
7.3.2.	Dělení podle KF .....	79
7.3.3.	Dělení sloves se sdělovací KF podle Danešovy klasifikace .....	83

7.4. Seznamy sloves .....	86
7.4.1. Seznamy nejčastějších sloves .....	86
7.4.2. Seznamy všech sloves z uvozovacích vět.....	88
7.4.3. Seznam sloves v jednoslovných uvozovacích větách.....	88
Závěr .....	89
Anotace .....	91
Resumé.....	92
Seznam použité literatury .....	94
Seznam obrázků.....	97
Seznam grafů .....	98
Seznam příloh .....	99
Přílohy.....	100
200 nejčastěji užívaných sloves v uvozovacích větách s absolutní frekvencí podle SYN2010 (beletrie) .....	100
200 nejčastěji užívaných sloves v uvozovacích větách s absolutní frekvencí podle SYN2010 (publicistika) .....	104
Seznam všech sloves z uvozovacích vět v beletrii (SYN2010) .....	108
Seznam všech sloves z uvozovacích vět v publicistice (SYN2010).....	145
Seznam sloves v jednoslovných uvozovacích větách (SYN2010) .....	163

## Úvod

Slovesa mluvení v komunikaci používáme tehdy, když zaměřujeme pozornost na jazyk samotný v jeho užití. Otakar Šoltys v této souvislosti mluví o metajazykové funkci a význam těchto sloves neobsahuje pouze příznak verbální realizace, ale často také způsob provedení a hodnocení kvality řečového projevu.

Stejnou skupinou sloves se zabývá např. Milada Hirschová jako jedním z prostředků indikace komunikační (ilokuční) funkce. Jak se ale dočteme mj. u Miroslava Grepla, určení komunikační funkce je závislé především na komunikační situaci.

Skupinu sloves mluvení zařazujeme do oblasti metapragmatiky v širším pojetí, protože se svým užitím týkají výpovědi komentujících buď cizí, nebo naše vlastní nesoučasné promluvy. Reflexí řečové činnosti nemusíme zprostředkovávat pouze obsah výpovědi, volbou slovesa, snahou zprostředkovat komunikační situaci, můžeme ovlivnit i způsob, jakým adresát bude na reprodukovanou promluvu nahlížet.

V této práci jsme vycházeli především z publikace Otakara Šoltysa o slovesech mluvení a z několika prací Milady Hirschové zabývajících se touto částí lexika. Doposud byly texty zabývající se slovesy mluvení a uvozovacími větami zaměřeny především na oblast beletrie, věty byly excerpovány z uměleckých děl. Rozhodli jsme se postupovat zde jinak a získat data také z jiné stylové oblasti. Využití korpusu se pro čerpání velkých objemů dat zdá jako ideální příležitost.

Podle příspěvku Milady Hirschové ze sborníku *Korpus jako zdroj dat o češtině*<sup>1</sup> nevyhází korpus jako příliš vhodný nástroj k takovému zkoumání. Nemá syntaktickou anotaci, ani skupiny jmen nebo sloves nejsou zařazeny do skupin podle sémantiky. Při takto velkém objemu (každý z korpusů SYN čítá přes 120 miliard pozic) by ruční třídění do sémantických skupin byla práce pro celý tým a trvala by roky. Korpus ČAK 2.0 sice základní sémantické příznaky lemmat obsahuje, jedná se však pouze o jména a odvětví, do kterých tato jména spadají.

Přestože jsou tedy verba dicendi klasifikována především jako sémantická kategorie, snažíme se z korpusu SYN, který sémantickou anotaci neobsahuje, získat objektivní poznatky, které by nám na základě formálních znaků uvozovacích vět

---

<sup>1</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: Jaké poznatky o ilokučních slovesech lze v korpusu získat? In: Karlík, P. (ed.): *Korpus jako zdroj dat o češtině*. Brno: Masarykova univerzita 2004, s. 99–102.

v oblasti beletrie a publicistiky pomohly tyto stylové oblasti popsat a najít mezi nimi rozdíly.

Odlišnosti mezi těmito styly lze předpokládat už proto, že v uměleckém projevu jsou promluvy i jejich reprodukce součástí autorské intence. V publicistice se předpokládá naopak citování skutečně vyslovených výroků, jejich hodnocení s potřebou „ideově neutrálních“ tiskovin nesouzní. Proto lze v této oblasti předpokládat převahu sloves zprostředkovávajících obsah promluv bez osobního názoru reprodukcího mluvčího.

V praktické části se zabýváme větami uvozujícími řeč přímou, jejich různými typy a zastoupením v obou stylových oblastech. U každé stylové oblasti očekáváme specifické rysy užívání uvozovacích vět (jejich četnost, typ). Protože umělecké texty postihují celý fikční svět včetně promluv postav, bude suma sloves použitých v uvozovacích větách pravděpodobně větší a různorodější než v publicistice. V beletrii se taktéž budou častěji objevovat slovesa s významem hodnotícím způsob řečového projevu nebo indikující ilokuční funkci.



## **TEORETICKÁ ČÁST**

# 1 Komunikační funkce

## 1.1 Pojetí komunikační funkce

Komunikační funkce jsou nedílnou součástí výkladů o syntaxi i o ilokučních (mluvních, komunikačních, výpovědních) aktech. Někteří autoři je řadí mezi jazykové funkce, jinde se popisují jako vlastnost výpovědi. Pokusíme se postihnout rozdíly v jednotlivých pojetích.

### 1.1.1 Teorie ilokučních aktů

Jako první se problematikou ilokučních aktů zabývali filozofové John Langshaw Austin a v návaznosti na něj John Rogers Searle.

Austinova práce *How To Do Things With Words* vyšla v Oxfordu roku 1962 (český překlad v roce 2000). Austin zde naráží na rozdíl mezi významem věty jako konstrukce a platností věty v závislosti na konkrétní situaci. Stejná věta tak může být v různých výpovědích užita s rozdílným smyslem nebo rozdílnou referencí.<sup>2</sup>

Austin v tomto kontextu používá pojem *illocutionary force*, v českém vydání Austinových přednášek<sup>3</sup> je přeložen jako *ilokuční platnost*. Překlad akcentuje skutečnost, na kterou Austin sám upozorňuje, a to, že je termín blízký pojmu *význam*,<sup>4</sup> který je užíván v mnoha kontextech – mimo jiné zamlžuje rozdíl mezi ilokučním a ilokučním aktem – a je proto vhodné hledat jednoznačný termín.<sup>5</sup> Stejně tak výraz *užití* znesnadňuje rozlišení mezi aktem ilokučním a perlokučním.

Ilokuční sílu považuje za typ jazykové funkce při užívání jazyka, při provedení ilokučního aktu. Protože je ilokuční akt záležitostí výpovědi, určitého jednotlivého užití jazyka, jde o funkci nikoli jazyka, ale výpovědi tak, jak ji později definuje František Daneš nebo např. Milada Hirschová (viz 1.1.3.).

---

<sup>2</sup> AUSTIN, John Langshaw: *How To Do Things With Words*. Oxford: Oxford University Press, 1962. s. 97.

<sup>3</sup> AUSTIN, John L.: *Jak udělat něco slovy*. Praha: Filozofia, 2000.

<sup>4</sup> AUSTIN, John L.: *How To Do Things With Words*. Oxford: Oxford University Press, 1962. s. 100.

<sup>5</sup> „I want to distinguish force and meaning in the sense in which meaning is equivalent to sense and reference...“

Je potřeba rozlišovat mezi užitím jazyka a užitím věty,<sup>6</sup> což vede k ne úplně jasnému vymezení, kam ilokuční síla patří; jestli k funkcím jazykovým, nebo funkcím výpovědi.

John Rogers Searle ve svém článku *What Is a Speech Act?* (1971)<sup>7</sup> nepoužívá Austinův termín ilokuční akt (illocutionary act), ale píše o mluvních aktech. Věta má podle něj dvě části, část obsahovou a prostředky indikující funkci (function indicating device). Tyto prostředky ukazují, jak má být propozice chápána, nebo – jinými slovy – jakou ilokuční sílu (illocutionary force) výpověď má. To znamená, jaký ilokuční akt mluvčí uskutečňuje při dané výpovědi.<sup>8</sup> Ilokuční sílu zpočátku nazývá *intention* nebo *function*, tyto výrazy se pak objevují ve výkladech českých lingvistů, ať už jde o formální, nebo funkční popis.

### 1.1.2 Gramatiky češtiny

V *Mluvnici češtiny 2* (1986)<sup>9</sup> se nepíše o komunikační funkci samotné ani o mluvních aktech. O komunikačním *záměru* mluvčího se píše v kapitole (zpracované E. Buráňovou) o slovesném způsobu jako o funkci postojové modalita. Celá postojová modalita se řadí mezi odrazové komunikační funkce. Pojetí komunikační funkce se zde směřuje s pojetím funkcí jazyka a gramatických prostředků. Postojová modalita je zde kromě komunikační situace indikována intonací a především slovesným způsobem jako jejím výrazovým prostředkem.

V *Mluvnici češtiny 3* (1987)<sup>10</sup> část textu o komunikační funkci (v tomto případě je stejně jako ve většině prací ze 70. a 80. let užito tvaru „komunikativní“) zpracoval Miroslav Grepl. Komunikační funkce je zde definována jako cíl (záměr), kterého chceme u adresáta dosáhnout. „Komunikativní funkce výpovědi představuje realizaci interpersonálního aspektu komunikace, který lze obecně charakterizovat jako úsilí

---

<sup>6</sup> AUSTIN, John Langshaw: *How To Do Things With Words*. Oxford: Oxford University Press, 1962. s. 100.

<sup>7</sup> SEARLE, John R.: *What is a Speech Act?* *Philosophy in America*, Ithaca, Cornell University Press, 1965, in: *The Philosophy of Language*, J.R. SEARLE (ed.), Oxford: Oxford University Press, 1971.

<sup>8</sup> „The function indicating device shows how the proposition is to be taken, or, to put it in another way, what illocutionary force the utterance is to have, that is, what illocutionary act the speaker is performing in the utterance of the sentence.“

<sup>9</sup> *Mluvnice češtiny 2*. Praha: Academia, 1986. s. 169.

<sup>10</sup> *Mluvnice češtiny 3*. Praha: Academia, 1987.

(záměr) M [mluvčího] dosáhnout výpovědi v daném KA [komunikační/mluvní akt] produkovanou toho cíle (efektu) u A [adresáta], kterého M svým ‚jazykovým jednáním‘ v daném komunikativním kontextu dosáhnout zamýšlí. KF [komunikační funkce] konkrétní výpovědi je proto třeba chápat jako cíl (účel), pro který byla M ve vztahu k A produkována.<sup>11</sup> Komunikační funkce je zde popisována jako ‚konstitutivní komponent každé výpovědi‘, je funkcí, jakou výpověď v dané komunikační situaci plní (zde tedy nejde o funkci jazyka, ale o funkci výpovědi). Její klasifikace pak následuje školskou tradici s vysvětlením, že jde o *formy* výpovědi a aktuální komunikační funkce nemusí být interpretovatelná jen na tomto základě. Hlavním faktorem pro determinaci komunikační funkce je komunikační situace jako mimojazykový faktor.

Podle *Mluvnice češtiny 2* je vyjádření komunikačního záměru základní složkou postojové modality, v *Mluvnici češtiny 3* už se ve stejném významu mluví o komunikační funkci jako o základní složce výpovědi (neboli mluvního aktu).

Matoucí je, že na začátku kapitoly je komunikační funkce ztotožňována s komunikačním záměrem,<sup>12</sup> ale při popisu struktury komunikační funkce je komunikativní záměr mluvčího jen jednou ze složek – i když dominantní – struktury komunikační funkce společně s předpoklady mluvčího o adresátovi/situaci a postojem mluvčího k obsahu výpovědi.<sup>13</sup>

Zatímco v *Mluvnici češtiny 2* je výrazovým prostředkem postojové modality slovesný způsob, v *Mluvnici češtiny 3* může být komunikační funkce vyjádřena hned několika způsoby, mezi které patří i explicitní performativní formule. Tou se *Mluvnice češtiny 2* nezabývá, nejde o zvláštní slovesný způsob. Také by bylo obtížné performativní užití zařadit k deskriptivnímu užití do jedné kategorie ‚oznamovacích vět‘, k čemuž by muselo dojít, pokud se druhy vět rozlišují na základě slovesného modu.

Pojetí v *Mluvnici češtiny 2* a *Mluvnici češtiny 3* si tedy překvapivě neodpovídá. V první z nich se na oblast pohlíží z hlediska slovesného modu a formálních znaků vyjadřování postojové modality. V třetím díle tzv. akademické mluvnice je naopak komunikační funkce rozebrána na jednotlivé složky, jedním z určujících faktorů se stává

---

<sup>11</sup> Mluvnice češtiny 3. Praha: Academia, 1987. s. 308.

<sup>12</sup> Mluvnice češtiny 3. Praha: Academia, 1987. s. 308.

<sup>13</sup> Tamtéž. s. 312.

komunikační situace. Na základě komunikační situace lze teprve určit funkci, kterou výpověď jako taková (ne tedy jen sloveso v určitém modu) plní.

*Příruční mluvnice češtiny* (1995) se od akademické také odlišuje, přestože je příslušná část sepsána stejným autorem, Miroslavem Greplem. Komunikační funkce je zde popisována jako „funkce (záměr, cíl), s jakým byl obsah vůči adresátovi v dané situaci jako výpověď produkován“<sup>14</sup> a je jednou ze dvou základních složek celkového smyslu výpovědi (společně s obsahem). Pojetí komunikační funkce je zde stejné jako ve *Skladbě češtiny*, jsou použity často totožné věty. Forma výpovědi se dostává více do pozadí, na formální znaky výpovědi už při určování komunikační funkce nelze spoléhat. „V odborné literatuře se vedle termínu komunikační funkce užívá synonymně také termínu ilokuční funkce (síla) výpovědi.“<sup>15</sup>

Nová *Akademická gramatika spisovné češtiny* (2013)<sup>16</sup> volí odlišný přístup od všech předcházejících mluvnic. Pojem komunikační funkce není nikterak vysvětlován. Funkce jsou klasifikovány jako kontaktová, sdělovací, zjišťovací, apelová (výzvoová) a expresivní. Jde tedy o funkce spíše jazykové nebo komunikační ve smyslu, v jakém je popisuje Milada Hirschová.<sup>17</sup> Podkapitoly následují tradiční dělení a termín komunikační funkce je použit k označení druhů vět podobně jako v Havránkově-Jedličkově mluvnici, druhy vět jsou opět děleny převážně na základě jejich formy (s přihlédnutím k tomu, že jednotlivé formy mohou plnit i jiné funkce). Upozorňuje se zde (na rozdíl od dřívějších gramatik) také na to, že mezi formou věty a její aktuální komunikační funkcí nebyl nalezen žádný jednoznačný vztah a určování funkce výpovědi tak bude vždy do jisté míry subjektivní záležitostí.

---

<sup>14</sup> KARLÍK, Petr a kol. *Příruční mluvnice češtiny*. Vyd. 2., opr. [i.e. 4. vyd.]. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2012. s. 586.

<sup>15</sup> KARLÍK, Petr a kol. *Příruční mluvnice češtiny*. Vyd. 2., opr. [i.e. 4. vyd.]. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2012. s. 586.

<sup>16</sup> ŠTÍCHA, František a kol. *Akademická gramatika spisovné češtiny*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2013. s. 755.

<sup>17</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: *Pragmatika v češtině*. Praha: Karolinum, 2013. s. 152–153.

### 1.1.3 Monografie

František Daneš ve svém příspěvku *Verba dicendi a výpovědní funkce* (1973)<sup>18</sup> odkazuje na Austinovo a Searlovo pojetí ilokuční (příp. perlokuční) síly, sám však používá termín *výpovědní funkce* (v návaznosti na Austina<sup>19</sup>). Odlišuje funkce jazyka a funkce promluv, výpovědní funkce jsou podle něj mnohem specifitější. Řadí je do oblasti „druhů vět podle obsahu“, „podle postoje mluvčího“ apod., přestože „druhy vět“ byly v té době klasifikovány převážně podle své formy.

V práci Jaroslava Bauera a Miroslava Grepla *Skladba spisovné češtiny* (poprvé vydáno 1972) je oblast záměru mluvčího pojmenována jako modalita postojová, v pozdějších vydáních pak jako modalita komunikativně intenční nebo záměrová. „Mluvčí formuluje věcný obsah výpovědi vždy s nějakým komunikativním cílem (záměrem) vzhledem k adresátovi.“<sup>20</sup> Nejde tedy jen o použití určitých jazykových prostředků, adresát jako součást komunikační situace má na formu užití výpovědi vliv. Upozorňuje se zde na to, že výpovědi se stejným věcným obsahem mohou být formulovány z hlediska různých komunikativních záměrů, stejně tak jeden komunikativní záměr může být vyjádřen výpověďmi s různým propozičním obsahem. Jako ekvivalent autoři zmiňují ilokuční sílu, nejspíše v návaznosti na Austina. Dále se zde Miroslav Grepl zabývá možnostmi vyjádření komunikativního záměru, při výkladu dochází k dvěma možnostem – explicitní (performativní predikáty) a implicitní (výpovědní formy). Pojetí komunikativního záměru zde odpovídá pozdějším pracím Greplovým.

Ve *Skladbě češtiny* (1998) autorů Miroslava Grepla a Petra Karlíka se mezi komunikační a ilokuční funkce klade rovnítko a definují se jako cíl/úmysl/záměr, se kterým se výpověď uskutečňuje.<sup>21</sup> Komunikační funkce je jednou ze dvou hlavních složek konstituujících smysl výpovědi a je zde klasifikována do osmi kategorií, otevřeně se zde navazuje na Searlovu klasifikaci ilokučních aktů.

---

<sup>18</sup> DANEŠ, František: *Verba dicendi a výpovědní funkce*. In: *Studia Slavica Pragensia*, Praha: UK, 1973. s. 115–124.

<sup>19</sup> „For there are very numerous functions of or ways in which we use speech...“

<sup>20</sup> BAUER, Jaroslav – GREPL, Miroslav: *Skladba spisovné češtiny*. Praha: SPN, 1980. s. 18.

<sup>21</sup> GREPL, Miroslav – KARLÍK, Petr: *Skladba češtiny*. Olomouc: Votobia, 1998.

I v nejnovějším výkladu Miroslava Grepla *Jak dál v syntaxi* (2006)<sup>22</sup> týkajícím se pragmatických aspektů komunikace je komunikační situace určujícím faktorem pro zjištění aktuální komunikační/ilokuční funkce. Pojetí je obdobné i v *Encyklopedickém slovníku* (2002).<sup>23</sup> Důsledně rozlišuje mezi komunikační funkcí výpovědi a jejími formami. Srozumitelně vysvětluje, že „druhy vět podle postoje mluvčího“ odpovídají komunikační funkci jen v případě, že forma s funkcí souhlasí.<sup>24</sup> Shodovat se však nutně nemusí a otevírá se tak možnost zkoumání vztahu mezi funkcemi a jejich výpovědními formami.

V pojetí komunikační funkce u Miroslava Grepla lze pozorovat během desetiletí mírný vývoj. V pracích publikovaných během 70. a 80. let je kladen větší důraz na formu výpovědi jako na hlavní indikátor záměru mluvčího a problematika je řazena do postojové (komunikativně intencí) modality. V novějších pracích se komunikační funkce zasazuje do oblasti mluvních aktů a řečového jednání (pravděpodobně také pod vlivem článku Milady Hirschové ve Slovu a slovesnosti<sup>25</sup>). Za určující se zde považuje především (i mimojazykový) kontext.

Milada Hirschová ve své práci *Česká verba dicendi v performativním užití* z roku 1988<sup>26</sup> pojednává o komunikační funkci, kterou slučuje s řečovým aktem. Pohybuje se v oblasti postojové modality (*Mluvnice češtiny 2* a další práce vydané v 70. a 80. letech). Už zde v komentáři Greplový práce rozlišuje postojovou modalitu (jako významy rozlišitelné na základě formy, především slovesného modu) a komunikativní záměry mluvčího.<sup>27</sup>

*Pragmatika v češtině* (poprvé vydáno v roce 2006) se snaží o postihnoutí rozdílu mezi jednotlivými termíny a jejich zjednoznačnění. Upozorňuje na to, že v našem jazykovém prostředí je komunikační funkce často synonymem pro funkci ilokuční,<sup>28</sup> jak

---

<sup>22</sup> GREPL, Miroslav. *Jak dál v syntaxi*. Brno: Host, 2011.

<sup>23</sup> BACHMANNOVÁ, Jarmila et al. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. s. 145.

<sup>24</sup> GREPL, Miroslav. *Jak dál v syntaxi*. Brno: Host, 2011. s. 66.

<sup>25</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: Řečový akt, řečové jednání a komunikační funkce výpovědi. *SaS* 65, 2004. s. 163–173. Také v: HIRSCHOVÁ, Milada: *Pragmatika v češtině*. Praha: Karolinum, 2013. s. 150.

<sup>26</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: *Česká verba dicendi v performativním užití*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1988.

<sup>27</sup> Tamtéž, s. 10.

<sup>28</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: *Pragmatika v češtině*. Praha: Karolinum, 2013. s. 152.

jsme si ukázali v pracích Miroslava Grepla. Dochází k závěru, že ilokuční funkce/síla by měla být chápána jako *účel* výpovědi vycházející ze záměru/cíle podavatele a slučuje ji s řečovým aktem (stejně činí Searle ve svých přednáškách<sup>29</sup>), jde tedy o jeden typ komunikační funkce, který je ale zásadně odlišný od ostatních. Komunikační funkci pak definuje jako jakýkoliv *úkon*, který výpověď plní, nejspíše ne úplně závisle na mluvčího vůli. Samotnou komunikační funkci je tak možné určit až na základě širšího kontextu. Práce Milady Hirschové zprostředkovává různé přístupy na jednom místě, kriticky je hodnotí a snaží se nalézt jednoznačné řešení k roztříštěnosti přístupů a terminologie mimo jiné tím, že začala rozlišovat funkci komunikační a ilokuční.

## 1.2 Verba dicendi jako prostředek vyjádření komunikační funkce

Jak Miroslav Grepl připomíná, ilokuční akty nemusí být nutně jazykově indikovány, což vyplývá i z jejich pojmenování (*ilokuční* vychází z latinského výrazu pro „nevyjádřený“). Díky tomu lze usuzovat, že i při reprodukování cizích promluv jde z velké části o konvenční sociální jednání.<sup>30</sup>

V příspěvku Milady Hirschové o uvozovacích větách nebyl předpoklad, že uvozovací věta je hlavním prostředkem signalizace komunikační funkce, potvrzen. Ať už použije autor slovesa mluvení z jakékoliv stylové oblasti nebo i posunutého významu, komunikační funkce je zřejmá ze situace a ze vztahů mezi účastníky komunikace.<sup>31</sup> V uvozovacích větách se však jedná o deskriptivní užití slovesa. V případě performativního užití slovesa je situace zcela jiná; slovesa s možností performativního užití už ze své definice komunikační funkci výpovědi, jejíž jsou součástí, explicitně pojmenovávají.<sup>32</sup>

---

<sup>29</sup> „The speech act or acts performed in the utterance of a sentence are in general a function of the meaning of the sentence.“ In: SEARLE, John R.: *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge: CUP, 1969. s. 18

<sup>30</sup> GREPL, Miroslav. *Jak dál v syntaxi*. Brno: Host, 2011. s. 77.

<sup>31</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: K některým otázkám reprodukování cizích výpovědí. In: *Studia Bohemica II.*, AUPO 46. Praha, 1982. s. 98.

<sup>32</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: *Česká verba dicendi v performativním užití*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 1988. s. 7.



Slovesa mluvení jsou jen jednou z možností direktní indikace komunikační funkce, sloveso může být vybráno na základě zvolené komunikační strategie.<sup>33</sup> Komunikační funkce však může být projevena také nepřímo, např. ze zdvořilostních důvodů, kdy naopak dochází k rozporu mezi doslovným významem komunikační výpovědní formy a v dané situaci aktuální komunikační funkce.<sup>34</sup>

Verba dicendi jsou však rozhodně prostředkem s funkcí metajazykovou už tím, že v jejich významu je obsažen způsob nebo i hodnocení kvality řečového projevu.<sup>35</sup> V práci Otakara Šoltyse se ukazuje, že rozdělení systému funkcí jazyka a funkcí promluv není až tak striktně odděleno, jak by se mohlo zpočátku zdát. Metajazyková funkce obrací pozornost na jazyk samotný, zabývá se obdobnými vyjadřovacími prostředky. Soustředí se však spíše na jejich sémantickou stránku než na fungování prostředků s touto funkcí v komunikaci. Slovesa mluvení mohou (ale nemusí) indikovat komunikační funkci výpovědi, jsou však typickým prostředkem vyjádření funkce metajazykové.

---

<sup>33</sup> GREPL, Miroslav. Jak dál v syntaxi. Brno: Host, 2011. s. 82.

<sup>34</sup> BACHMANNOVÁ, Jarmila et al. Encyklopedický slovník češtiny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002., heslo Indirektní realizace a indikace KF

<sup>35</sup> ŠOLTYS, Otakar: Verba dicendi a metajazyková informace. Praha, 1983.

## 2 Metapragmatika a reflexe řečové činnosti

### 2.1 Pojetí metapragmatiky

Existuje několik různých pojetí metapragmatiky. Některá jsou užší, např. jako pojetí Jacoba L. Meye,<sup>36</sup> ve kterém se pracuje se samotným územ používání jazyka ve výpovědích. Jde o „určité komunikační techniky, které znalosti jiných principů a postupů využívají.“<sup>37</sup>

Meyovo pojetí odmítá Jef Verschueren, který za metapragmatické považuje už výběr jazykových prostředků a „povědomí o tom, že užívání jazyka může být předmětem jiných výpovědí.“<sup>38</sup>

Pojetí metapragmatiky Jefa Verschuerena navazuje na typy metajazykového užití zmíněné už Romanem Jakobsonem.<sup>39</sup> Ten upozorňuje na to, že jak sdělení (M – message), tak kód samotný (C – code) mohou být zmíněny, může o nich být referováno. Rozlišuje čtyři typy metajazykového užití: Sdělení vztahující se k jinému sdělení (M/M – zde jde o různé formy citování a komentování), kód narážející na kód (C/C – např. jméno, které nemůže být vysvětleno jinak než opět jazykem), sdělení týkající se kódu (M/C – kdekoliv je slovo zmíněno spíš než užito) a typ, ve kterém se sdělení a kód překrývají nebo kód odkazuje ke sdělení (C/M – prostředky tohoto typu nazývá Jakobson „shifters“, jde o odkazovací prostředky jako např. zájmena, vid, čas apod.).<sup>40</sup>

Jef Verschueren rozlišuje metajazyk jako oblast/dimenzi určitého jazykového užívání a metajazyk jako objekt (jazyk o jazyku). Z Jakobsonových typů metajazykového užití by do první skupiny patřily typy C/C a C/M, do druhé typy M/M a M/C. Tuto druhou skupinu, metajazyk jako objekt, považuje za podmnožinu

---

<sup>36</sup> MEY, Jacob L.: *Pragmatics*. Oxford & Cambridge: Blackwell, 2001.

<sup>37</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: *Pragmatika v češtině*. Praha: Karolinum, 2013. s. 310.

<sup>38</sup> Tamtéž, s. 310.

<sup>39</sup> JAKOBSON, Roman: Shifters, verbal categories and the Russian verb. In: *Selected Writings II*. Mouton: The Hague, 1971. s. 113–121.

<sup>40</sup> VERSCHUEREN, Jef: Notes on the Role of Metapragmatic Awareness in Language Use. *Pragmatics* 10, 2000, č. 4, s. 439–456.

metajazykové dimenze, jde o „explicitní metajazyk“. Metajazykovou dimenzi pak slučuje s metapragmatikou.<sup>41</sup>

Za metapragmatické prostředky tak považuje mj. také ilokuční slovesa (o vztahu ilokučních sloves a sloves mluvení viz 4.1.) nebo reprodukovanou řeč. Vědomí o jejich používání označuje jako sebemonitorování, uživatelé jazyka podle jeho názoru permanentně monitorují způsoby, kterými užívají jazyk. Obdobně široké je pojetí metapragmatiky u Johna A. Lucyho.<sup>42</sup>

Označováním předmětu naší práce jako metapragmatického souhlasíme s pojetím metapragmatiky Jefa Verschuerena nebo Johna A. Lucyho. V jejich pojetí je za metapragmatické považováno téměř jakékoli reflektování a komentování výpovědí.<sup>43</sup>

## 2.2 Reflexe řečové činnosti

Reflexe řečové činnosti jiných mluvčích má jistě metapragmatickou povahu. Může se tak však dít vědomě, ale také na základě vžitých automatismů. Reprodukovat cizí řeč lze promyšleně, záměrně volenými slovy poukázat na ilokuční funkce jednotlivých výpovědí. Nejběžnější formou reprodukování výpovědi je však použití slovesa *řici*, kde jde primárně o zprostředkování obsahu. „Metapragmatický charakter má pak spíše mentální činnost, která je důsledkem rozhodnutí zprostředkovat něčí promluvu komplexně, a předvedený výsledek této činnosti.“<sup>44</sup> Tímto výsledkem jsou často právě uvozovací věty, které na základě „vhodně“ zvolených prostředků pro věrné přetlumočení výpovědi také odhalují intence reprodukovateli mluvčího. Podle tohoto hlediska Milada Hirschová neztotožňuje metapragmatiku s metakomunikací. Za metakomunikaci považuje jakékoliv reprodukování a komentování cizích výpovědí, zatímco za metapragmatické považuje jen projevy vědomě využívající možnosti manipulace s výpovědí podle vlastních komunikačních záměrů.

---

<sup>41</sup> VERSCHUEREN, Jef: Notes on the Role of Metapragmatic Awareness in Language Use. *Pragmatics* 10, 2000, č. 4, s. 441.

<sup>42</sup> LUCY, John A.: *Reflexive language: Reported Speech and metapragmatics*. Cambridge: CUP, 1992.

<sup>43</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: *Pragmatika v češtině*. Praha: Karolinum, 2013. s. 310.

<sup>44</sup> Tamtéž, s. 312.

K reprodukování a komentování cizích nebo vlastní nesoučasných vyjádření může docházet třemi různými způsoby.<sup>45</sup>

- Formou uvozené přímé řeči – v tomto případě si prvotní výpověď zachovává svou původní podobu.
- Formou výpovědního útvaru s částicí *prý*<sup>46</sup> – prvotní výpověď si zde nezachovává původní formu vždy, může dojít např. ke změně slovesného způsobu na kondicionál.
- Formou uvozené řeči nepřímé – původní výpověď nabývá formy vedlejší věty obsahové se spojkou *že* nebo *aby*, *zdali*, *jestli*, tázacími slovy ve funkci spojek (*kdo*, *kde* apod.).

V naší práci se zabýváme užitím sloves mluvení v uvozovacích větách v beletrii a publicistice. Milada Hirschová<sup>47</sup> upozorňuje na to, že v beletrii nejde o reprodukování/komentování cizí promluvy vypravěčem tak jako v běžném dorozumívání a v publicistice, ale jedná se o umělé vytváření komunikace (autor literárního textu je autorem jak promluv postav, tak jejich komentářů) i komunikační situace.

Osoba nového mluvčího se na reprodukování výpovědi podílí. Záleží na jeho vyjadřovacích schopnostech, ale také na jeho hodnocení původní výpovědi, může také určit komunikativní záměr původního mluvčího (i tehdy, pokud s novým mluvčím není shodný), s jakým byla výpověď pronesena. Pro uměleckou literaturu má však toto hodnocení omezenou platnost, protože jak původní, tak reprodukováná výpověď jsou podřízeny záměru autora.<sup>48</sup>

Reprodukováná výpověď podléhá syntaktickým a morfologickým změnám formy především v nepřímé řeči, ale i v případě řeči přímé je mnohdy vysledovatelný podíl nového mluvčího na reprodukci, jeho hodnocení původní výpovědi. V krásné

---

<sup>45</sup> BACHMANNOVÁ, Jarmila et al. Encyklopedický slovník češtiny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. heslo Reprodukce prvotních výpovědí. s. 375

<sup>46</sup> Částice *prý* vznikla ze slovesa *praviti*, v užívání však toto sloveso ztratilo slovesnou povahu, stalo se příslovcem. viz TRÁVNÍČEK, František: Gebauerova Příruční mluvnice jazyka českého. Praha: Československá grafická unie, 1936. s.276.

<sup>47</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: K některým otázkám reprodukování cizích výpovědí. In: Studia Bohemica II., AUPO 46. Praha, 1982. s. 97.

<sup>48</sup> Tamtéž, s. 98.

literatuře je toto hodnocení omezené, protože jak původní, tak reprodukováná promluva jsou podřízeny vůli autorově a komunikačnímu záměru celého textu.<sup>49</sup>

Milada Hirschová se ve svém článku o reprodukování cizích výpovědí věnuje především nepřímé řeči. Její poznatky o uvozovacích větách jsou však ve velké míře společné jak pro nepřímou, tak pro přímou řeč.

V uvozovacích větách mají verba dicendi prvořadou úlohu. Jsou jedním z prostředků signalizace komunikační funkce, sloveso uvozovací věty komunikační funkci však vždy charakterizovat nemusí. Komunikační funkce je obvykle zřejmá z komunikační situace, ze vztahů mezi jejími účastníky. V krásné literatuře může být sloveso uvozovací věty s komunikační funkcí reprodukováné výpovědi v rozporu, je to součástí autorské práce s textem (např. komický efekt).<sup>50</sup>

Při reflexi řečové činnosti soustředíme pozornost na ilokuční slovesa použitá referativně, nikoliv performativně (performativním užitím slovesa se podrobněji zabývala Milada Hirschová např. ve své práci o slovesech mluvení<sup>51</sup>). Rozlišení těchto užití nám umožňuje tvar slovesa (perf. – 1. os. sg. ind. prez. imp. X ref. – 3. os. sg./pl. prët.) a podílí se na něm také vid. „Dokonavé protějšky (...) při referování o uskutečněném řečovém aktu jsou častější, pokud není třeba vyjádřit to, že šlo o jednání opakované.“<sup>52</sup> Syntaktickým signálem neperformativnosti je explicitní neúplná informace v závislé (obsahové) propozici.<sup>53</sup>

---

<sup>49</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: K některým otázkám reprodukování cizích výpovědí. In: *Studia Bohemica II.*, AUPO 46. Praha, 1982. s. 98.

<sup>50</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: K některým otázkám reprodukování cizích výpovědí. In: *Studia Bohemica II.*, AUPO 46. Praha, 1982. s. 99.

<sup>51</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: *Česká verba dicendi v performativním užití*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 1988.

<sup>52</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: Ilokuční slovesa: Mezi pragmatikou a syntaxí. In: Hladká, Z. – Karlík, P.: *Čeština – univerzália a specifika 5*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2004. s. 120–127.

<sup>53</sup> Tamtéž, s. 126.

### 3 Citát a uvozovací věta

Uvozovací věta je podle Otakara Šoltyse nejjednodušší formou „prostředku, v němž se koncentruje vyjádření postojů mluvčího na vyšších rovinách, než je věta a souvětí. Tímto prostředkem je část textu uvádějící buď jazykové vyjádření osoby různé od autora psaného textu, nebo nesoučasné jazykové vyjádření autora psaného textu.“<sup>54</sup>

Formální znaky odlišující uvozovací větu od citovaného textu jsou popsány již v Gebauerově mluvnici: „Uvozovací věta (výraz) bývá často před řečí nebo před otázkou a děláme za ní dvojtečku. Někdy stává uvozovací věta za řečí nebo za otázkou a obé oddělujeme čárkou. A konečně někdy uvozovací větu vkládáme do řeči nebo do otázky a oddělujeme čárkami. Řeč nebo otázku označujeme zpravidla uvozovacími znaménky.“<sup>55</sup>

Uvozovací věta plní v textu hned několik funkcí:<sup>56</sup>

- Funkce charakterizační. Slouží k nepřímé charakteristice postav.
- Funkce deskripční, a to a) objektově deskripční (popisuje veškerou nejazykovou činnost postav) a b) metajazykově deskripční (popisuje veškerou jazykovou činnost postav).
- Funkce styková – stýká se autorská řeč s citátem.
- Funkce kontextově (pragmaticky) orientační – patří do ní obligatorní informace (viz níže), formálně se vyjadřuje podmětem, přísudkem a předmětem.
- Funkce retrospektivní a prospektivní – odkazují na text minulý nebo budoucí.
- Funkce uvozovací – zastřešuje všechny předchozí a zároveň zvláštní funkce (případy, kdy není citát zvláště formálně signalizován).

Jak autor textu (reprodukuje mluvčí), tak postava (reprodukováný mluvčí) používají jazykový kód. „Věta uvozovací je částí autorské řeči, patří tedy do pásma

---

<sup>54</sup> ŠOLTYS, Otakar: Několik poznámek k uvozovacím větám. SaS XL, 1979, s. 157–159.

<sup>55</sup> TRÁVNÍČEK, František: Gebauerova Příruční mluvnice jazyka českého. Praha: Československá grafická unie, 1936. s. 276.

<sup>56</sup> ŠOLTYS, Otakar: Verba dicendi a metajazyková informace. Praha, 1983. s. 118n.

vypravěče, avšak její existence je podmíněna existencí přímé řeči, která patří do pásma postav.<sup>57</sup>

Citát se může skládat z jedné nebo i více vět. Abstrakcí lze dojít k „citátové propozici“ delší citátové promluvy a právě k této se vztahuje komentář z uvozovací věty.<sup>58</sup>

V celku s uvozovací větou je primární citát. V psaném textu jsou informace, které poskytuje, omezenější, ty se objevují právě v uvozovací větě (jsou transponovány některé jevy mluveného jazyka; tempo řeči apod.)<sup>59</sup>

Milada Hirschová ve svém příspěvku o uvozovacích větách zmiňuje studii E. P. Vasiljevové,<sup>60</sup> která klasifikuje přímou a nepřímou řeč jako dva způsoby reprodukce cizích výpovědí. S tímto autorka nesouhlasí, reprodukování výpovědí v beletrii nepovažuje za přímou řeč (nevylučuje se s reprodukováním výpovědi jedné postavy jinou postavou). O přímé řeči lze uvažovat v případech běžně mluveného jazyka nebo publicistiky, zatímco v beletrii celou komunikační situaci vytváří autor.

Přestože se autorka v příspěvku věnuje hlavně řeči nepřímé, platí velká část poznatků i pro přímou řeč a její uvozovací větu. Uvozovací věta ukazuje, jak byla původní promluva adresátem (event. posluchačem) pochopena. Sloveso uvozovací věty nemusí nutně komunikační záměr charakterizovat, dokonce může být s funkcí zřejmou z komunikační situace v rozporu. Takové používání sloves může být cílenou prací autora s textem (jako příklad uvádí *Bylo nás pět*).

Citáty v publicistice mají být uváděny přesně a s odkazem k jejich lokalizaci a mimotextovému ověření, není nutné však dodržovat tak přísná pravidla jako u odborného textu. V uměleckém textu je situace jiná, protože většina citátů je fiktivních. Citát tedy lze ověřit pouze v rámci textu samého.<sup>61</sup>

Aby citát mohl v uměleckém textu smysluplně fungovat, je nutné doplnit jej z uvozovací věty informacemi o podavateli, příjemci a způsobu přenosu promluvy. Teprve spojení citátu a uvozovací věty s těmito informacemi tvoří samostatný celek v textu. Podle těchto informací lze uvozovací věty rozdělit na dva typy; uvozovací věty

---

<sup>57</sup> ŠOLTYS, Otakar: Verba dicendi a metajazyková informace. Praha, 1983. s. 87.

<sup>58</sup> ŠOLTYS, Otakar: Několik poznámek k uvozovacím větám. SaS XL, 1979, s. 157–159.

<sup>59</sup> ŠOLTYS, Otakar: Verba dicendi a metajazyková informace. Praha, 1983. s. 89.

<sup>60</sup> Vasiljeva, E. P. (*dohledat, doplnit*)

<sup>61</sup> ŠOLTYS, Otakar: Několik poznámek k uvozovacím větám. SaS XL, 1979, s. 157–159.

s explicitní informací o verbální aktivitě podavatele citátu a uvozovací věty s pouze implicitní informací o verbální aktivitě podavatele citátu (explicitně jsou zde vyjádřeny neverbální informace).<sup>62</sup>

První typ „můžeme členit na tři skupiny podle druhu slovesa, které obsahují. Rozlišujeme tedy (1) skupinu uvozovacích vět lokučnických se slovesy jako říci, šeptat, koktat; (2) skupinu uvozovacích vět ilokučnických — blahopřát, slibovat; (3) skupinu uvozovacích vět perlokučnických — přesvědčit, podřící se.“<sup>63</sup> V tomto členění používá Otakar Šoltys terminologie podle Johna Austina.<sup>64</sup>

Věty druhého typu lze rozdělit podle toho, jak úzce se neverbální aktivity váží na řečovou činnost. Blíže k citátu jsou uvozovací věty s popisem gesta mluvčího, dále komunikační situace a ještě dále popis prostředí.<sup>65</sup> Nulová uvozovací věta je od citátu nejdále, tou se ale v práci nebudeme zabývat. Pokud v uvozovací větě najdeme informace jednoho typu, je nanejvýš pravděpodobné, že ostatní větnému celku předcházely nebo se záhy objeví.

Sloveso uvozovací věty může být také nevyjádřeno (A on na to: „...“). Tyto věty je možné také v korpusu vyhledat, jejich výskyt lze předpokládat v poměru k uvozovacím větám s vyjádřeným přísudkem menšinový.

### 3.1 Přímá řeč

Přímá řeč věrně reprodukuje primární výpověď. Dostatečnou definici nám poskytuje už Gebauerova mluvnice: „Přímá řeč a otázka záleží v tom, že to, co bylo řečeno, uvozujeme beze změny, tak, jak to bylo vysloveno.“<sup>66</sup>

Formální odlišení pak v úplnosti popisuje Vladimír Šmilauer: „Přímou řeč odlišujeme od ostatního textu tím, že ji umísťujeme do uvozovek („...“; ‚...‘) a začínáme velkým písmenem, i je-li uprostřed souvětí. Předchází-li uvozovací věta, oddělujeme ji od přímé řeči dvojtečkou. [...] Následuje-li uvozovací věta, oddělujeme ji čárkou (ev. otazníkem nebo vykřičníkem), umístěnou před uvozovkami. [...] Pokračuje-

---

<sup>62</sup> ŠOLTYS, Otakar: Několik poznámek k uvozovacím větám. SaS XL, 1979, s. 157–159.

<sup>63</sup> Tamtéž.

<sup>64</sup> AUSTIN, John Langshaw: How To Do Things With Words. Oxford University Press, Oxford 1962.

<sup>65</sup> ŠOLTYS, Otakar: Několik poznámek k uvozovacím větám. SaS XL, 1979, s. 157–159.

<sup>66</sup> TRÁVNÍČEK, František: Gebauerova Příruční mluvnice jazyka českého. Praha: Československá grafická unie, 1936. s. 276.



li se v téže větě v přímé řeči, je za uvozovací větou čárka a další část přímé řeči se začíná malým písmenem.“<sup>67</sup>

## 3.2 Nepřímá řeč

Jde o obsahové vedlejší věty, které jsou závislé na větě uvozovací, tj. na větě, z které poznáme původce výroku nebo myšlenky. „Nepřímá řeč a otázka vznikne, když spojíme uvozovací větu a řeč nebo otázku v souvětí podřadné, jehož hlavní větou je věta uvozovací, vedlejší pak řeč nebo otázka. Přitom se po nejedné stránce mění původní podoba řeči nebo otázky.“<sup>68</sup> Jedná se především o gramatickou osobu. Ta se nemění v případě, že mluvčí i adresát zůstávají u promluvy i při jejím reprodukování stejné (1. a 2. osoba), nebo pokud se výrok netýkal reprodukovajícího mluvčího ani adresáta. Osoba se mění, pokud jsou v uvozující větě jiné osoby než 1. a 2.

Na rozdíl od přímé řeči, která je s uvozovací větou spojena bezspojčně, nepřímou řeč k uvozovací větě připojují podřadící spojky. Spojka oddělující nepřímou řeč od uvozovací věty je volena ve většině případů podle slovesného způsobu původní promluvy. Pokud je přímá řeč v indikativu nebo kondicionálu, připojuje se k uvozovací větě spojkou *že*, pokud je v imperativu, připojuje se spojkou *aby*. Imperativ se v nepřímé řeči mění na kondicionál.<sup>69</sup> K těmto dvěma doplníme ještě spojky *zda*, *jestli*, *–li* a *at'*, které v nepřímé řeči taktéž najdeme a vyskytují se ve vedlejších větách s neúplnou informací (viz 3.3).

Máme dvě pojetí nepřímé řeči. Užší pojetí spočívá v (téměř) doslovném převedení přímé řeči na větu závislou (Havránek-Jedlička<sup>70</sup>). V širším pojetí (např. Šmilauer) vedlejší věta nepřímé řeči podává „...jen obsah (ne formu) projevu, myšlení nebo cítění“<sup>71</sup> mění se osoba a způsob, mění se nebo se vypouštějí prostředky kontaktné a citové.

---

<sup>67</sup> ŠMILAUER, Vladimír: Novočeská skladba. Praha: SPN, 1969. s. 251.

<sup>68</sup> TRÁVNÍČEK, František: Gebauerova Příruční mluvnice jazyka českého. Praha: Československá grafická unie, 1936.

<sup>69</sup> TRÁVNÍČEK, František: Gebauerova Příruční mluvnice jazyka českého. Praha: Československá grafická unie, 1936. s. 277.

<sup>70</sup> HAVRÁNEK, Bohuslav – JEDLIČKA, Alois: Česká mluvnice. Praha: SPN, 1988. §211, s. 412.

<sup>71</sup> ŠMILAUER, Vladimír: Novočeská skladba. Praha: SPN, 1969. s. 247.

V případech, kde není možné, aby byla některá pravovalenční pozice slovesa rozvíta větně, funguje zástupka *to* tak, aby větné rozvíti bylo přece jen možné použít. Mezi verby dicendi je mnoho takových, která opěrné *to* připouštějí jako variantní možnost.<sup>72</sup>

### 3.3 Informace obsažené v uvozovací větě

Citát je sice v rámci celé věty primární, ale případy, kdy citát stojí samostatně bez uvozovací věty, jsou ve výrazné menšině. Uvozovací věta obsahuje informace, které jsou pro pochopení citátu důležité. Můžeme je rozdělit na obligatorní a fakultativní.<sup>73</sup> Mezi obligatorní informace patří minimální informace o původci citátu (nebo ztotožnění mluvčího s ním), o způsobu přenosu informace (sloveso) a o příjemci, pokud není v citátu přímo jmenován. Fakultativní informace jsou všechny nad rámec této „minimálnosti“.

Existují věty uvozovací, které sloveso mluvení neobsahují. Je to umožněno právě výskytem obligatorní informace, která pokud už je v rámci provázaných vět zmíněna, může být substituována informací jinou (např. nahrazení slovesa mluvení jiným slovesem).

### 3.4 Typy uvozovacích vět

Přehled různých typů uvozovacích vět poskytuje ve své práci Otakar Šoltys.<sup>74</sup> Rozlišuje uvozovací věty podle toho, jestli jsou jednoduché, rozvíte polovětnou konstrukcí, nebo jde o souvětí (souřadné nebo podřadné). Dále je dělí na základě jejich pozice v rámci větného celku (před citátem, za citátem, nebo citát dělí na dvě části). Reflektuje také (ne)vyjádřenost podmětu.

Z této klasifikace jsme vyňali typy, které budou podkladem pro naše vyhledávání v korpusu. Znázorněny jsou pouze ty syntaktické pozice, které budou mít při hledání významotvorný vliv, a jejich gramatické kategorie. Mohou být obklopeny dalšími blíže neurčenými pozicemi.

---

<sup>72</sup> DANĚŠ, František et al.: Větné vzorce v češtině. Praha: Academia, 1987. s. 160.

<sup>73</sup> ŠOLTYS, Otakar: Verba dicendi a metajazyková informace. Praha, 1983. s. 92.

<sup>74</sup> Tamtéž, s. 90.

Věty s uvozovací větou jednoduchou:

$S_{\text{nom}}$ -Vf: „“

Vf- $S_{\text{nom}}$ : „“

Vf: „“

$S_{\text{nom}}$ : „“

„(,?!“  $S_{\text{nom}}$ -Vf.

„(,?!“ Vf- $S_{\text{nom}}$ .

„(,?!“ Vf.

„“  $S_{\text{nom}}$ -Vf, „“

„“ Vf- $S_{\text{nom}}$ , „“

„“ Vf, „“

U dalších typů je popsána pouze uvozovací část, jejíž pozice se může měnit stejně jako u výše uvedené ( $S_{\text{nom}}$ -Vf).

Věty s uvozovací větou rozvitou polovětnou vazbou:

$S_{\text{nom}}$ , Vf<sub>1</sub><sup>75</sup>, Vf

Vf<sub>1</sub>, Vf

$S_{\text{nom}}$ , Vf<sub>1</sub>

Vf,  $S_{\text{nom}}$ , Vf<sub>1</sub>

Vf, Vf<sub>1</sub>

Věty s uvozovací částí souvětnou (podřadné souvětí):

$S_{\text{nom}}$ -Vf, Vf

Vf, Vf

Vf,  $S_{\text{nom}}$ -Vf

Vf- $S_{\text{nom}}$ , Vf

Věty s uvozovací částí souvětnou (souřadné souvětí):

$S_{\text{nom}}$ -Vf ?<sup>76</sup> Vf

$S_{\text{nom}}$ -Vf ?  $S_{\text{nom}}$ -Vf

Vf- $S_{\text{nom}}$  ? Vf

Vf ?  $S_{\text{nom}}$ -Vf

---

<sup>75</sup> Vf<sub>1</sub> = přechodník, deverbativní adjektivum

<sup>76</sup> znak ? označuje větné poměry

Vf ? Vf

Pro nepřímou řeč je jedinou formou souvětí, ve kterém věta řídicí předchází větě závislé:

(Snom)-Vf, (že, aby, zda, jestli, -li, ať) (Snom)-Vf.

## 4 Verba dicendi

Verba dicendi jsou slovesa, součástí jejichž významu je učinit projev artikulovanou řečí, jde tedy o sémantickou kategorii. František Daneš slovesa mluvení ve stati *Verba dicendi a výpovědní funkce* definuje jako „akční slovesa, jejichž agentním participantem (...) je vykonavatel činnosti, která záleží v užívání jazyka“.<sup>77</sup> Miroslav Grepl verba dicendi definuje jako slovesa se schopností performativního užití, která jsou však užitá deskriptivně, např. právě v uvozovacích větách, kterými se budeme dále zabývat.

Při definici slovesa pravení se nelze opřít o žádný výrazný syntaktický rys, kromě toho, že uvádí přímou řeč.<sup>78</sup> V uvozovací větě se ale mohou objevovat i slovesa jiná (viz Šmilauerova *Novočeská skladba*). Kromě častého participantu informace se podle Františka Daneše tato slovesa přimykají k predikátorům, které vyjadřují „vztahy přináležitosti a jejich změn“.<sup>79</sup> Dokazuje to např. fakt, že synonymní analytické predikátory obsahují často slovesa s významem „mít“, „předat“ nebo „dostat“ apod.

Slovesa mluvení jsou v českých mluvnicích nazývána různě. Jsou označována jako slovesa znamenající „rčení, jevení, oznamování“ (Gebauer<sup>80</sup>), „pravení a myšlení“ (Gebauer-Ertl<sup>81</sup>), „řici, sdělit, rozkázat“ (Bauer-Grepl<sup>82</sup>). U Šmilauera bývají zařazena různě (naráží na to i Milada Hirschová<sup>83</sup>) řadí je mezi „slovesa znamenající projevy“, do skupiny „praviti“ nebo také mezi slovesa vyjadřující vůli, city nebo průvodní činnosti.<sup>84</sup> František kopečný verba dicendi řadí mezi slovesa „oznamování a ukazování“.

Pro tato slovesa je typický levointenční participant schopný užívat jazyk, v pravointenčním poli je obvykle pozice pro vyjádření informace, příp. také příjemce

---

<sup>77</sup> DANEŠ, František: *Verba dicendi a výpovědní funkce*. s. 115.

<sup>78</sup> ŠOLTYS, Otakar: *Verba dicendi a metajazyková informace*. Praha, 1983. s. 26.

<sup>79</sup> DANEŠ, František et al.: *Větné vzorce v češtině*. Praha: Academia, 1987. s. 149n.

<sup>80</sup> TRÁVNÍČEK, František: *Gebauerova Příruční mluvnice jazyka českého*. Praha: Československá grafická unie, 1936. s. 275.

<sup>81</sup> ERTL, Václav: *Gebauerova Mluvnice česká pro školy střední a ústavy učitelské. II. Skladba*. Praha: Československá grafická unie, 1926. s. 94.

<sup>82</sup> BAUER, Jaroslav – GREPL, Miroslav: *Skladba spisovné češtiny*. SPN, Praha 1980.

<sup>83</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: *K některým otázkám reprodukování cizích výpovědí*. In: *Studia Bohemica II.*, AUPO 46. Praha, 1982.

<sup>84</sup> ŠOLTYS, Otakar: *Verba dicendi a metajazyková informace*. Praha, 1983. s. 25.

předávané informace. Podstatou významu je předávání, poskytování informace<sup>85</sup> (o fungování participantu informace u sloves mluvení viz Hirschová<sup>86</sup>).

Je třeba také upozornit na to, že „čirých“ sloves pravení je velmi málo, mnohem více je sloves, která patří do skupiny sloves dicendi jen jedním ze svých významů.<sup>87</sup>

Z hlediska reprodukční funkce je třeba verba dicendi dělit na dvě skupiny.<sup>88</sup>

- vlastní verba dicendi,
- slovesa ilokuční.

Vlastní verba dicendi především reprodukuje obsah prvotní výpovědi, lze je kombinovat s adverbialními výrazy, pokud chceme charakterizovat komunikační funkci. Slovesa ilokuční naproti tomu charakterizují primárně komunikační funkci výpovědi. Plní reprodukční funkci jen tehdy, užijí-li se deskriptivně (tedy nikoliv performativně). Tato slovesa také mohou být kombinována s adverbialními výrazy, vyjadřuje se tak subjektivní postoj spjatý s komunikační funkcí.

Na hranici reprodukování řeči se nacházejí souvětne konstrukce uvozené postojovým predikátorem, o skutečnou reprodukci ale jde, až když je takové souvětí uvedeno verbem dicendi.

Verba dicendi jsou podle Otakara Šoltysy prostředkem metajazykové informace mj. při začlenění výroků jiných lidí do naší promluvy, tedy v uvozovacích větách. Při výroci o promluvách jiných lidí soustředíme pozornost na jazyk, ale děje se tak méně uvědoměle, přirozeněji, než u lingvistické terminologie, která metajazykovou funkci také plní. Každý citát (ať už cizí, nebo vlastní nesoučasné promluvy) musí být uveden. Toto uvádějící jazykové vyjádření je převážně větné. A proto, že centrem věty je právě sloveso, informaci o metajazykové funkci nám dává rozbor slovesa uvádějícího v těchto útvarech citát.<sup>89</sup>

V performativních výpovědích často vystupují predikátory analytické jako stejnovýznamová varianta. Některé dokonce lépe vystihují charakter této třídy výpovědí díky tomu, že jedna jejich část akcentuje ve svém významu skutkovost, předmětnost,

---

<sup>85</sup> ŠOLTYS, Otakar: Verba dicendi a metajazyková informace. Praha, 1983. s. 27.

<sup>86</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: Fungování participantu ‚informace‘ u některých českých sloves mluvení. Bohemica IV, Praha: SPN, 1987.

<sup>87</sup> Tamtéž, s. 29.

<sup>88</sup> BACHMANNOVÁ, Jarmila et al. Encyklopedický slovník češtiny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. heslo Reprodukce prvotních výpovědí. s. 376.

<sup>89</sup> ŠOLTYS, Otakar: Verba dicendi a metajazyková informace. Praha, 1983. s. 23n.

zatímco druhá popisuje verbální realizaci (dát jméno, udělit pochvalu X pojmenovat, chválit – zde už může být performativnost zpochybňována). V reprodukované řeči tyto funkční diference většinou mizí.<sup>90</sup>

## 4.1 Verba dicendi vs. ilokuční slovesa

Základní vlastností ilokučních sloves je, že jimi lze popsat ilokuční/komunikační funkce výpovědí, ve kterých jsou užitá. Většinou, nikoliv však vždy jde o verba dicendi. Užívá se jich v trojí funkci:<sup>91</sup>

- **Performativně** – používají se především k realizaci dané ilokuční/komunikační funkce, jde o explicitní performativní formulaci. Slovesa v performativním užití mají zpravidla formu 1. os. ind. prez., často je u nich použitelný výraz *tímto*, nemohou mít většinou zápornou podobu, nemohou být zpochybněna epistémickými částicemi typu *asi*, nemohou být rozvíta časovými ani místními určeními, v češtině musí být nedokonavá (naopak je tomu u deskriptivního užití). Pro některé druhy KF mohou mít performativně užitá slovesa formu kondicionálu, v některých institucionálních projevech (např. soudních verdiktech) jsou performativa v reflexivní formě slovesné.
- **Deskriptivně** – slouží k popisu dané komunikační funkce, jde o užití typické pro reprodukci prvotních projevů a v oblasti literárních textů jako tzv. komentářové charakteristiky ilokučních funkcí literárních postav.
- **Terminologicky** pro označení ilokučních aktů – v češtině se dává přednost deverbativním subst.

Miladě Hirschové<sup>92</sup> se performativní slovesa jeví jako specializovaná podskupina sloves dicendi. Ne všechna slovesa mluvení mají příznak explicitní signalizace KF (na rozdíl od ilokučních sloves, u kterých je signalizace KF součástí jejich definice).

---

<sup>90</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: Česká verba dicendi v performativním užití. Olomouc: Univerzita Palackého, 1988. s. 97.

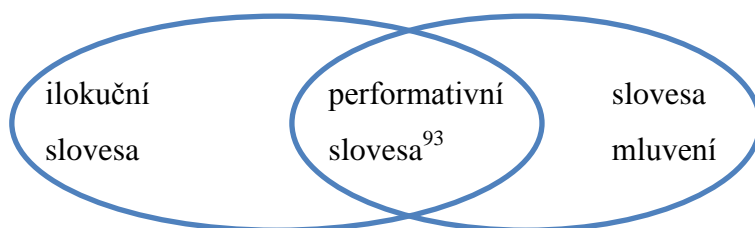
<sup>91</sup> BACHMANNOVÁ, Jarmila et al. Encyklopedický slovník češtiny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002.

<sup>92</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: K některým otázkám reprodukování cizích výpovědí. In: *Studia Bohemica II.*, AUPU 46. Praha, 1982. s. 97–102.

Množiny ilokučních sloves a sloves mluvení mají částečně shodnou charakteristiku, nekryjí se však zcela.

Můžeme vycházet z úpravy klasifikace sloves mluvení, kterou Hirschová prezentovala v *Pragmatice v češtině* nebo v článku *K některým otázkám reprodukování cizích výpovědí* (viz 4.3.). Slovesa explicitně indikující komunikační funkci (Hirschová v tomto významu používá termín funkce/ síla ilokuční) jsou jednou ze skupin sloves dicendi. Tuto skupinu tvoří slovesa s možností performativního užití. Performativita sloves spočívá v tom, že pronesením věty obsahující takové sloveso v příslušném tvaru (většinou 1. os. ind. prez.) se mění mimojazyková skutečnost. Protože se tak děje právě prostřednictvím řečové činnosti, musí nutně jít o podskupinu sloves označujících řečovou činnost.

Výsledkem by tedy podle výše uvedeného mělo být, že ilokuční slovesa a slovesa mluvení jsou dvě skupiny sloves, které se kryjí částečně, ne však zcela. Slovesa se schopností performativního užití jsou podskupinou sloves mluvení, zároveň pojmenovávají ilokuční funkci výpovědi, která je obsahuje, proto patří do průniku obou skupin.



Obrázek 1. Schéma vztahů mezi ilokučními slovesy a slovesy mluvení

## 4.2 Participant informace

Participant informace společně s agentem schopným řečové činnosti a adresátem je typickou pozicí ve valenčním poli sloves mluvení. Ne všechna verba dicendi jej však mají. Modelové sloveso mluvení má potenciál k obsazení tří pozic – pozice mluvčího, který nemusí být vždy totožný s podavatelem informace, pozice adresáta, příjemce informace, a participant informace.

---

<sup>93</sup> slovesa s možností performativního užití – pro jednoduchost užíváme tohoto zkráceného zápisu stejně jako v pracích M. Hirschové



Jde o myšlenkové obsahy, které se stávají předmětem řečové komunikace (přijímání, odevzdávání nebo vlastnění myšlenkového obsahu). Rozdíl od vztahů fyzického vlastnění spočívá v tom, že při odevzdání informace ji její původní majitel neztrácí, spíše ji tedy „šíří“.

Sémantické rozdíly mezi slovesy se projevují také na rozsahu informace, která je doplňuje. Slovesa z jedné skupiny obvykle předávají informaci obdobného obsahu – predikátory s funkcí direktivní mají u sebe In, jejíž obsah lze obecně charakterizovat jako ‚budoucí činnost Ad‘, predikátory s funkcí závazkovou In ‚budoucí činnost MI‘.<sup>94</sup> Typ informace, stejná komunikační/ilokuční funkce a mentální vztah mluvčího k informaci (úmysl realizovat obsah informace, vůle, aby adresát realizoval obsah informace ad.) jsou základními kritérii pro třídění predikátorů do skupin.<sup>95</sup>

Informace lze klasifikovat podle toho, jestli jde o informaci explicitní nebo neexplicitní, úplnou či neúplnou. Formálně se liší i věty, ve kterých je informace událostí, ke které už došlo, nebo cílem, kterého má být teprve dosaženo. Obdobně jako se v aktuálním větném členění dělí téma a réma, zvolil František Daneš pro typy informace termíny syžet a diktum.<sup>96</sup> V principu lze takto rozdělit verba dicendi na (primárně) syžetová (mluvit o něčem) nebo (primárně) diktální (říkat/říci něco). Existují ovšem i slovesa, které ani k jedné skupině jednoznačně přiřadit nemůžeme (např. vyprávět).

Typ předávané informace je se skupinou sloves natolik spjatý, že může být explicitně vyjádřena teprve propozice na této informaci začleněná, zatímco samotná informace zůstane nevyjádřena.

Podrobně se participantem informace zabývá publikace *Větné vzorce v češtině*.<sup>97</sup>

### 4.3 Klasifikace sloves mluvení

Otakar Šoltys<sup>98</sup> shrnuje klasifikace Johna Austina a Johna Searla. John Austin klasifikuje slovesa na základě ilokuční síly, kterou ve výpovědi plní, a dělí je na

---

<sup>94</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: Fungování participantu ‚informace‘ u některých českých sloves mluvení. Bohemica IV, Praha: SPN, 1987. s. 97

<sup>95</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: Česká verba dicendi v performativním užití. Olomouc: Univerzita Palackého, 1988. s. 19.

<sup>96</sup> DANĚŠ, František et al.: Větné vzorce v češtině. Praha: Academia, 1987. s. 168.

<sup>97</sup> DANĚŠ, František et al.: Větné vzorce v češtině. Praha: Academia, 1987. s. 150n.

verdictives (soudy), exercitives (výkony práv nebo vlivu – volit, radit, varovat), commissives (závazky, sliby), behabitives (společenské chování – omlouvat se, gratulovat, kondolovat) a expositives (zpřehledňují konflikty, konverzace – předpokládat, prohlašovat).

Searle Austina kritizoval pro snahu klasifikovat spolu se slovesy i ilokuční akty. Vytvořil klasifikace dvě, jednu pro ilokuční akty, druhou pro slovesa mluvení. Došel k pěti skupinám sloves: representatives, directives, commissives, expressives, declarations. Šoltys však upozorňuje na to, že ačkoliv v Austinově klasifikaci jsou rozpory, kterých si je sám autor vědom, Searle vycházel jen ze zlomku Austinova materiálu.

Pro klasifikaci sloves mluvení bývá využívána klasifikace ilokučních aktů, u tříd řečových aktů bývají zpravidla uváděna slovesa, která v dané třídě fungují. Podle skupin řečových aktů, zároveň podle základních komunikačních funkcí Milada Hirschová (řečové akty s jejich ilokuční funkcí ztotožňuje) dělí predikátory do pěti skupin:<sup>99</sup>

- predikátory sdělovací – funkce sdělit adresátovi obsah informace
- predikátory direktivní – funkce přimět adresáta, aby uskutečnil informaci
- predikátory závazkové – funkce vytvořit pro mluvčího závazek týkající se obsahu informace (dále se diferencuje podle obsahu informace)
- predikátory závazkově direktivní – kombinují se zde charakteristiky předchozích dvou skupin
- predikátory konvenčních obrátů společenského styku – funkce vyjádřit emoce (psychický stav) mluvčího

Již existující klasifikace jsme rozdělili na základě dělicích kritérií na sémantické a syntaktické.

Za sémantickou považujeme např. jednu z klasifikací Danešových. Podle chápání „užívání jazyka“ dělí slovesa vzhledem k formě projevu:<sup>100</sup>

---

<sup>98</sup> ŠOLTYS, Otakar: Verba dicendi a metajazyková informace. Praha, 1983. s. 55n.

<sup>99</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: Česká verba dicendi v performativním užití. Olomouc: Univerzita Palackého, 1988. s. 23.

<sup>100</sup> DANEŠ, František: Verba dicendi a výpovědní funkce. In: Studia Slavica Pragensia, Praha: UK, 1973. s. 115–124.

a) některá slovesa vyjadřují užívání jazyka jen v jeho mluvené (zvukové) manifestaci

b) jiná vyjadřují užívání jazyka zvukového i grafického

c) jen málokterá vyjadřují výhradně užívání jazyka grafického

d) užívání nejen jazyka přirozeného, ale též sdělovacích prostředků jiných

Druhá Danešova klasifikace také pracuje s významy slovesa, Milada Hirschová ji ve své práci (1988) jen mírně upravila.<sup>101</sup> Tato klasifikace byla použita i později v *Encyklopedickém slovníku češtiny*:<sup>102</sup>

- I. čistá VD – vyjadřují pouze projev artikulovanou řečí (učinit projev artikulovanou řečí) – říci, odpovědět
  - slovesa skupiny I. mohou nahradit ostatní skupiny (kromě III., ta nepředpokládá bezprostřední kontakt podavatele a adresáta)
  - skupiny II-IV funkční synonyma sloves I. skupiny, především *říci* – navázat, pokračovat
- II.a slovesa označující řečovou činnost a zároveň způsob promluvy (říci + způsob řeči) – breptat, slabikovat
- II.b primární význam „vydávat zvuk“, až sekundární „říci (nějakým způsobem)“ (říci + zvuková charakteristika řeči) – křičet, bručet
- III. promluva s prostřednictvím (říci + prostředek komunikace) – telefonovat
- IV. nejsou primárně VD, vyjadřují fáze delší promluvy (říci + určení fáze komunikace)
- V. performativní slovesa, explicitně vyjadřují KF (na rozdíl od ostatních skupin, stojí tak v opozici) → performativní slovesa se jeví jako specializovaná podskupina sloves dicendi – sdělovat, rozkazovat, blahopřát

Klasifikace Otakara Šoltyse se opět vymyká a kombinuje jak sémantické, tak syntaktické hledisko. Jako základní jsou stanovena slovesa *říci*, *mluvit*, *psát* a ostatní slovesa jsou hodnocena podle toho, jestli tento význam (ne)dosahují nebo přesahují. Dalším relevantním faktorem je skutečnost, zda sloveso vyžaduje v pravovalenční

---

<sup>101</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: K některým otázkám reprodukování cizích výpovědí. In: *Studia Bohemica* II., AUPO 46. Praha, 1982. s. 97–102. s. 101

<sup>102</sup> BACHMANNOVÁ, Jarmila et al. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002.

pozici adresáta a způsob přenosu informace. Pro přehlednost dochází k rozdělení významu sloves na dvě složky – Dic/Scrib (označující způsob přenosu informace) a příznak (může jím být postoj mluvčího, gesto nebo situace).<sup>103</sup>

Syntakticky relevantní vlastnosti sloves jsou popisovány v ESČ.<sup>104</sup> Vychází se zde z další Danešovy klasifikace:<sup>105</sup>

- slovesa vyjadřující pouze řečovou činnost, nikoliv však její obsah ani její smysl, ve svém intenčním poli nezahrnují předávanou informaci ani adresáta (mluvit, šeptat), pouze autora.
- slovesa vyjadřující řečovou činnost a vyžadující zároveň sdělení jejího obsahu (valenční potenciál slovesa obsahuje pozici pro vyjádření této informace).
- slovesa vyjadřující nejen řečovou činnosti, ale i její cíl (funkci) a vyžadující sdělení obsahu a adresáta; jde tedy o takové činnosti, kdy užívání jazyka je jediným a nezbytným prostředkem k dosažení jistého cíle.
- slovesa vyjadřující činnosti, při nichž je užívání jazyka jen jedním z možných prostředků k dosažení jistého cíle.

---

<sup>103</sup> ŠOLTYS, Otakar: Verba dicendi a metajazyková informace. Praha, 1983. s. 58n.

<sup>104</sup> BACHMANNOVÁ, Jarmila et al. Encyklopedický slovník češtiny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002.

<sup>105</sup> DANEŠ, František et al.: Větné vzorce v češtině. Praha: Academia, 1987. s. 164.

také v: DANEŠ, František: Verba dicendi a výpovědní funkce. In: Studia Slavica Pragensia, Praha: UK, 1973. s. 115–124.

## **PRAKTICKÁ ČÁST**

## 5. Uvozovací věty a slovesa mluvení v korpusech

V praktické části naší práce se soustředíme na řeč přímou a jednoduché uvozovací věty všech základních typů.

Postupujeme v této práci jiným způsobem než např. Andrey Izotov ve své studii o direktivních a závazkově-direktivních slovesech.<sup>106</sup> V tomto příspěvku jsou vybrána slovesa ze *Slovníku spisovného jazyka českého*<sup>107</sup> a každé lemma je vyhledáno zvlášť. Zde se však jedná o menší množinu sloves, než jakou jsme si dali za úkol vyhledat a zpracovat my.

Pokusili jsme se vytvořit kompletní seznam všech sloves použitých v uvozovacích větách v SYN2010. Porovnali jsme jej s daty ze *Slovníku spisovné češtiny*<sup>108</sup> a snažíme se definovat tendence typické pro stylovou oblast beletrie a publicistiky a rozdíl mezi těmito dvěma okruhy.

### 5.1. Předpoklady pro praktickou část

Prozkoumáním užívání verb dicendi v uvozovacích větách v beletrii a publicistice se snažíme potvrdit, nebo naopak vyvrátit předpoklady uvedené v prostudované literatuře z teoretické části práce.

- „Každá stylová oblast má své specifické rysy charakterizující užívání věty uvozovací a citátu.“<sup>109</sup> Bude nás zajímat, jestli mají různé stylové oblasti různé preference ve výběru typu uvozovacích vět a sloves.
- V beletrii se budou uvozovací věty vyskytovat v mnohem větší míře než v publicistice.<sup>110</sup> Předpokládáme také, že množina sloves dicendi i stavby vět bude v beletrii různorodější.

---

<sup>106</sup> IZOTOV, Andrey: Nové možnosti korpusového výzkumu českých performativních direktivních a závazkově-direktivních sloves. In: Gramatika a korpus 2012 [online]. ÚJČ AV ČR [cit. 15. 10. 2014] Dostupné z: <http://www.ujc.cas.cz/vyzkum/gramatika-a-korpus/proceedings-2012/proceedings-gac-2012.html>

<sup>107</sup> HAVRÁNEK, Bohuslav, ed. a kol. Slovník spisovného jazyka českého. 2. nezm. vyd. Praha: Academia, 1989. 8 sv.

<sup>108</sup> MEJSTRÍK, Vladimír, ed. Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Vyd. 3., opr. Praha: Academia, 2003. 647 s.

<sup>109</sup> ŠOLTYS, Otakar: Několik poznámek k uvozovacím větám. *Slovo a slovesnost* 40, 1997, č. 2, s. 157–159.

<sup>110</sup> ŠOLTYS, Otakar: Verba dicendi a metajazyková informace. Praha: ÚJČ ČSAV, 1983. s. 30.

- Výpovědi vztahující se k verbální činnosti jsou nevyhnutelně interpretované.<sup>111</sup> Zaměříme se na to, jaké zastoupení mají slovesa s neutrálním významem a slovesa příznaková nebo expresivní.

O možnostech využití korpusu při studiu ilokučných sloves píše Milada Hirschová<sup>112</sup> a dochází k závěru, že korpus pro zkoumání této oblasti není příliš vhodný. Jsme však přesvědčeni, že korpusová data nám mohou poskytnout údaje, na které při ruční excerpci není možné v tak velkém měřítku dosáhnout.

---

<sup>111</sup> VERSCHUEREN, Jef: Notes on the Role of Metapragmatic Awareness in Language Use. *Pragmatics* 10, 2000, č. 4, s. 449.

<sup>112</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: Jaké poznatky o ilokučných slovesech lze z korpusu získat? In: KARLÍK, Petr, ed. *Korpus jako zdroj dat o češtině*. Brno: Masarykova univerzita, 2004.

## 6. Vyhledávání uvozovacích vět v korpusu

Při vyhledávání jsme se řídili pravidly, která popsal např. Jan Gebauer (viz 3.) nebo Vladimír Šmilauer ve své *Novočeské skladbě* (viz 3.1.).

Pomocí komplexních dotazů jsme se pokusili nalézt co největší množství vět jednoznačně uvozovacích. Pro vytvoření těchto dotazů nám byly nápomocny typy uvozovacích vět popsané v kapitole 3.4.

Dotazy pro každý typ uvozovací věty a jejich tvorba je popsána vždy v kapitole věnující se určitému typu věty. Každá z těchto podkapitol obsahuje také počty vět nalezených v beletrii a publicistice zvlášť a srovnání v korpusech SYN2000, SYN2005 a SYN2010. Rozhodli jsme se projít první a poslední pozici v každém typu uvozovací věty a nalézt pro tyto pozice typické slovní druhy. Počty výskytů všech slovních druhů včetně příkladů jsou přiloženy podle stylových oblastí.

Korpusy SYN ČNK neobsahují syntaktickou anotaci, musíme se proto při vyhledávání řídit formálními znaky uvozovacích vět. Tyto znaky vyplývají i z typů uvozovacích vět, jak jsme je popsali výše v teoretické části práce. Z tohoto důvodu jsme zúžili oblast vyhledávání na věty uvozující řeč přímou; pokud považujeme nepřímou řeč za převedení řeči přímé na závislou vedlejší větu (viz pojetí nepřímé řeči Havránka a Jedličky<sup>113</sup>), lze předpokládat, že změny mezi množinami sloves v uvozovacích větách přímé a nepřímé řeči se budou lišit jen minimálně, jestli vůbec.

Uvozovací věty mohou citátu (větě oddělené od ostatního textu uvozovkami) předcházet, následovat po nich nebo citát rozdělovat na dvě části. S tím souvisí použitá interpunkce jak samotných citátů, tak uvozovacích vět.

Do vyhledávání jsme zařadili také uvozovací věty neslovesné, jsou součástí statistik o uvozovacích větách, pro výzkum sloves mluvení však pro nás nemají výpovědní hodnotu.

Dotazy pro vyhledávání jsme zadávali pro beletristické a publicistické texty zvlášť. Srovnali jsme výskyt jednotlivých typů uvozovacích vět v korpusech SYN2000, SYN2005 a SYN2010. Pro vyhledávání v SYN2000 bylo nutné nahradit v příkazu o typu textu sekvenci *opus txttype* za *doc ttxttype*.

V SYN2000 byla frekvenční distribuce výrazně nižší než u dalších dvou referenčních korpusů, je to způsobené jejich skladbou. Všechny tři korpusy jsou stejné velké, mají 100 milionů slov, ale SYN2000 obsahuje ze 60 % texty publicistické,

---

<sup>113</sup> HAVRÁNEK, Bohuslav – JEDLIČKA, Alois: *Česká mluvnice*. Praha: SPN, 1988. §211, s. 412.



beletrii jen z 15 %. Pozdější korpusy SYN jsou vyváženější, obsahují ze 40 % beletrii a z 33 % publicistické texty.

Obecně při vyhledávání byla problematičtější oblast beletrie. Dotazy, které pracovaly bez zjevných chyb v oblasti publicistiky, v případě použití na beletrii vykazovaly nedostatky. Dělo se tak nepochybně proto, že umělecká literatura s jazykem pracuje mnohem kreativněji. Tyto nedostatky nám pomohly sestavit nejlepší možné dotazy tak, aby se počet chybně vyhledaných vět minimalizoval.

Je na místě upozornit na to, že korpus je pro velký obsah textů anotován automaticky. Ani jeden ze způsobů anotace však nemůže vyloučit přítomnost chyby, která potom může v našem výzkumu způsobit odchylky ve výsledcích.

Při vyhledávání se soustředíme na jednoduché uvozovací věty, ve kterých se slovesa týkají primárně řečové činnosti. U souvětých uvozovacích vět je často jen jedno ze sloves slovesem mluvení nebo se týká řečové činnosti, ostatní slovesa popisují situaci nebo mimojazyková gesta mluvčího:

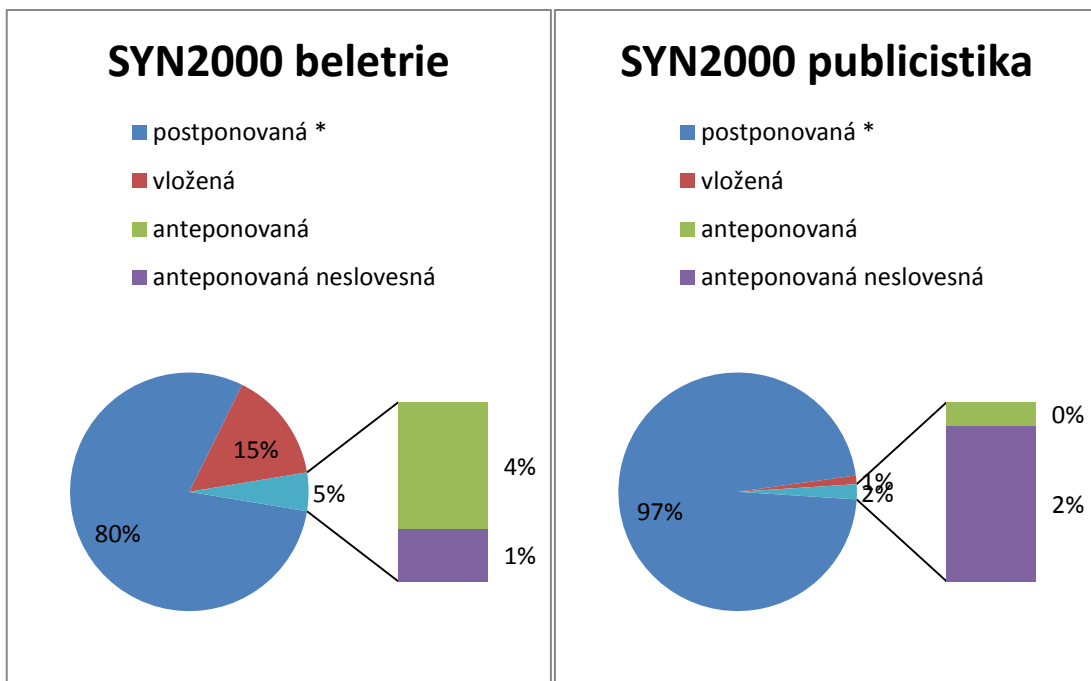
„Tu máte,“ pokračoval a podal mi noviny, „přečtěte si tohle.“ (*Příběhy Sherlocka Holmese*)

Při podrobnějším prohledání jednotlivých výsledků jsme zjistili, že vyhledávání nebylo stoprocentně spolehlivé, absolutní čísla v diagramech a tabulkách tak nebudou v porovnání se skutečností zcela přesná. Více nástrojů nám však formální stránka věty pro vyhledávání neposkytuje.

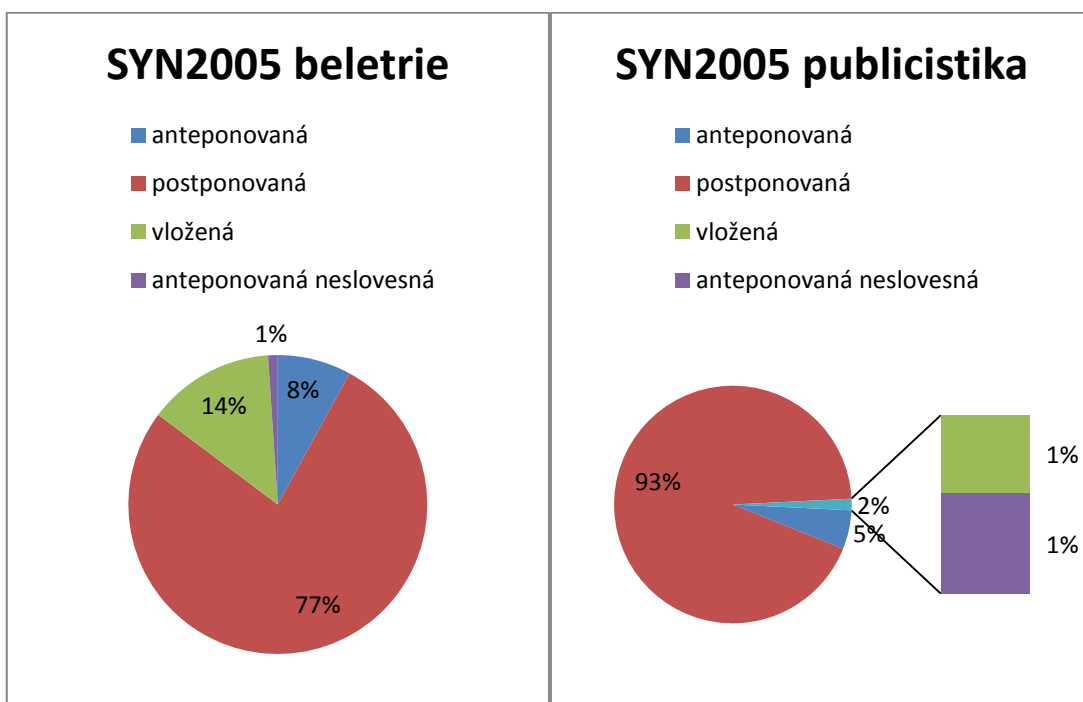
V následujících diagramech je znázorněné, jaké mají jednotlivé typy uvozovacích vět zastoupení v korpusech SYN2000,<sup>114</sup> SYN2005 a SYN2010.

---

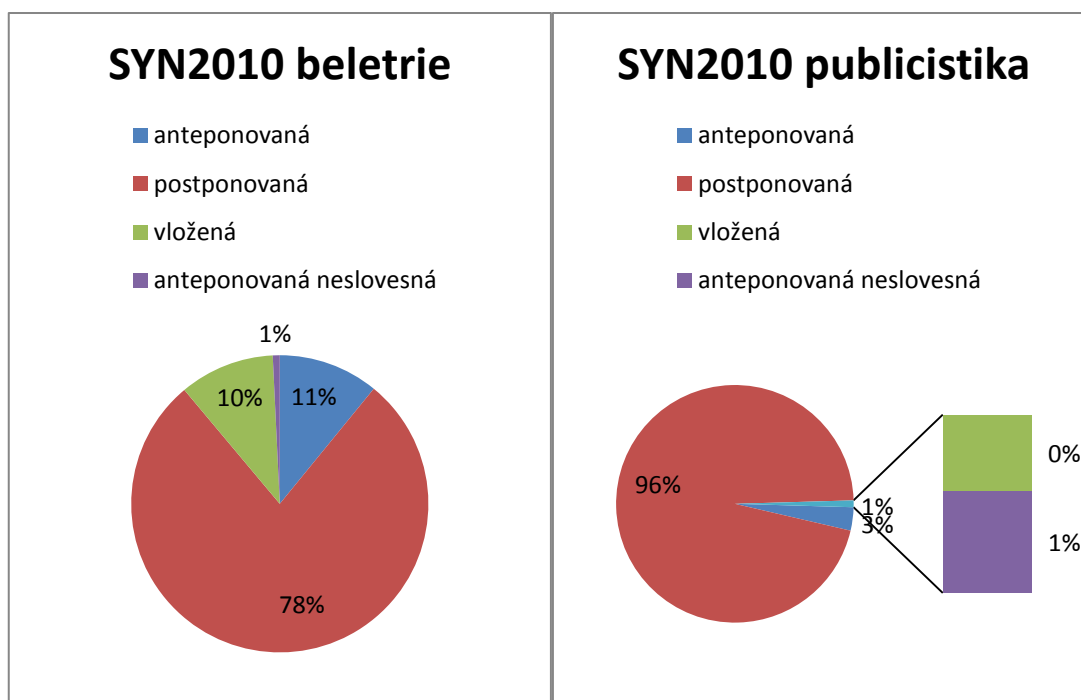
<sup>114</sup> Znak \* u postponované věty v SYN2000 znamená, že se jedná o data bez vyfiltrovaných souvětí s vloženou uvozovací větou, tento filtr nebylo možné pro SYN2000 nastavit.



**Graf 1. a 2. Poměrné zastoupení typů uvozovacích vět v korpusu SYN2000**



**Graf 3. a 4. Poměrné zastoupení typů uvozovacích vět v korpusu SYN2005**



**Graf 5. a 6. Poměrné zastoupení typů uvozovacích vět v korpusu SYN2010**

## 6.1. Postponovaná uvozovací věta

### 6.1.1. Vyhledávací dotaz

Základní vyhledávání tohoto typu vět lze použít hned několik odlišných dotazovacích řádků. Příkaz č. 1 vyhledá sekvenci [interpunkce – uvozovky – větné členy kromě interpunkce a sloves – sloveso – větné členy kromě interpunkce a sloves – koncová interpunkce], to vše v rámci jedné věty. Nenalézá však analytické slovesné tvary a nespecifikuje, že konec větného celku nastane právě po koncové interpunkci, ve většině případů teče. Najde např. také výskyty, kde je tečka použita v rámci řadové číslovky. V příkazu č. 2 je naopak specifikované, že po této koncové interpunkci bude následovat znak konce věty </s>. Nevyhledá však případy, ve kterých konec věty nastal, ale nebyl označen (nebo byl chybně označen na jiném místě, např. až za uvozovkami následující věty), přestože při ručním prohlížení jednotlivých konkordancí bychom je do našeho výzkumu zařadili.

```
1 [word="\, |\?|\!"] [word="\"] [tag!=" [ZV].*" ]*
[tag="V.*"] [tag!=" [ZV].*" ]* [word="\. |\?|\!"] within <s/>
```

```
2 [word="\,|\?|\!"] [word="" ]+[word="\.|\?|\!"] </s>
containing [tag="V.*"]
```

Tyto první dva dotazy by byly však pouhým začátkem, bylo by nutné vyřadit věty, ve kterých se nacházel konec věty po „první“ interpunkci (samostatné věty v pásmu vypravěče)<sup>115</sup>, dále věty citátové po vložené uvozovací větě<sup>116</sup> (sekvence relevantních znaků postponované uvozovací věty a druhé části rozděleného citátu se totiž shodují: ...,“ [věta].) a také samostatné věty v pásmu postav, ať už jde o jednovětné citáty nebo první větu delšího citátu.<sup>117</sup>

Za nejvhodnější způsob vyhledávání tohoto typu vět jsme nakonec zvolili následující dotaz (č. 3). Abychom nemuseli použít filtr vyřazující samostatné věty (ať už v pásmu postav, nebo vypravěče), vložili jsme do dotazu podmínku, že slovo po první interpunkci může začínat pouze malým písmenem (toto slovo může být rovněž spojkou, jak se ukazuje i v jiných typech vět). Filtr pak bylo třeba již použít jen jeden (č. 3a), vyřazující citátové věty po vložené uvozovací větě. V publicistice je škála podob těchto vět užší, při stejném postupu filtrování se počet výsledných konkordancí neměnil.

```
3 [word="\,|\?|\!"] [word="" ] [word="[:lower:]].*" &
tag!="Z.*" [tag!="[ZJ].*" ]*[word="\.|\!"] </s> containing
[tag="V.*"]
```

3a negativní filtr (pozice -15,5)

```
<s>[word="" ]?[ ]+[word="\,|\?|\!"] [word="" ] [word="[:lower:]].*" &
tag!="Z.*" [tag!="[ZJ].*" ]*[word="\, "] [word="" ]
[word="[:lower:]].*" & tag!="Z.*" ?[tag!="[ZJ].*" ]+
[tag="V.*" ] [tag!="Z.*" ]*[word="\.|\!"] [word="" ]?</s>
```

Postponovaný typ uvozovací vět se v korpusu vyskytuje ze všech nejčastěji. Jeho hledání bylo složitější než u ostatních typů, ale přináší také nejsignifikantnější výsledky. Oproti anteponované větě, která má celkem běžnou stavbu jako jiné, neuvozovací věty, postponovaná se od běžné věty liší výrazněji. Mezi beletrií

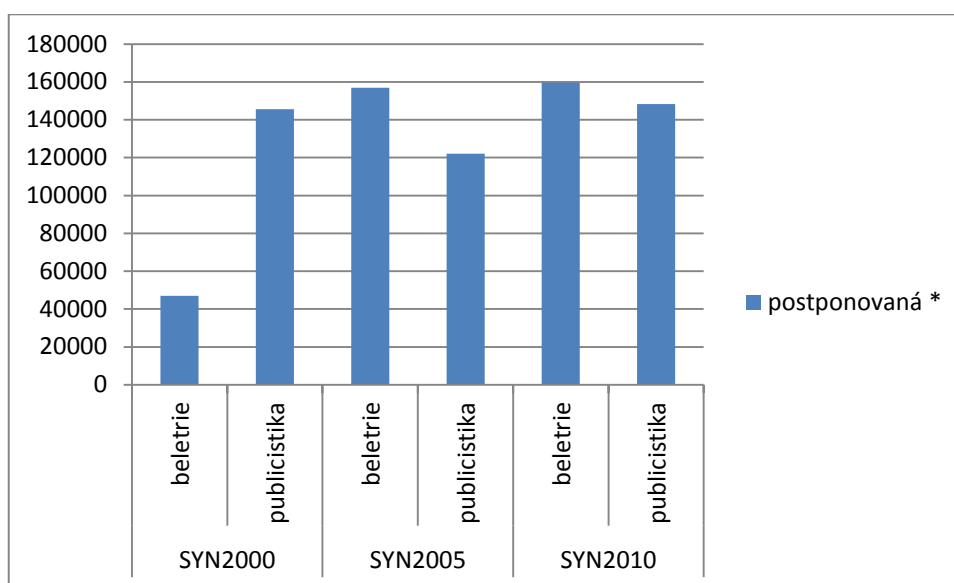
<sup>115</sup> [word="\,|\?|\!"] [word="" ] </s> <s> [tag!="[ZV].\*" ]\*[tag="V.\*" ] [tag!="[ZV].\*" ]\*[word="\.|\?|\!"] </s>

<sup>116</sup> <s> [ ]+[word="\,|\?|\!"] [word="" ] [tag!="[ZV].\*" ]\*[tag="V.\*" ] [tag!="[ZV].\*" ]\*[word="," ] [word="" ] [tag!="[ZV].\*" ]\*[tag="V.\*" ] [tag!="[ZV].\*" ]\*[word="\.|\?|\!"] </s>

<sup>117</sup> [word="\,|\?|\!"] </s> <s> [word="" ] [tag!="[ZV].\*" ]\*[tag="V.\*" ] [tag!="[ZV].\*" ]\*[word="\.|\?|\!"] </s>

a publicistikou v jejich počtech nejsou velké rozdíly. Výjimkou je zde SYN2000, o kterém jsme však zmínili už výše, že důvodem je odlišné zastoupení textů tohoto typu v korpusu.

	SYN2000 <sup>118</sup>		SYN2005		SYN2010	
	beletrie	publicistika	beletrie	publicistika	beletrie	publicistika
Postponovaná uvozovací věta	47 026	145 561	157 000	122 052	159 563	148 377



**Graf 7. Zastoupení postponed uvozovací věty v korpusech SYN2000–2010**

### 6.1.2. Beletrie

Ze 139 966 vyhledaných dvou- a víceslovných vět tohoto typu v beletrii jich celých 96 % začínalo slovesem. Jednoslovné uvozovací věty do tohoto přehledu zahrnuty nebyly, protože by pak byly součástí také tabulek o poslední pozici věty, jejich počet je v beletrii 19 597. (Seznam sloves, která byla v jednoslovných uvozovacích větách použita, tedy seznam sloves s obligatorní pozicí pouze pro vyjádření informace, je připojen v přílohách na konci této práce).

Pokud součet výskytů jednotlivých slovních druhů nesouhlasí s celkovým počtem nalezených vět, rozdílem jsou věty, ve kterých slovní druh na této pozici ve větě

<sup>118</sup> Připomínáme, že pro SYN2000 se jedná o čísla bez negativního filtru.

nebyl určen (v korpusu označeno jako X – neurčený nebo neurčitelný slovní druh). Stejně tak pokud není uveden příklad u slovního druhu, u kterého byl nalezen alespoň jeden výskyt, jedná se o případy chybné, tj. nejde o uvozovací věty. Toto posouzení bylo prováděno již ručně. Skutečný počet uvozovacích vět splňujících všechny podmínky může být proto ve výsledku mírně nižší, než jaký uvádí tabulky. Je to způsobené chybami v anotaci a nedokonalou filtrací vět s vloženou uvozovací větou (viz 7.1.1.).

Z těchto dat budeme vycházet také při zkoumání gramatických kategorií sloves v uvozovacích větách, protože korpus neumožňuje extrakci těchto kategorií (tagů) ze všech pozic najednou nezávisle na délce věty.

Při prozkoumání vět, ve kterých na první pozici po interpunkci v postponované uvozovací větě stála spojka, jsme zjistili, že se jedná většinou o věty popisující nikoliv řečovou činnost mluvčího, ale jeho neverbální činnost nebo komunikační situaci. Tyto případy jsou navíc často kombinovány s další uvozovací větou, která sloveso mluvení již obsahuje. Téměř vždy se jedná o spojku *a* nebo *ale*, je-li na tomto místě jiná spojka, jedná se pravděpodobně o nevyfiltrovanou větu s uvozovací větou vloženou:

Matka na noviny pohlédla a řekla: „To je Waris! Moje dcera!“ a ukazovala noviny všem ve vesnici. (*Květ pouště*)

„Krásná práce,“ řekla klidně, „dobře se zavírá a drží,“ a odložila dózu na stolec. (*Vévodkyně a kuchařka*)

Také v případech, kdy na první pozici bylo zájmeno, docházelo k chybám. Věty s částicí na první pozici byly rovněž v tomto ohledu problematické; pokud už věta byla opravdu uvozovací, jako částice v ní bylo určeno slovo s jiným slovním druhem.

Čím začíná postponedá uvozovací věta	Počet výskytů	Příklad
slovesem	134 785	„Nikdo nám nic nezaplátil a není to sranda!“ odbyl ho rázně řidič s knírkem. (... <i>a Bůh osiřel</i> )
adverbiem	2 537	„Ty jsi členem královské rodiny?“ udiveně se zeptal John. ( <i>Indigový drak</i> )
spojkou	1 747	„Jen si poslužte,“ a dal jí požehnání. ( <i>Až k prolití krve</i> )
zájmenem	320	„Aha,“ tohle trochu vzbudilo Adin zájem. ( <i>Zóna</i> )

		<i>Berlín)</i>
předložkou	226	„Souhlasím,“ s námahou ze sebe vypravil přidušeným hlasem. ( <i>Nebeský strom</i> )
substantivem	172	„Vypadáš unaveně,“ hrabě byl náhle plný starostí. ( <i>Nebezpečná svůdnice</i> )
adjektivem	104	„Ta žádost přišla z kanceláře senátora Conwaye,“ tlumeným hlasem prozradil poručík. ( <i>Učedník</i> )
částicí	44	„Tak to alespoň král Jiří přečte i bez brýlí,“ prý Hancock prohlásil. ( <i>Rose Madder</i> )
číslovkou	13	„Ovšem, když Vaše Jasnost ráčí,“ poprvé se teď ozval vrchní správce. ( <i>Vévodkyně a kuchařka</i> )
citoslovcem	1	-

V případě zakončení uvozovacích vět již slovesa prim nehrají, poměry mezi jednotlivými slovními druhy nejsou zdaleka tak výrazné jako na začátcích vět.

<b>Čím končí postponovaná uvozovací věta</b>	<b>Počet výskytů</b>	<b>Příklad</b>
substantivem	86 047	„Dělali jsme to hrozně neradi,“ halasil druhý policajt. ( <i>Stopařův průvodce po galaxii</i> )
adverbiem	19 587	„Na lov?“ opakovala Gytha překvapeně. ( <i>Svatba z donucení</i> )
zájmenem	13 235	„Co se děje?“ zeptala jsem se. ( <i>Povolání žena</i> )
slovesem	7 579	„Cože!“ zvolal jsem. ( <i>Chyť mě, jestli to dokážeš</i> )
adjektivem	1 148	„Proboha, proč?“ vyhrkla jsem celá ohromená. ( <i>Všude červená</i> )
částicí	587	„Vy jste neumřeli,“ řekl nakonec. ( <i>Výprodej v domě hrůzy</i> )
číslovkou	433	„Copak vy jste doopravdy na straně židů?“ táže se Alexandr III. ( <i>Poslední car</i> )
citoslovcem <sup>119</sup>	35	-
předložkou	0	-
spojkou	0	-

<sup>119</sup> Nebyl nalezen žádný vhodný příklad, všechna označená citoslovce byla ve skutečnosti vlastní jména typu Fuk, Vida, Nene.

### 6.1.3. Publicistika

Ze 134 754 vyhledaných víceslovných vět tohoto typu v publicistice jich celých 99,5 % začínalo slovesem. Jednoslovné uvozovací věty do tohoto přehledu opět zahrnuty nebyly, jejich počet je v publicistice 13 623. Pokud součet výskytů jednotlivých slovních druhů nesouhlasí s celkovým počtem nalezených vět, rozdílem jsou věty, ve kterých slovní druh na této pozici ve větě nebyl určen. Obdobně jsou zpracovány i tabulky s příklady dalších typů uvozovacích vět jak v beletrii, tak v publicistice.

Na začátcích uvozovacích vět opět převažují slovesné tvary. Rozdíl je zde markantnější než u beletrie. Oproti uměleckým textům je zde zřejmá tendence ke schematičnosti, která zrychluje vytváření textů a zároveň umožňuje rychlejší recepci.

<b>Čím začíná postponovaná uvozovací věta</b>	<b>Počet výskytů</b>	<b>Příklad</b>
slovesem	134 125	„Se třemi sourozenci jsem sdílel jednu matraci,“ vzpomíná na dětství Adelson. ( <i>Hospodářské noviny</i> , 16. 3. 2007)
adverbiem	422	„Vyhráli jsme se štěstím,“ sportovně uznal domácí kouč Vladimír Petrovka. ( <i>Právo</i> , 21. 12. 2005)
spojkou	49	„Já si na vás počkám,“ jako by tím říkal. ( <i>Reflex</i> , č. 26/2006)
zájmenem	53	„Autobus měl zpoždění, zase nám ujel vlak na Brno,“ takové stížnosti zahlcovaly e-mail starosty Příbic na Břeclavsku Františka Stankoviče. ( <i>Mladá fronta DNES</i> , 28. 1. 2009)
předložkou	53	„Jaro přišlo i na motýly,“ s úsměvem vysvětluje mluvčí zahrady Marcela Uhlíková. ( <i>Právo</i> , 7. 4. 2005)
substantivem	19	„Plodte se a množte se,“ ozvěnou volal les. ( <i>Právo</i> , 25. 10. 2007)
částicí	15	„My jsme spokojeni s výkonem i předvedenou hrou,“ naopak si pochvaloval plzeňský asistent Milan Razým. ( <i>Mladá fronta DNES</i> , 10. 9. 2008)
adjektivem	8	„Tohle riziko nelze vyloučit,“ nerada mluvčí připustila. ( <i>Blesk</i> , 8. 3. 2007)



číslovkou	6	„Jsem od přirození optimista,“ několikrát zopakoval poslanec Jan Kavan v pondělním rozhovoru na BBC. (Týden, č. 18/2005)
citoslovcem <sup>120</sup>	1	-

V oblasti publicistiky je převaha substantivního konce uvozovací věty výraznější. Děje se tak pravděpodobně kvůli nutné informační nasycenosti zpravodajských vět obecně.

U vět končících adjektivem se často jednalo o příjmení v adjektivním tvaru (Hrušáková, Spěšný apod.) nebo o adjektivizované přičestí. Jména takového tvaru se však objevují i mezi větami končícími substantivem, způsob automatické desambiguace tedy obdobné případy vyhodnocuje různě. Stejně tak věty končící slovesem často ve skutečnosti končily jmény se slovesným tvarem (Musil, Dohnal, Polej ad.).

Čím končí postponovaná uvozovací věta	Počet výskytů	Příklad
substantivem	115 868	„Provoz byl právě minimální,“ řekl dispečer dálniční policie. (Metro, 5. 6. 2009)
adjektivem	3 764	„Je dost reálné, že se na začátku příští sezóny bude hrát v Praze jedno regulérní soutěžní utkání NHL,“ prohlásil Tomáš Petera ze společnosti Česká sportovní. (Hospodářské noviny, 14. 9. 2006)
zájmenem	1 685	„Tyto body by mi stačily na bronz,“ posteskl si. (Mladá fronta DNES, 3. 10. 2007)
adverbiem	1 232	„Nebojte, ještě o mě uslyšíte,“ říká Piňos tajuplně. (Respekt, č. 42/2005)
číslovkou	315	„Zvýšení nájmu plánujeme až na červenec 2009,“ řekla Eva Paulová z úřadu Prahy 2. (Metro, 10. 9. 2008)
slovesem	310	„Ale to se asi nestane,“ ihned dodal. (Mladá fronta DNES, 6. 9. 2005)
částicí	64	„Je spíše náhoda, že kamery něco takového zachytí,“ míní dokonce. (Mladá fronta DNES, 3. 7. 2007)
citoslovcem <sup>121</sup>	5	-

<sup>120</sup> Nebyl nalezen správný příklad.

předložkou	1	-
spojkou	0	-

## 6.2. Vložená uvozovací věta

### 6.2.1. Vyhledávací dotaz

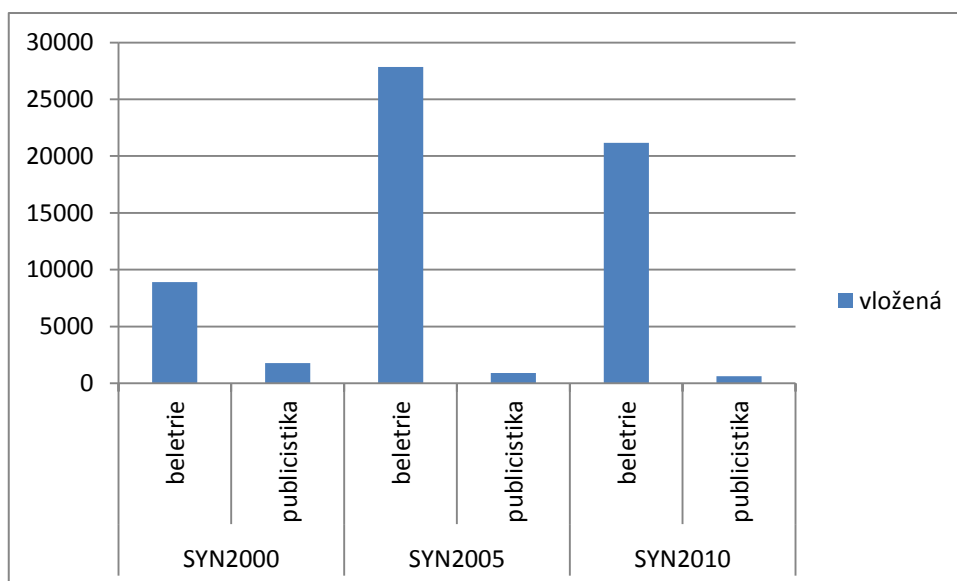
U tohoto typu vět jako jediného jsme mohli použít podmínku „within <s/>“ (v rámci jedné věty), u všech ostatních nám právě hranice věty pomáhaly zúžit výběr jen na to, co pro náš výzkum skutečně potřebujeme. Postavení tohoto typu vět je velice specifické, žádné další filtry už proto nebyly potřeba.

Při kontrole nalezených výsledků jsme zjistili, že hranice vět v tomto případě nejsou anotovány beze zbytku, přidali jsme proto do dotazu stejnou podmínku jako u předchozího typu, tedy že uvozovací věta musí začínat malým písmenem.

```
[word="\,|\?|\!"] [word="\"] [word="[:lower:]].*" &
tag!="Z.*" [tag!="[ZJ].*" ]*[word="\, "] [word="\"]
containing [tag="V.*"] within <s/>
```

	SYN2000		SYN2005		SYN2010	
	beletrie	publicistika	beletrie	publicistika	beletrie	publicistika
vložená uvozovací věta	8 901	1 761	27 838	890	21 167	616

<sup>121</sup> Nebyl nalezen žádný vhodný příklad, všechna označená citoslovce byla ve skutečnosti názvy (Aha!) nebo vlastní jména (Och).



**Graf 8. Zastoupení vložené uvozovací věty v korpusech SYN2000-2010**

### 6.2.2. Beletrie

Z celkového počtu 21 167 vložených uvozovacích vět jich bylo 3 370 jednoslovných. Viceslovné věty se u tohoto typu chovají obdobně jako u věty postponované, které začínají slovesem a nad ostatními mají značnou početní převahu.

Vložené věty začínající adjektivem nebo spojkou ve většině případů popisovaly neverbální činnost mluvčího. Popis situace se objevil mj. u vět začínajících substantivem. U vět začínajících zájmenem jsme – podobně jako v případě postponované uvozovací věty – našli některé nevyfiltrované citátové části.

Čím začíná vložená uvozovací věta	Počet výskytů	Příklad
slovesem	17 069	„No jo,“ odpoví vesele, „ale voň teď myslí na něco jinýho.“ ( <i>Andělé pustiny</i> )
adverbiem	347	„To bylo minulý týden, ne tento,“ chabě se hájila Daisy, „tento týden už chodí s Amblerkou!“ ( <i>To si děláš srandu, Jimmy</i> )
substantivem	186	„Řekl bych,“ doktor pokračoval, „že bych byl značně překvapený jiným výsledkem.“ ( <i>Záhada na zámku Styles</i> )
spojkou	86	„Ovšem,“ a opět se usmál, „jsme přece ještě na samém začátku...“ ( <i>Jablko se kouše</i> )
předložkou	45	„Poslyšte,“ o něco klidněji pokračoval Korsak, „od únosu uplynulo skoro padesát hodin.“ ( <i>Učedník</i> )

zájmenem	34	„Mary,“ jeho hlas teď zněl velmi klidně,“ miluješ toho chlápka Bauersteina?“ ( <i>Záhada na zámku Styles</i> )
adjektivem	21	„Philly,“ celá jsem se třásla, „já je našla.“ ( <i>V pasti</i> )
částicí	8	„Nešťastná griotka pro dámu se tím sice neodstává,“ zřejmě si myslil, „nicméně nepříjemný moment se trochu tlumí.“ ( <i>Vévodkyně a kuchařka</i> )
číslovkou	0	-
citoslovcem	0	-

Věty končící adjektivem byly opět často ve skutečnosti zakončeny deadjektivním substantivem. V některých případech mezi ně patřily i řadové číslovky, které tedy byly anotovány různě; stejné slovo (např. „druhý“) mohlo být označeno jako adjektivum nebo jako číslovka. U vět končících substantivem (kteréhokoliv typu) nemusí jít vždy o mluvčího výpovědi, jak ukazuje příklad.

Čím končí vložená uvozovací věta	Počet výskytů	Příklad
substantivem	10 987	„Ano,“ pokývala hlavou, „zpátky k normálnímu životu.“ ( <i>Svědčova přísaha</i> )
slovesem	1 236	„Ne,“ mírně odpověděl, „není mrtev. Dal mi je.“ ( <i>Pokání bratra Cadfaela</i> )
adverbiem	2 534	„Říkal jsem,“ řekl nevrle, „že je to naše písnička.“ ( <i>Tabatěrka z Bagomba</i> )
zájmenem	1 356	„Promiňte,“ promluvil na ni, „nejsou v horních patrech nějaké telefony na mince?“ ( <i>Den poté</i> )
adjektivem	162	„Bohužel,“ její výraz teď byl odmítavý, „Hodgkin se zachoval dost špatně.“ ( <i>Moje nejmilejší psi historky</i> )
částicí	96	„Jistě,“ kývla tedy, „ukážte je.“ ( <i>Vévodkyně a kuchařka</i> )
číslovkou	42	„Eddie,“ řekla Susan po desáté, „prosím tě, přestaň.“ ( <i>Vítejte v opičárně</i> )
citoslovcem <sup>122</sup>	2	-
předložkou	0	-
spojkou	0	-

<sup>122</sup> Nebyl nalezen žádný vhodný příklad, všechna označená citoslovce byla ve skutečnosti vlastní jména Fuk, Vida.

### 6.2.3. Publicistika

Z 616 vložených uvozovacích vět v publicistice jich je 558 víceslovných. Výrazně chudší je nejen počet uvozovacích vět tohoto typu, ale i jejich různorodost.

V porovnání s beletrií zde není prostor pro autorské experimenty. Už nízký výskyt vět tohoto typu napovídá, že pro primárně informační charakter publicistických textů nejsou vložené uvozovací věty nikterak vhodné. Text čistě zpravodajský by znepřehledňovaly, a proto se používají převážně v útvarech, ve kterých se výrazněji projevuje osoba autora.

Čím začíná vložená uvozovací věta	Počet výskytů	Příklad
slovesem	545	„Nedá se nic dělat,“ prohlásil o zájmu italského klubu bývalý hráč prvoligových Teplic, „Wolfsburg mě nepustí.“ ( <i>Aktuálně.cz</i> , 30. 6. 2009)
spojkou	5	„Podívej se,“ a ukazuje mi zarudlé fleky na lýtkách, „občas nás honí a střílejí po nás pergamino.“ ( <i>Reflex</i> , č. 44/2006)
adverbiem	3	„To je tak,“ jak napsal Josef Čapek, „když se hlupák osmělí a chtěl by se stát dravcem. (...)“ ( <i>Deníky Bohemia</i> , 6. 5. 2008)
zájmenem <sup>123</sup>	3	-
předložkou	2	Tak patnáct,“ ze všech sil se zapřel do šesti barelů přivázaných gumou na nosiči kola,“ ... dvacet,“ (...) ( <i>Reflex</i> , č. 44/2006)
substantivem	0	-
adjektivem	0	-
číslovkou	0	-
částicí	0	-
citoslovcem	0	-

Věty končící adjektivem se v takto určeném průzkumu jeví jako celkem problematické pro častý výskyt českých příjmení v adjektivním tvaru, která jsou ale navíc v některých případech anotována současně i jako substantiva (viz příklad v tabulce).

---

<sup>123</sup> Nebyl nalezen správný příklad.

Publicistické texty jsou ve svých preferencích ohledně uvozovacích vět mnohem jednoznačnější. Používání jakéhosi „modelu“ minimálně v pořadí poskytovaných informací zaručuje zkušeným čtenářům rychlejší orientaci v informačně nasyceném textu.

<b>Čím končí vložena uvozovací věta</b>	<b>Počet výskytů</b>	<b>Příklad</b>
substantivem	443	„Dvě mouchy jednou ranou,“ chlubil se Kaplický, „tahle knihovna bude navádět americké rakety.“ ( <i>Týden</i> , č. 11/2007)
zájmenem	31	„Železnice tibetskému lidu prospěje,“ tvrdí jeden z nich, „a cesta buddhistických poutníků do Lhasy bude mnohem pohodlnější.“ ( <i>Týden</i> , č. 39/2005)
adverbiem	19	„Neúčastněte se sběru kovů, textilu ani jiných sbírek,“ nabádalo se v něm také, „a přesvědčujte všechny známé o nesmyslnosti dalšího pokračování této války, o její beznadějnosti.“ ( <i>Právo</i> , 26. 3. 2005)
adjektivem	14	„To je slušná série,“ řekla s bezprostředností sobě vlastní, „dnes jsem byla hlavně ráda, že jsem porazila Pechsteinovou, (...)“ ( <i>Hospodářské noviny</i> , 28. 1. 2008)
slovesem	7	„Ne,“ odmítám se podřídit, „máte tu cenu 15,90 Kč, zavolejte mi vedoucí.“ ( <i>Lidové noviny</i> , 15. 10. 2007)
číslovkou	1	„Při čtení výpovědi Imre Nagye,“ dodával Dornbach v roce 1990, „jsem měl dojem, že už hovoří k potomkům.“ ( <i>Právo</i> , 11. 11. 2006)
částicí	1	„Co si myslím,“ přemýšlí například, „že po mně zbude za padesát let? Hlas z Macha a Šebestové. A když ne, tak nezbude nic.“ ( <i>Magazín DNES</i> , č. 13/2007)
předložkou	-	-
spojkou	-	-
citoslovcem	-	-

## 6.3. Anteponovaná uvozovací věta

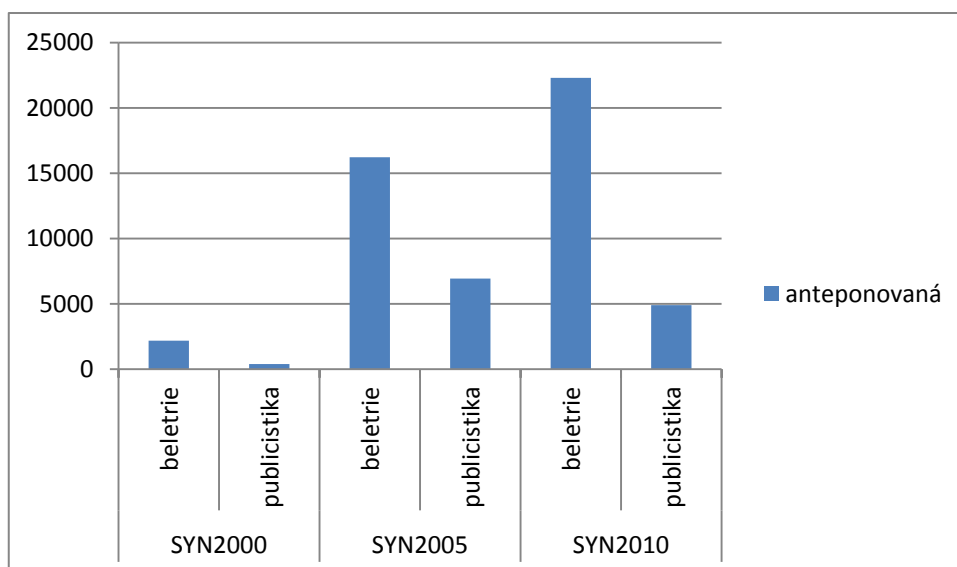
### 6.3.1. Vyhledávací dotaz

Vyhledávací dotaz se v tomto případě od ostatních liší tím, že korpus věty ukončené dvojtečkou považuje za samostatné, ne tedy za jeden celek uvozovací věta + citát.

Při tomto vyhledávání jsme museli vyřadit věty obsahující spojky, abychom dostali pravidlu vyhledávání pouze jednoduchých uvozovacích vět, přestože tím také vyřazujeme věty, které obsahují několikanásobné větné členy. To ostatně činíme rovněž tím, že ve vyhledávané větě nedovolujeme interpunkci. Doplnili jsme tedy alespoň možnost výskytu spojky na první pozici ve větě. Výsledkem jsou věty jednodušší, jejichž výčet není zcela úplný, ale jsme přesvědčeni, že suma slovesných lemmat tímto rozhodnutím není výrazněji ovlivněna. Při kontrole těchto vyřazených vět jsme zjistili, že se v naprosté většině případů jedná o souřadná souvětí.

```
[word="\.|\?|\!|\\""]</s><s>[tag="J.*"]?[tag!="[ZJ].*"]*[word="\:"]</s><s>[word="\\""] containing [tag="V.*"]
```

	SYN2000		SYN2005		SYN2010	
	beletrie	publicistika	beletrie	publicistika	beletrie	publicistika
anteponovaná uvozovací věta	2 179	405	16 208	6 932	22 303	4 899



**Graf 9. Zastoupení vložné uvozovací věty v korpusech SYN2000–2010**

### 6.3.2. Beletrie

Z celkového počtu 22 303 anteponovaných uvozovacích vět v beletrii jich bylo 1 660 jednoslovných.

U tohoto typu vět je častější pozice slovesa na konci uvozovací věty, ale rozdíl mezi těmito větami a těmi, ve kterých je sloveso na jiné pozici, není zdaleka tak výrazný jako u prvního typu. Během prohlížení nalezených případů jsme nenarazili na nijakou slovoslednou anomálii, ani číselné údaje z tabulky na ně neukazují. Anteponovaná věta se nejvíce přibližuje průměrné české větě. Pouze předmětová část je zde vyjádřena citátem.

Čím začíná anteponovaná uvozovací věta	Počet výskytů	Příklad
substantivem	6 276	Sára mu uraženě odpověděla: „Moje krosna není nafukovací.“ ( <i>Diamantová cesta</i> )
slovesem	4 814	Dobírala jsem si ho: „Copak nevěříš svým očím?“ ( <i>Dvě knihy vzpomínek</i> )
adverbiem	3 524	Potom se zeptal: „Znáš přísahu?“ ( <i>Paměti lékaře</i> )
spojkou	2 483	I odvěti: „Byli jsme poníženi na zemi.“ ( <i>Korán</i> )
předložkou	2 139	Z ničeho nic z ní vylétlo: „Pořád ještě mě miluješ?“ ( <i>Sršeň létá v noci</i> )
adjektivem	745	Stará žena na ni bez pozdravu nepříjemně vypálila: „Co chceš?“ ( <i>Vládci Sedmihoří. Magická cesta</i> )



zájmenem	726	Já povídám: „Co to děláte, otče biskupe?“ ( <i>Víra je můj pevný hrad</i> )
číslovkou	385	Jeden z mladíků ji s úšklebkem pobídl: „Tak jen do toho, dámo!“ ( <i>K znamení Kennedy</i> )
částicí	381	Ne nadarmo vydal Julius Langbehn heslo: „Od profesora k člověku!“ ( <i>Z deníku marnosti</i> )
citoslovcem	0	-

Na rozdíl od postponovaných a vložených vět je u tohoto typu nejčastější substantivní začátek a slovesný konec. Zdá se tedy, že u obou typů (anteponovaných a postponovaných) uvozovacích vět je pro výskyt slovesa pravděpodobnější pozice blíže k citátu. To by vysvětlovalo, proč je na rozdíl od ostatních typů v anteponované větě nejčastěji obsazena slovesem poslední pozice.

<b>Čím končí anteponovaná uvozovací věta</b>	<b>Počet výskytů</b>	<b>Příklad</b>
slovesem	14 079	A ona povídá: „Mono, zavolej policii, prosím tě.“ ( <i>Ukolébavka</i> )
substantivem	5 350	Nick ukázal třesoucím se prstem do zadního rohu místnosti: „T... tam někdo stojí!“ ( <i>Pomsta hraběte Gundolfa</i> )
adverbiem	1 108	Odpověděla po chvíli klidně: „Měli jsme se rádi.“ ( <i>Obchodníci s vesmírem</i> )
zájmenem	1 083	Teď se obrátila na něj: „Co říkáš, Jimmy?“ ( <i>Prázdná náruč</i> )
adjektivem	247	A pak se ozvalo překvapené: „Co?“ ( <i>Neutronová hvězda</i> )
částicí	111	Zeptal se totiž: „Nechtěl bys pracovat tři týdny ve Fresnu?“ ( <i>První francouzák</i> )
číslovkou	68	Dcera Olga vzpomínala na otce v roce 1930: „On nevěřil ve skrývání životních problémů před dětmi ...“ ( <i>Devět žen z Hradu</i> )
předložkou	7	Lamorak se zmožil jen na: „Panebože!“ ( <i>Sny robotů</i> )
spojkou	0	-
citoslovcem	0	-

### 6.3.3. Publicistika

Anteponovaných uvozovacích vět v publicistice bylo v korpusu SYN2010 nalezeno 4898, z toho 105 jednoslovných. V porovnání s počtem nalezených vět tohoto typu v beletrii se ukazuje, že v publicistických textech nejsou tak časté (tvoří 3 % ze všech uvozovacích vět v publicistice). To ostatně ukazují i grafy na začátku kapitoly 7.

Čím začíná vložená uvozovací věta	Počet výskytů	Příklad
substantivem	1 421	Režisérka si spolupráci s ním pochvaluje: „Má v sobě určitý hněv a zoufalství.“ ( <i>Právo</i> , 15. 9. 2008)
předložkou	806	Do míru vánoc pravil vážně: „Blíží se eventuelní preventál.“ ( <i>Reflex</i> , č. 1/2008)
spojkou	601	Zato Příbyl má jasno: „Stihneme to!“ ( <i>Magazín Práva</i> , č. 49/2007)
adverbiem	562	Tady už jistoty zřetelně ubylo: „To ne, konspirace ne.“ ( <i>Hospodářské noviny</i> , 17. 2. 2006)
adjektivem	479	Dvaadvacetiletý závodník říká: „Nový design se mi líbí.“ ( <i>Mladá fronta DNES</i> , 19. 2. 2008)
slovesem	439	Odstartoval jen se slovy: „Mírím na jih.“ ( <i>Lidové noviny</i> , 12. 9. 2007)
zájmenem	347	Tato skupina té předchozí odpovídala skandováním: „Postavte se za vědu! Chceme výzkum na zvířatech!“ ( <i>Mladá fronta DNES</i> , 8. 3. 2006)
číslovkou	91	Jeden ze známých zpěváků řekl Šípu: „On byl můj kamarád. Ona ne...“ ( <i>Šíp</i> , 1. 2. 2007)
částicí	86	Ostatně nejčastější slovo v Bibli je: „Nebojte se.“ ( <i>Týden</i> , č. 26/2009)
citoslovcem <sup>124</sup>	1	-

Přestože tento typ uvozovací věty v publicistice tvoří menší podíl než v beletrii, ve slovnědruhovém složení nenajdeme větší rozdíly. Snad jen číslovky se poměrně více objevují v oblasti publicistiky, což patrně souvisí s informativním charakterem textů.

<sup>124</sup> Chybně anotovaný slovní druh.

Oproti ostatním typům uvozovacích vět jsou tyto nejméně vyhraněné. Chovají se jako běžné nezávislé věty, na poslední pozici se objevuje ten člen, na který je ve větě kladen důraz nebo který odkazuje k následující větě.

Čím končí vložená uvozovací věta	Počet výskytů	Příklad
slovesem	2 549	Jenže silničáři vzkazují: „My za to nemůžeme!“ ( <i>Deníky Bohemia</i> , 6. 5. 2008)
substantivem	1 703	Rozrušený Mao se zmožil jen na jedinou větu: „Ať žije lid!“ ( <i>Reflex</i> , č. 35/2007)
adverbiem	234	Ne nadarmo se soudruh Putin ve svém projevu vyslovil takto: „V budování míru nás neodstraší žádné radary. (...)“ ( <i>Mladá fronta DNES</i> , 16. 11. 2007)
adjektivem	173	Reakce veřejnosti byla výmluvná: „Hanba, fuj. Styďte se!“ ( <i>Právo</i> , 28. 4. 2005)
zájmenem	129	Říkají si: „Já tady nedělám, proč bych se namáhal.“ ( <i>Deníky Moravia</i> , 21. 7. 2008)
číslovkou	31	Jiří Paroubek prorokuje k roku 2008: „Teď to tu dáme do latě!“ ( <i>Hospodářské noviny</i> , 29. 12. 2006)
částicí	19	Lékaři nemohou říkat jen: „Takto se nám dobře pracuje...“ ( <i>Mladá fronta DNES</i> , 10. 3. 2007)
předložkou	2	Kalousek se nepostavil proti: „Jsem připraven tento okruh libovolně rozšířit.“ ( <i>Hospodářské noviny</i> , 27. 9. 2005)
spojkou	0	-
citoslovcem	0	-

## 6.4. Neslovesné uvozovací věty

### 6.4.1. Vyhledávací dotaz

Zajímavé při vyhledávání tohoto typu uvozovací věty bylo, že v některých případech dvojtečka nebyla označena jako koncová interpunkce (tedy že mezi uvozovací větou a citátem značka pro konec větného celku nebyla). Zvolili jsme proto na rozdíl od ostatních dotazů takový tvar, aby přítomnost této značky nehrála roli.

Anteponovaná uvozovací věta neslovesná:

```
[word="\ .|\?|\!|\\""]</s><s>[tag!="[ZV].*"]*[word="\:"] [word="\""]]
```

Uvozovací věty bez sloves bylo sice v malém počtu možné nalézt i mezi jinými typy vět, většinou se však jednalo o věty s chybně určenými slovními druhy (většinou slovesy s překlepem). V malém množství (několika desítek) případů, ve kterých šlo opravdu o neslovesné uvozovací věty, se jednalo téměř vždy o konstrukce typu „on na to“. Počty výsledků nebyly u vložené ani postponované uvozovací věty důvěryhodné kvůli příliš vysoké míře chybovosti v anotaci slovních druhů, vybíráme však některé z příkladů parametrům vyhovující.

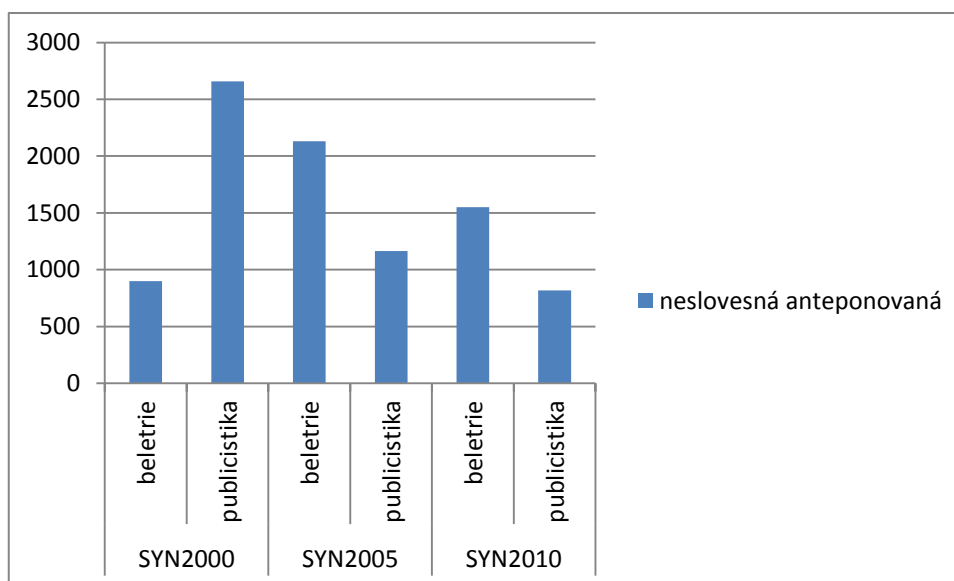
Postponovaná uvozovací věta neslovesná:

```
[word="\ ,|\?|\!"] [word="\""] [word="[:lower:]].*" & tag!="[ZV].*" [tag!="[ZVJ].*" ]*[word="\ .|\!"] </s>
```

Vložená uvozovací věta neslovesná:

```
[word="\ ,|\?|\!"] [word="\""] [word="[:lower:]].*" & tag!="[ZV].*" [tag!="[ZVJ].*" ]*[word="\ ," ] [word="\""] within <s/>
```

	SYN2000		SYN2005		SYN2010	
	beletrie	publicistika	beletrie	publicistika	beletrie	publicistika
Anteponovaná neslovesná uvozovací věta	899	2 659	2 130	1 163	1 550	817



**Graf 10. Výskyt neslovesné anteponované uvozovací věty - srovnání korpusů SYN2000–2010**

#### 6.4.2. Beletrie

Námi vytvořené korpusové dotazy našly následující počty výskytů jednotlivých typů neslovesných uvozovacích vět:

typ neslovesné uvozovací věty	anteponovaná	postponovaná	vložená
počet výsledků v korpusu	1 550	1 023	138

Mezi větami takto vyhledanými se objevují velice často překlepy ve slovesech (které potom nejsou určeny anotací jako slovesa, korpus pro takové případy obsahuje slovnědruhovou kategorii X – neurčený slovní druh), dnes už běžně nepoužívané slovesné tvary („řku“, „vece“), nezvyklá slovesa (lemma ani slovní druh není určen) – např. „pokoktávat“, „pokejvnout“, „pokňučovat“.

Anteponovaná uvozovací věta neslovesná:

Já vztekle: „Alegorické žvásty.“ On vychytrale: „Nu myslíte snad, že jen stolní ovoce stojí za hřích?“ (*Plechový bubínek*)

A Helen na to: „Hlavně dávej pozor na lustr.“ (*Ukolébavka*)

Některé zápisy mu vůbec nic neříkaly. Například: „Bouřlivá diskuse o socialismu s B. M.“ (*Strašidelný dům*)

Ze Zápisků Petra Matvejeva: „Vysvětlili mu to tak, že byl poškozen jeden most.“ (*Poslední car*)

Vložená uvozovací věta neslovesná:

„Tak co,“ on na mě, „co děláš?“ (*Se srpem v zádech*)

„Slibujeme,“ na to Helen, „že kvůli nám o práci nepřijdete.“ (*Ukolébavka*)

„A na prvním místě je...“ nezbytná mezera pro zvýšení napětí, „...policista Martínek. Zatleskáme mu všichni!“ (*Tenhle kluk je můj!*)

„Vyvolen bude každý, kdo si to bude ve svém srdci přát,“ kratší odmlka, „a bude se podle toho i chovat.“ (*Možnost ostrova*)

Postponovaná uvozovací věta neslovesná:

„To mi nemusíš říkat desetkrát,“ ona na to. (*Bylo*)

„Fujtajfl,“ na to babka. (*Zmizení princezny*)

„Tak se mi zdá, že tě začíná pálit dobré bydlo,“ muž na to. (*Kouzelný strom. Mýty, legendy, pohádky a humorky Latinské Ameriky a karibské oblasti*)

„Já bych se k tomu nerad vyjadřoval,“ na to barman. (*Zmizení princezny*)

### 6.4.3. Publicistika

Vytvořené korpusové dotazy našly následující počty výskytů jednotlivých typů neslovesných uvozovacích vět:

typ neslovesné uvozovací věty	anteponovaná	postponovaná	vložená
počet výsledků v korpusu	817	222	6

Tato čísla však musíme brát s rezervou pro vysokou chybovost výsledků zapříčiněnou automatickou anotací a překlady v textech. Vhodných příkladů pak ve skutečnosti bylo na výběr mnohem menší množství.

Neslovesné uvozovací věty v publicistice často slouží pro schematické značení dialogů nebo rubrik, nemusí jít o smysluplné celky uvozovací věty a citátu. Často se jedná pouze o jmenné uvedení autora citátu či naopak adresáta, příp. krátké schematické uvození mezi dvěma citáty se vzájemným vztahem.

Věty typu „on na to (něj)“ se zde objevují v mnohem menší míře než v beletrii, objevily se dohromady ve 23 případech a jsou tak v poměru s ostatními neslovesnými větami v menšině.

Anteponovaná věta neslovesná:

Pavel Hoftych: „Postupem času jsme po přestávce vypadli ze hry.“ (*Lidové noviny*, 2. 4. 2007)

Vedoucí Správy jeskyní Moravského krasu Jiří Hebelka: „Tito turisté mají speciálně zájem o Punkevní jeskyně a velice se jim zde líbí.“ (*Dvoje noviny*, č. 3/2005)

Odpověď: „No asi proto, abychom si nemohli udělat podnikatelku, ne?“ (*Mladá fronta DNES*, 19. 2. 2008)

Pro nepozorné řidiče: „Dejte pozor na žáby, po ránu nekontrolovatelně přecházejí vozovku na trase z Deštné do J. Hradce.“ (*Deníky Bohemia*, 12. 4. 2007)

A on jim na to: „Víte, páni, to je čarodějnická puška. Dyž střelím do koruny lípy, spadne makovník.“ (*Deníky Moravia*, 19. 11. 2005)

Vložená věta neslovesná:

„Dobře, ženo,“ zase Pán, „celý rok budeš tkát a nakonec práci svou pod paží uneseš.“ (*Deníky Moravia*, 19. 11. 2005)

Postponovaná věta neslovesná:

„Na Vysočině se rovina pískat nedá,“ reakce ze sektoru hostů. (*Dobrý den s kurýrem*, č. 39/2005)

„Medu z cínu se ti zachtělo, tak povídej, kolik by sis ho představoval?“ na to magistr. (*Právo*, 8. 2. 2007)

U postponovaných neslovesných vět se jednalo nejčastěji o překlepy ve slovesech (ve větší míře než u beletristických textů), dále o slovesné uvozovací věty (např. lemma „čertit“ nebo „smutnit“ korpus, nebo alespoň program automatické anotace nezná), příp. nešlo o uvozovací věty, ale spíše jednotky výčtu:

Do slovníku desetiletého dítěte naprosto automaticky patřily věty jako „už jsem dojedl, můžu být prosím omluven?“ nebo „omlouvám se, ale co znamená slovo dotěrný?“ a další perly. (*Jihlavské listy*, 6. 6. 2008)

## **6.5. Porovnání distribuce uvozovacích vět v beletrii a publicistice**

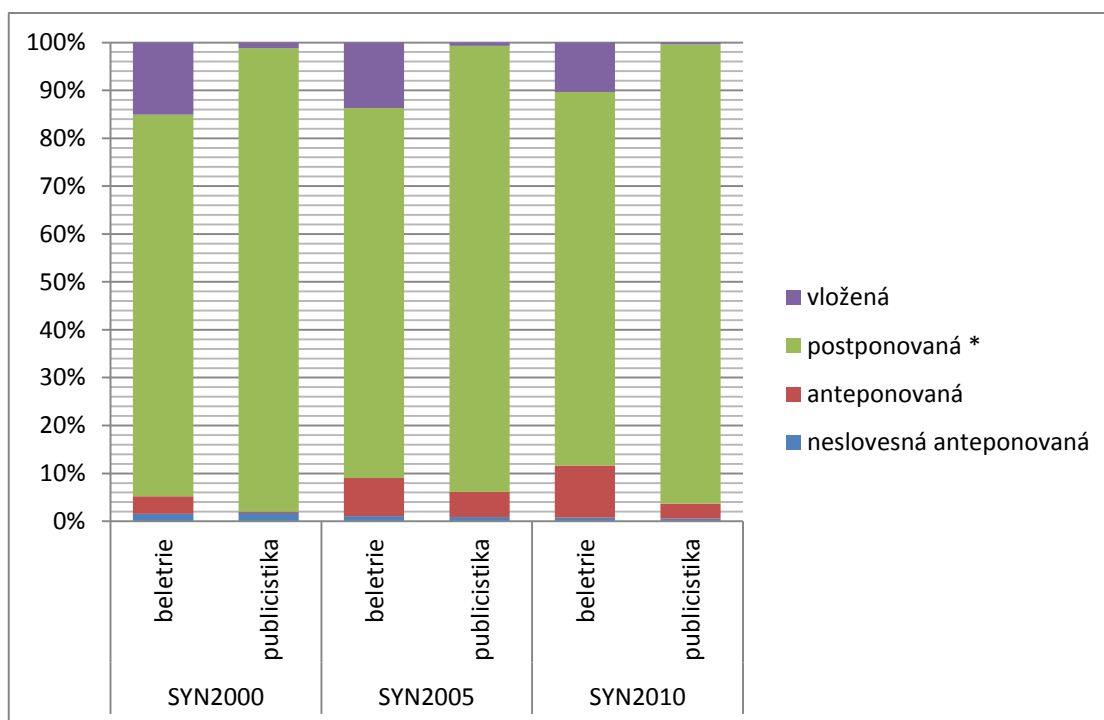
Nejčastějším typem uvozovací věty je v obou oblastech, beletrii i publicistice, věta následující za citátem. V SYN2010 v beletrii tvoří ostatní typy uvozovacích vět téměř čtvrtinu případů (22 %), v publicistice je pozice těchto dalších typů marginálnější (5 %).

V jakém poměru jsou jednotlivé typy uvozovacích vět v korpusu SYN2010 nám ukazují grafy 5. a 6. na začátku kapitoly 7.

Neslovesná anteponovaná uvozovací věta se zdá být nejméně využívanou možností. V publicistice její výskyt tvoří pouhých 0,52 % všech uvozovacích vět, v beletrii pak 0,76 %. Vložená uvozovací věta tvoří v publicistice pouze 0,40 % všech uvozovacích vět. V uměleckých textech však tvoří 10,25 % případů. Důvodem může být např. to, že od publicistických textů se očekává možnost snazší a rychlejší recepce, nevyžaduje čtenářovo soustředění v takové míře jako beletrie.

Přestože jsme si v kapitole 7.3 ukázali, že anteponovaná uvozovací věta nevyžaduje v podstatě žádnou slovoslednou nebo formulační úpravu oproti běžné, neuvozovací české větě, tvoří tento typ vět v beletrii 10,90 % v beletrii a jen 3,17 % v publicistice. Vysvětlujeme si to opět tendencí publicistických textů k modelovosti usnadňující rychlou tvorbu textů i jejich recepce.





**Graf 11. Poměrné zastoupení typů uvozovacích vět v beletrii a publicistice – srovnání korpusů SYN2000–2010**

Jak vidíme na grafu, ani odlišné složení korpusu SYN2000 nemá znatelný vliv na zastoupení typů uvozovacích vět, poměry jsou obdobné. V případě beletrie pak záleží na výběru textů do korpusu, zda obsahuje pouze texty např. z let 2000–2004 (SYN2005) nebo se v něm najdou i texty staršího data. Pokud by se jednalo pouze o texty vydané v takto omezených „pětiletkách“, bylo by možné usuzovat o vývoji užívání uvozovacích vět v různých textech, tři korpusy s tak malým časovým rozmezím jsou však pro takové závěry zatím nedostatečným vzorkem.

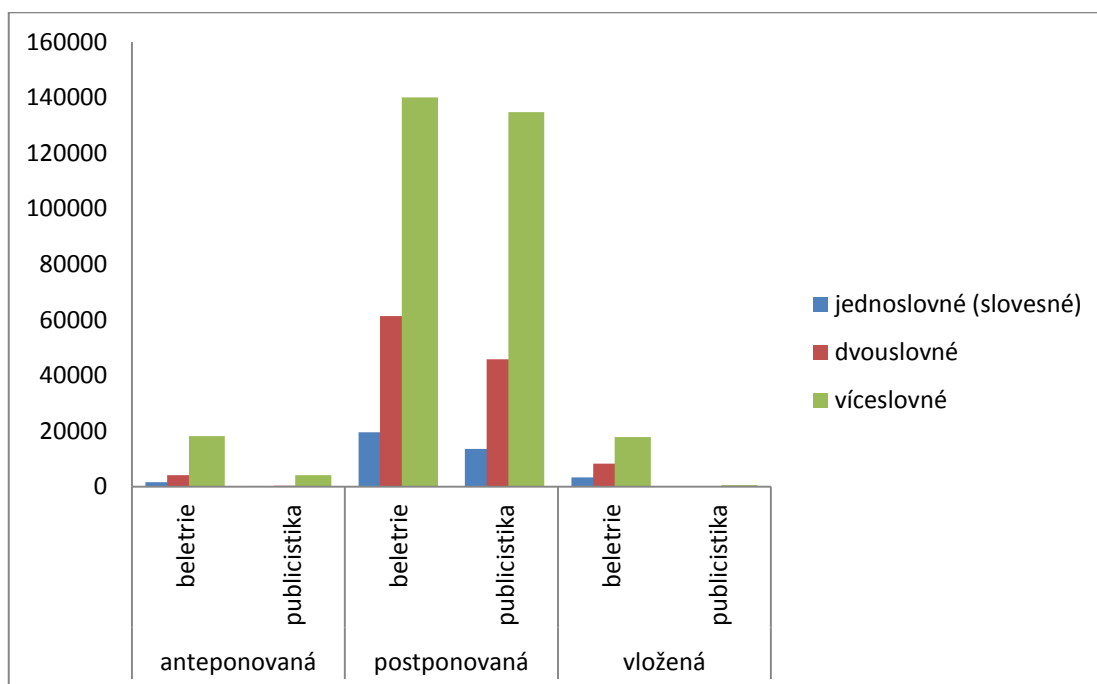
Pro obě oblasti je typickým uvozením citátu věta víceslovná (rozvitá) následující za citátem.

„Vzpomínáš si na to, co jsem říkala, když jsi tu byl naposledy?“ optala se ho po Rillieuxově odchodu. (*Maskovaná kráska*)

„Niki, nejdřív ze všeho vám musíme poděkovat, kamaráde,“ zahájil Johnny protáhlým akcentem Američana z východního pobřeží. (*Ruská sekce*)

„Když jsem tu spoušť viděl, raději jsem to obrátil a jel nazpátek do Českých Budějovic,“ řekl Právu v jihočeské metropoli řidič dodávky Luboš Pospíchal. (*Právo*, 23. 2. 2005)

„Z poslední doby je to například CD ROM o Chebu či dotace na pořádání Chebského setkání,“ uvedla vedoucí oddělení Marcela Brabačová. (*Chebské radniční listy*, č. 10/2005)



**Graf 12. Výskyt jednotlivých typů uvozovacích vět podle počtu slov – korpus SYN2010**

## 7. Verba dicendi v uvozovacích větách

Slovesa samotná jsme se rozhodli zkoumat na materiálu SYN2010. Ze seznamu lemmat ve všech typech uvozovacích vět (zvláště v beletrii a publicistice) jsme extrahovali seznam sloves (kompletní seznamy těchto sloves jsou přiloženy na konci této práce) a na základě četnosti jejich výskytu hodláme kvantitativně podložit rozdíly mezi publicistickým a uměleckým stylem. Slovesa s nejpočetnějším zastoupením se týkají produkce nebo příjmu zvukového jevu, děje performované řečovou či mentální činností. Porovnali jsme jejich výskyt v beletrii a publicistice zvláště a výstupem jsou seznamy sloves nejčastěji užívaných v té které stylové oblasti.

Mezi slovesy v přiložených seznamech jsou zařazena i slovesa, která nepopisují jen verbální činnost, jedná se o seznam všech sloves, která se v uvozovacích větách vyskytují. Proto se mezi nimi najdou i slovesa, která vyjadřují jinou informaci (popisují neverbální činnost mluvčího, prostředí apod. viz kapitola 3.). Sloves mluvení je však mezi těmito slovesy nejvíce a vyskytují se také s nejvyšší frekvencí.

Protože verba dicendi nemají zvláštní vlastnosti zjevně se projevující v syntaxi, byly naše možnosti při tvorbě seznamu sloves mluvení omezené nástroji, které nám korpus poskytuje. Museli jsme se soustředit na formální stránku vět a pracovat s pozicemi někdy i bez určení slovního druhu.

### 7.1. Lemmata

V následující tabulce je zobrazeno 50 sloves s nejvyšší frekvencí v uvozovacích větách všech typů. Zvláště je uvedena frekvenční distribuce v beletristických a publicistických textech.

Pořadí	sloveso	frekvence		
		celkem	v beletrii	v publicistice
1	řici	69359	45527	23832
2	uvést	16816	48	16768
3	zeptat (se)	15426	15348	78
4	říkat	15123	2617	12506
5	dodat	12344	2792	9552
6	odpovědět	9212	8983	229
7	prohlásit	6630	3543	3087

8	poznamenat	5024	2609	2415
9	vysvětlovat	4937	1612	3325
10	vysvětlit	4715	965	3750
11	pokračovat	4217	3684	533
12	tvrdit	3897	321	3576
13	podotknout	3447	1203	2244
14	sdělit	3115	315	2800
15	ozvat	3020	2988	32
16	dodávat	2974	208	2766
17	doplnit	2798	308	2490
18	konstatovat	2535	470	2065
19	pravit	2382	2084	298
20	<i>zašeptat</i>	2178	2173	5
21	ptát	2169	1844	325
22	popsat	2120	17	2103
23	<i>vykřiknout</i>	1889	1882	7
24	mínit	1876	213	1663
25	přiznat	1873	782	1091
26	usmát	1713	1431	282
27	popisovat	1699	45	1654
28	potvrdit	1661	371	1290
29	vzpomínat	1645	310	1335
30	informovat	1637	215	1422
31	upozornit	1589	433	1156
32	pronést	1587	1381	206
33	odvětit	1576	1528	48
34	namítnout	1537	1509	28
35	opakovat	1535	1480	55
36	<i>zvolat</i>	1492	1482	10
37	upřesnit	1400	139	1261
38	začít	1391	1358	33
39	souhlasit	1373	1285	88
40	oznámit	1332	1112	220
41	připomenout	1325	634	691
42	<i>zamumlat</i>	1281	1280	1

43	přikývnout	1149	1139	10
44	přerušit	1143	1141	2
45	napsat	1110	433	677
46	<i>vyhrknout</i>	1063	1049	14
47	psát	1053	431	622
48	prozradit	1046	93	953
49	smát	1015	347	668
50	zavolat	1002	998	4

Jak je z přehledu patrné, mezi nejčastější slovesa patří ta s nejširším významem a bez příznaku hodnocení projevu.

Nejčastější lemmata nejsou nikterak překvapivá. Na prvním místě u obou stylových oblastí je sloveso *řici*. Na dalších místech už však lze vyzorovat výrazné rozdíly mezi beletrií a publicistikou. Z uvedených údajů je zřejmé, že se ve zpravodajských a dalších publicistických textech příliš „neptá“, tázající osoby jsou zde logicky upozaděvány ve prospěch těch, kteří informace „uvádí“, „sdělují“ nebo „vysvětlují“. Příhodná je nízká frekvence odpovídání, když zde téměř nezazní otázky. Citované informace bývají v porovnání s promluvami např. v románech kusé, proto výskyt slovesa „pokračovat“ je výrazně nižší atd.

Obecně sémantika sloves odpovídá tématům, o kterých ty které texty pojednávají. V porovnání s beletrií většina citací v novinách představuje kategorická „tvrzení“, „sdělení“ či „konstatování“.

Slovesa označená kurzívou by se – ač podle SSČ bez příznaku – dala chápat jako přinejmenším hodnotící. A ve všech případech se jedná o slovesa v publicistice neobvyklá, jak naznačuje jejich velice nízká frekvence.

Jediná dvě slovesa, která mají podle SSČ příznak knižnosti, jsou slovesa *pravit* a *odvětit*. Příznak ostatních zde uvedených sloves není v SSČ uveden, je tedy neutrální, přesto lze slovesa víceméně rozdělit do dvou skupin, které odpovídají stylovým oblastem.

V seznamu přiloženém na konci práce však i mezi těmi nejčastějšími slovesy najdeme příznakové výrazy:

	beletrie	publicistika
kniž.	odvětit, otázat, pravit, přemítat, tázat	apelovat, odvětit, pravit, přemítat

expr.	houknout, odseknout, procedit, řvát, špitnout, utrousit, vybuchnout, vyhrknout, vyjet	hřímat, kát se, utrousit
hovor. expr.		culit se, lamentovat
hovor.	optat, spustit	
není v SSČ	odfrknout, odušit, opáčit, zamumlat	kontrovat, opáčit
<b>celkem</b>	<b>20</b>	<b>11</b>

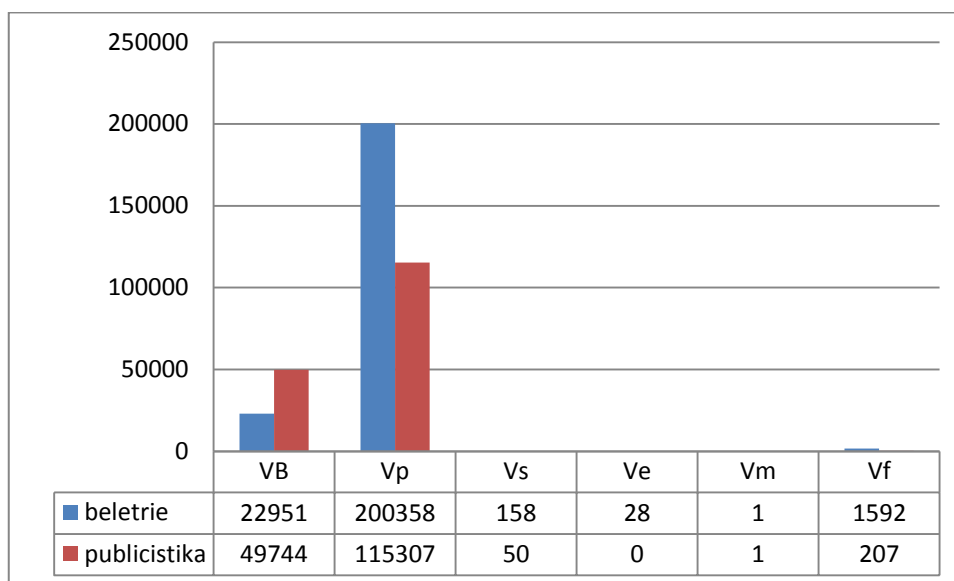
Tato tabulka nám potvrzuje, i když s menším rozdílem, než jsme očekávali, že v beletrii se příznakových a hodnoticích sloves objevuje více než v publicistice.

## 7.2. Gramatické kategorie sloves dicendi v uvozovacích větách

Jak u postponované, tak u vložené uvozovací věty je nejtypičtější pozice slovesa na začátku. Antepovaná věta se v tomto od ostatních typů liší, pro ni je charakteristická pozice obsazená slovesem těsně před citátem. Z těchto pozic (první a poslední u všech typů vět) jsme použili seznam vyskytujících se tagů a budeme sledovat, zda pro slovesa dicendi a stylové oblasti najdeme typické gramatické kategorie z těch, které jsou v korpusu určeny.

Ze seznamu všech slovesných tagů v beletrii (publicistice) jsme vyřadili tvary imperativní. Tím jsme vyřadili věty, které do našeho hledaného výběru ve skutečnosti nepatří, v referativním užití nedávají výpovědi s imperativem smysl. Přechodníky a infinitivy jsou sice součástí polovětných konstrukcí věty rozvíjející, ty ale v této práci nezkoumáme. Jejich lemmata jsou však taktéž zařazena mezi ostatními slovesy, jejich počty značí minimální vliv na centrum stylových oblastí.

## 7.2.1. Poddruh slovesa



**Graf 13. Poddruhy slovesa v SYN2010**

Z grafu je zřejmé, že nejčastější z pozic „slovního poddruhu“ u sloves je v uvozovacích větách činné přičestí. Přítomný nebo budoucí čas je v publicistice poměrně častější než v beletrii, aktualizuje předávanou informaci. Upozorňujeme znovu, že se jedná o data z první a poslední pozice uvozovací věty, nepopíráme možnost existence vět např. s přechodníky na jiných pozicích. Nebylo však možné extrahovat tagy ze všech pozic různě dlouhých vět. Uvádíme příklady každé z možností na grafu:

VB (sloveso, tvar přítomného nebo budoucího času):

„Pracoval jsem tehdy jako promítač v kině,“ vzpomíná dnes Abagnale. (*Chyt' mě, jestli to dokážeš*)

„V poslední rallye to ještě zkusím,“ doufá Fin v zázrak. (*ŠÍP, 20. 11. 2007*)

Vp (sloveso, přičestí činné):

S pohledem zabodnutým do Eragona prohlásila: „Žádám zkoušku zbraněmi. Tas svůj meč.“ (*Eragon*)

„Poznat falešné výplety na textilech bylo takřka nemožné,“ doplnil Ploch. (*Lidové noviny, 4. 8. 2008*)

Vs (sloveso, příčestí trpné):

To ano,“ odpověděl Sam překvapen, „muž, který tady pracuje. Proč?“

(*Ukvapený Sam*)

„To je co?“ zeptal jsem se zaskočen. (*Reflex*, č. 1/2008)

Ve (sloveso, přechodník přítomný):

„Nevím, nevím,“ řekl Zemánek usmívaje se. (*Žert*)

„Já vím, já vím,“ odpověděl Helmut mávaje svým mohutným obuškem. (*Lidové noviny*, 14. 7. 2008)

Vm (sloveso, přechodník minulý)<sup>125</sup>:

„Víte, co mi bylo řečeno? řekla Alžběta zapálivši si dýmku. (*Máša a Běta. Dvě novely*)

Vf (sloveso, infinitiv):

„Ale máš za ušima,“ nedaly se odbýt děti. (*Pane faráři, já vás budu muset zabít!*)

„Na sprostý lid má být přísnost,“ komentuje ironicky letošní povinnost podat majetkové přiznání. (*Aktuálně.cz*, 30. 6. 2009)

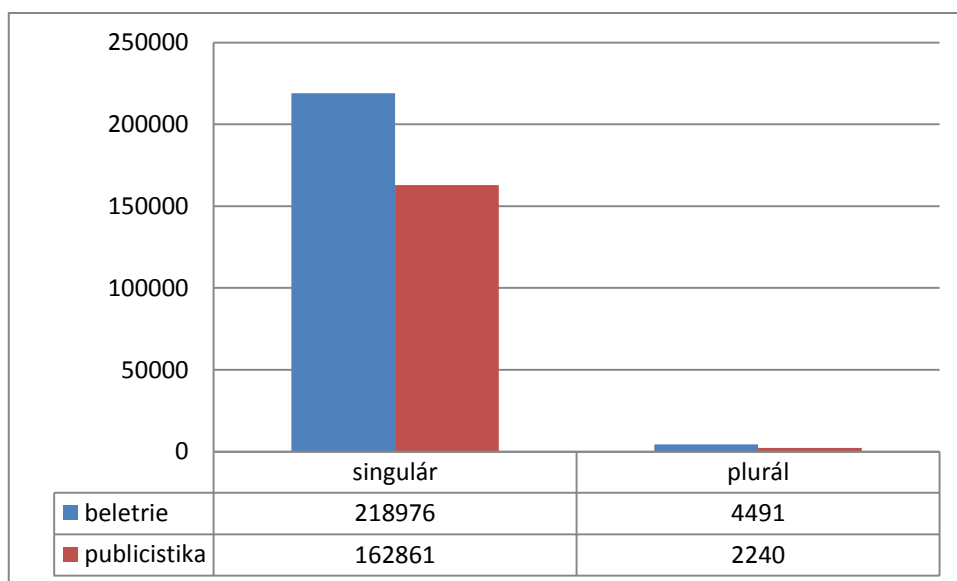
## 7.2.2. Číslo

Poměr singuláru a plurálu je u obou oblastí obdobně výrazný, vyplývá to z nepravděpodobnosti kolektivního tvrzení.

---

<sup>125</sup> V publicistice jsme nenalezli žádný správný příklad, jako přechodník zde bylo anotováno příjmení (Zatek).





**Graf 14. Číslo sloves mluvení v SYN2010**

Singulár:

Nakonec se mě zeptal: „Chápeš to?“ (*Opravdová láska*)

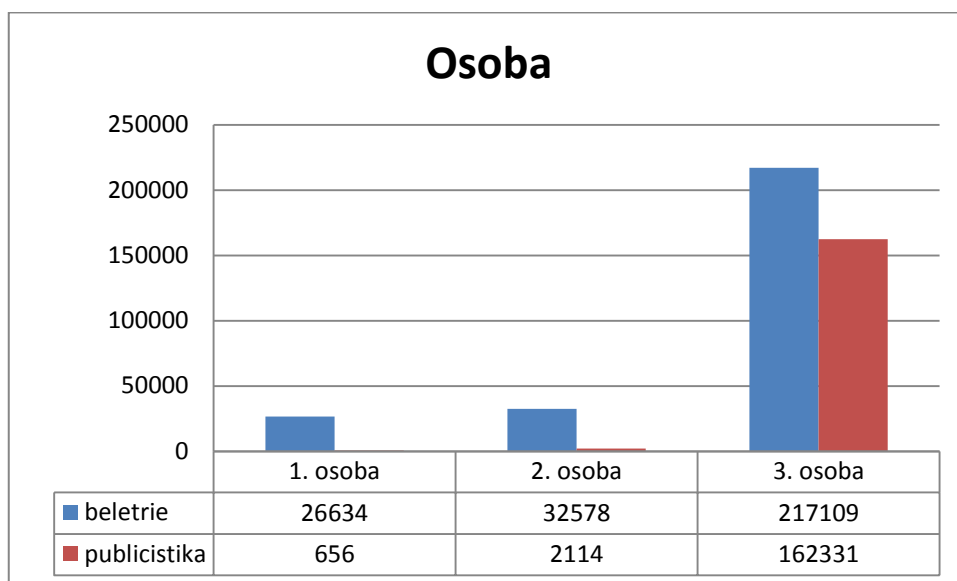
Liška se proti tvrzení ohradil: „Nad bezostyšností pana Kindla musí v tuto chvíli vrtět hlavou všichni, kdo se situací fakulty právnické podrobněji zabývají.“  
(*Právo*, 21. 10. 2009)

Plurál:

Znovu se zasmáli: „To by bylo taky drahý.“ (*Tři novely*)

Na závěr se všichni účinkující rozloučili: „V dobrym zme se zešle, v dobrym se rozendem.“ (*Deníky Moravia*, 15. 6. 2009)

### 7.2.3. Osoba



**Graf 15. Osoba sloves mluvení v SYN2010**

Graf ukazuje, že v textech jak beletristických, tak publicistických, autor zdaleka nejčastěji zprostředkovává promluvy třetí osoby.

#### 1. osoba

„Takže v Jugoslávii dobré víly jezdí bez čísla?“ řekl jsem. (*Jablko se kouše*)

„Přisahám, že jsem ten prošlý pas někde ztratila,“ prohlásila jsem na Obecním úřadě. (*Respekt*, č. 42/2006)

#### 2. osoba

„Je to ještě daleko na trh dorkinů?“ zeptáš se. (*Tajemné labyrinty*)

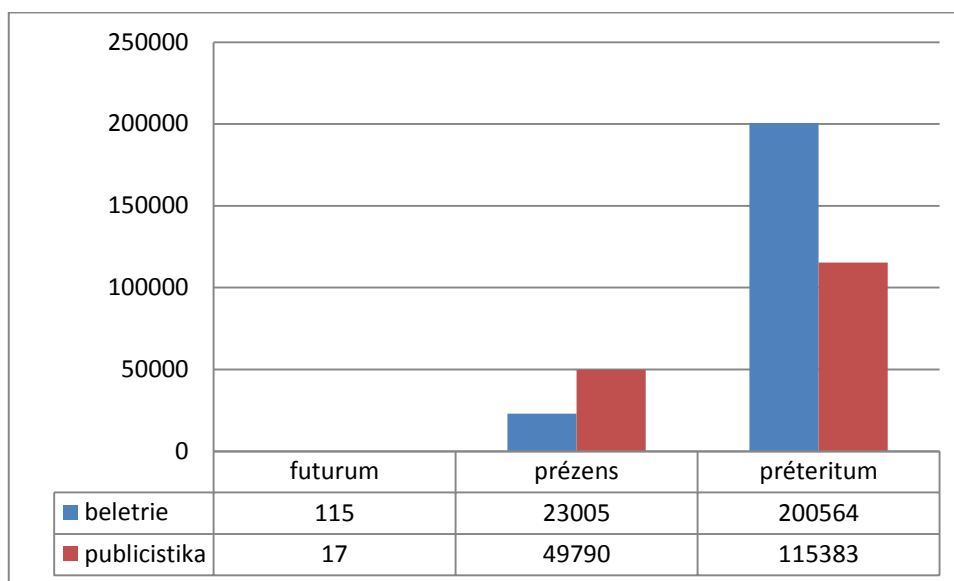
„Nerad používám jméno Ivan / Připomíná mi že jsem pijan,“ píšete roku 1975 v Magorově ranním zpěvu. (*Reflex*, č. 10/2009)

#### 3. osoba

„Je pozdě, aby sis to rozmyslela,“ poznamenala Cheryl. (*Pošli to dál*)

„Jsme připraveni v krizových situacích vždy pomoci,“ prohlásil ministerský předseda. (*Blesk*, 8. 3. 2007)

## 7.2.4. Čas



**Graf 16. Čas sloves mluvení v SYN2010**

Préteritum v uvozovacích větách je zdaleka nejčastějším časem, protože se reprodukuje promluvy, které už dříve zazněly. Pro vyjádření aktuálnosti reprodukované výpovědi lze použít i přezens, jeho použití se častěji objevuje v publicistice.

### Futurum

A andělé budou přicházet jim v ústretu u všech dveří zdravíce: „Mír s vámi za to, že trpěliví jste byli!“ (*Korán*)

Mimo jiné budou hrdě zpívat: „Nejsme Brazílie, jsme Severní Irsko!“ (*Mladá fronta DNES*, 20. 9. 2008)

### Prézens

Jindy se ho ptám: „Nedáváš pozor, nač myslíš?“ (*Kantorské vzpomínání*)

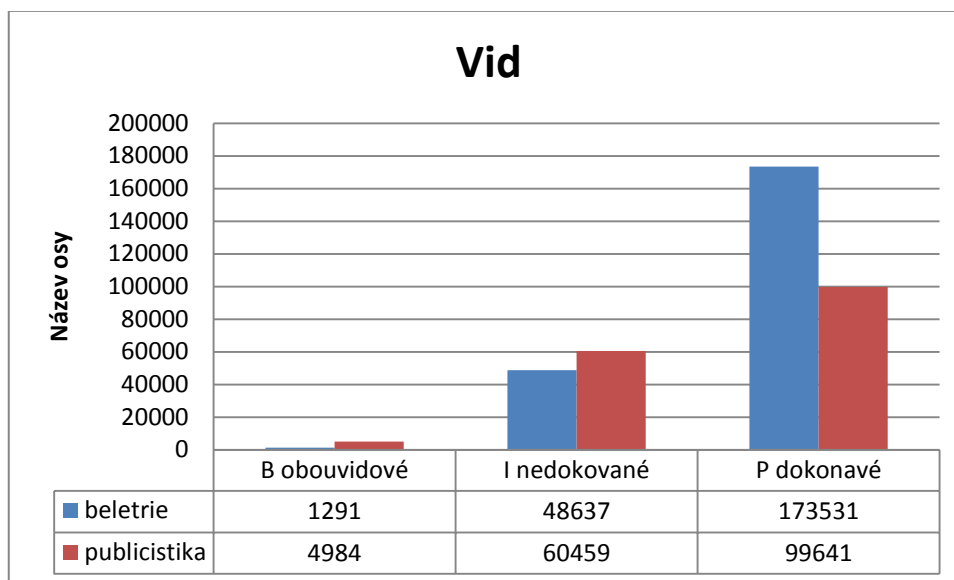
Herečka jen konstatuje: „Kdepak pejsek, byl by chudinka, vždyť by byl doma pořád sám.“ (*Blesk*, 12. 9. 2007)

### Préteritum

Křikl jsem na něj: „Vona nebude hrát?“ (*Devět povídek*)

Rath na něho začal křičet: „I chovanci psychiatrie se chovají líp než ty!“ (*Týden*, č. 48/2005)

### 7.2.5. Vid



**Graf 17. Vid sloves mluvení v SYN2010**

Na grafu se nám ukazuje, že beletrie dává ve větší míře přednost dokonavým slovesům. V publicistice je situace vyrovnanější, nejspíš proto, že se očekává delší platnost tvrzení zde citovaných. V beletrii jsou citované promluvy podřízeny momentální fikční situaci, jejich platnost může být záhy zpochybněna.

#### B obouvidové

Teď už s chmurným výrazem okolo úst konstatoval: „Už jste mluvila se Suzannou Dayovou?“ (*Smrtící věrnost*)

František Janeček v něm moudře konstatoval: „Je dokonalý, je geniální, je neopakovatelný.“ (*Lidové noviny*, 4. 9. 2008)

#### I nedokonavé

„Jsem největší spisovatel na světě,“ chvástá se. (*Všechny řitě světa i ta má*)

„Jsem zastáncem druhé šance,“ tvrdí Cimický. (*ŠÍP*, 25. 8. 2007)

P dokonavé

Křikl na mě: „To se dozvíš – a brzo!“ (*Hospodin rozjasnil svou tvář*)

Tchyně dotčeně pronesla: „Teda kdyby mi tohle udělal můj chlap, byla bych strašně naštvaná.“ (*Mladá fronta DNES*, 26. 4 2008)

### 7.3. Klasifikace sloves a ilokučných aktů v praxi

Při prostudování literatury zabývající se ilokučnými akty a jejich klasifikacemi jsme nabyli dojmu, že jazyk a jeho užívání je podrobně popsáným systémem, ve kterém do sebe vše zapadá. Pokud by tomu tak bylo a existovala by jediná odpověď na to, podle jakého klíče slovesa klasifikovat, nepotřebovali bychom desetiletí a množství různých přístupů, které mají každý své opodstatnění, ale žádný nefunguje zcela na 100 %. Klasifikace, které jsme připomenuli v kapitole 4.3. a se kterými budeme dále v této kapitole pracovat, jsou do jisté míry modely a „ukázková“ slovesa v nich roztríděná podporují jejich validitu. Ta do zvolených kategorií zapadají bez jakýchkoliv obtíží. Jednotlivé klasifikace však pracují s kategoriemi určenými na základě odlišných kritérií a také na jiné úrovni abstrakce.

Rozhodli jsme se na autentickém materiálu otestovat některé z uvedených klasifikací. Díky různým úrovním abstrakce by mělo být možné klasifikace alespoň částečně na sebe navázat tak, aby vznikl systém, podle kterého by bylo možné setřídít slovesa beze zbytku. Uvědomujeme si, že tím kombinujeme hlediska dělení samotných sloves a členění ilokučných aktů. Pro účely tohoto experimentu funkce sloves a aktů, jež je obsahují, ztotožníme, jde o postup, který použil např. i Austin při tvorbě první klasifikace mluvních aktů / ilokučných sloves.

Slovesa z prvních dvou seznamů, tedy 200 nejčastějších sloves v uvozovacích větách v beletrii a publicistice, můžeme rozdělit na ta, která jsou pro oba seznamy společná, a na ta, ve kterých se tyto seznamy liší.

Z nejčastějších sloves je jich mírně nad polovinu společných pro obě stylové oblasti (B i P, 105 sloves). Dalšíh 95 sloves je pro každou stylovou oblast odlišných. Právě u těchto sloves, která se pro každý styl liší, lze vypořádat preference ohledně sémantiky sloves. Např. v beletrii jsou oproti publicistice mnohem častější slovesa vyjadřující způsob zvukového projevu (*ječet, mumlat, syknout, zabručet* ad).

Postupovali jsme v několika krocích, které následně popíšeme.

### 7.3.1. Dělení na verbální a neverbální činnost

Oddělili jsme slovesa, která vyjadřují neverbální činnost. Slovesa označující neverbální činnost jsme dále nedělili, v uvozovacích větách popisují gesta mluvčího, komunikační situaci nebo prostředí.

	verbální činnost	neverbální činnost
B i P	bránit, citovat, divit (se), dodat, dodávat, doplnit, hlesnout, hlásit, hájit, informovat, komentovat, konstatovat, křičet, mínit, namítat, namítnout, napsat, odmítnout, odpovídat, odpovědět, odvětit, omlouvat, opakovat, oponovat, opáčit, oznámit, ozvat, pochválit, podotknout, pokračovat, poradit, postesknout, postěžovat, potvrdit, povzdechnout, povzdychnout, povídat, poznamenat, pravit, prohlásit, prohodit, pronést, prozradit, psát, ptát, přesvědčovat, přidat, připomenout, připustit, přitakat, přiznat, radit, reagovat, rozčilovat, sdělit, slibovat, slíbit, smát, souhlasit, stěžovat, svěřit, tvrdit, ujistit, ujišťovat, uklidňovat, upozornit, upřesnit, usoudit, utrousit, uzavřít, uznat, varovat, volat, vrátit, vyjádřit, vykládat, vyprávět, vysvětlit, vysvětlovat, vyzvat, vzpomenout, vzpomínat, vědět, zasmát, začít, zdůraznit, zeptat, zlobit, zopakovat, číst, říci, říkat	chápat, myslet, mávnout, pokrčít rameny, představit (si), přemítat, slyšet, ukazovat, usmát, usmívat, uvažovat, znít, zaznít
jen B	chtít vědět, dokončit, dát (se odbýt, slyšet), houknout, ječet, končit, křiknout, mluvit, mumlat, nabídnout, nadhodit, naléhat, napadnout, napomenout, navrhnout, navrhovat, nařídít, obořit, odbýt, odfrknout, odporovat, odseknout, odušit, ohlásit, ohradit, okřiknout, opravit, optat, oslovit, otázat, oznamovat, pobídnout, podívat, poručit, pozdravit, požádat, procedit, promluvit, prosit, protestovat, přerušit, přikázat, přisvědčit, rozesmát, rozhodnout, skočit, spustit, syknout, trvat, tázat, vložit, vmísit, vybuchnout, vybídnout, vydechnout, vyhrknout, vyjeknout, vyjet, vykřiknout, vypravit, vyptávat, vyzvídat, vyštěknout, vzdychnout, zabručet, zaječet, zajímat, zakřičet, zamumlat, zarazit, zasyčet, zavelet, zavolat, zavrčēt, zařvat, zašeptat, zažertovat, zvolat, řvát, šeptat, špitnout, žádat	kývnout, obrátit, otočit, podívat, pohlédnout, pomyslet, přikývnout, ukázat, ušklíbnout, zamračit, zaslechnout, zavrtět (hlavou, zavrtět se), zvednout
jen P	apelovat, argumentovat, chlubit, chválit, doplňovat, doporučovat, dušovat, hlásat, hodnotit, hřímat, jmenovat, jásat, kontrovat, kát	culit, domnívat, doufat, kroutit

(se), lamentovat, litovat, lákat, líčit, nastiňovat, nastínit, naznačit, obhajovat, objasnit, objasňovat, ocenit, odhadovat, odůvodnit, plánovat, pochlubit, pochvalovat, podívat, podotýkat, popisovat, popsat, potvrzovat, potěšit, povědět, poznamenávat, počítat, prolašovat, prozrazovat, předpovídat, přesvědčit, přibližovat, přiblížit, připomínat, připouštět, přiznávat, přát, radovat, rekapitulovat, sdělovat, shodnout, shrnout, soudit, svěřovat, těšit, ubezpečovat, upozorňovat, upřesňovat, uvádět, uvést, uzavírat, uznávat, vracet (se), vtipkovat, vybavovat, vyjmenovat, vyličit, vypočítat, vypočítávat, vyznat, vyzývat, vzkázat, zalitovat, zasnít, zdůrazňovat, zdůvodnit, zdůvodňovat, zhodnotit, zmínit, šetřit, žertovat	(hlavou), krčit (rameny), libovat, mrzet, oddechnout, pokyvat, tajit, tušit, věřit, vybavovat (si), vyznat (se)
--	---

### 7.3.2. Dělení podle KF

Pro každou stylovou oblast jsou některé komunikační funkce běžnější než jiné. V publicistice bychom předpokládali nejvyšší frekvenci sloves vyjadřujících funkci „sdělování“. Naopak v beletrii, ve které autor vytváří celý fikční svět, lze komunikační funkce předpokládat pestřejší.

K přesnému určení KF v komunikaci bychom u každé věty potřebovali širší kontext, při základním dělení si dovolíme vycházet z významu samotných sloves.

Slovesa vyjadřující verbální činnost pak bylo možné rozdělit na několik skupin podle komunikační funkce tak, jak klasifikaci používá např. Milada Hirschová (1988).

Rozhodli jsme se vynechat na této úrovni kategorii společenských obrátů, protože je vytvořena na nižší úrovni abstrakce než ostatní kategorie. Zařadíme ji proto v dalším kroku.

Kategorie performativních predikátorů je specifická. Performativně užit lze totiž slovesa s kteroukoliv komunikační funkcí, nelze však tak užit všechna slovesa. Možnost performativity tak prostupuje všechny základní komunikační funkce, nelze ji zařadit do jediné. Stejně tak každé sloveso s možností performativního užití lze zároveň zařadit pod některou z níže uvedených funkcí.

	sdělovací	direktivní	závazkově- direktivní	závazkové
B i	bránit, citovat, divit, dodat, dodávat,	poradit,		slibovat,

P	doplnit, hlesnout, hlásit, hájit, informovat, komentovat, konstatovat, křičet, minit, namítat, namítnout, napsat, odmítnout, odpovídat, odpovědět, odvětit, omlouvat, opakovat, oponovat, opáčit, oznámit, ozvat, pochválit, podotknout, pokračovat, postesknout, postěžovat, potvrdit, povzdechnout, povzdychnout, povídat, poznámenat, pravit, prohlásit, prohodit, pronést, prozradit, psát, představit, přidat, připomenout, připustit, přitakat, přiznat, reagovat, rozčilovat, sdělit, smát, souhlasit, stěžovat, svěřit, tvrdit, uklidňovat, upozornit, upřesnit, usoudit, utrousit, uzavřít, uznat, volat, vrátit, vyjádřit, vykládat, vyprávět, vysvětlit, vysvětlovat, vzpomenout, vzpomínat, vědět, zasmát, zazníť, začít, zdůraznit, zlobit, znít, zopakovat, číst, říci, říkat	ptát, přesvědčovat, radit, varovat, vyzvat, zeptat		slíbit, ujistit, ujišťovat
jen B	dokončit, dát (se odbýt, slyšet), houknout, ječet, končit, křiknout, mluvit, mumlat, nadhodit, napadnout, napomenout, navrhnout, navrhovat, obořit, obrátit, odbýt, odfrknout, odporovat, odseknout, odtušit, ohlásit, ohradit, okřiknout, opravit, oslovit, oznamovat, podívat, pozdravit, procedit, promluvit, protestovat, přerušit, přisvědčit, rozesmát, rozhodnout, skočit, spustit, syknout, trvat, vložit, vmístit, vybuchnout, vydechnout, vyhrknout, vyjeknout, vyjet, vykřiknout, vypravit, vyštěknout, vzdychnout, zabručet, zaječet, zajímat, zakřičet, zamumlat, zarazit, zasyčet, zavolat, zavrčet, zařvat, zašeptat, zažertovat, zvolat, řvát, šeptat, špitnout	chtít vědět, naléhat, nařídít, optat, otázat, pobídnout, poručit, požádat, prosit, přikázat, tázat, vybídnout, vyptávat, vyzvídat, zavelet, žádat	nabídnout	



jen P	argumentovat, chlubit, chválit, doplňovat, hlásat, hodnotit, hřímat, jmenovat, jásat, kontrovat, kát (se), lamentovat, litovat, líčit, nastiňovat, nastínit, naznačit, obhajovat, objasnit, objasňovat, ocenit, odhadovat, odůvodnit, pochlubit, pochvalovat, podivovat, podotýkat, popisovat, popsat, potvrzovat, potěšit, povědět, poznamenávat, počítat, prohlašovat, prozrazovat, předpovídat, přibližovat, přiblížit, připomínat, připouštět, přiznávat, přát, radovat, rekapitulovat, sdělovat, shodnout, shrnout, soudit, svěřovat, těšit, upozorňovat, upřesňovat, uvádět, uvést, uzavírat, uznávat, vracet (se), vtipkovat, vybavovat, vyjmenovat, vylíčit, vypočítat, vypočítávat, vyznat, vzkázat, zalitovat, zasnit, zdůrazňovat, zdůvodnit, zdůvodňovat, zhodnotit, zmínit, šetřit, žertovat	apelovat, doporučovat, lákat, plánovat, přesvědčit, soudit, vyzývat		dušovat (se), ubezpečovat
----------	---	---	--	------------------------------

Ani po tomto rozčlenění jsme stále nedosáhli v prvním sloupci sloves mluvení, která by kromě verbální realizace neobsahovala další sémantické příznaky. Nacházíme zde množství sloves, jejichž význam obsahuje i další informaci, která již může představovat hodnocení reprodukcího mluvčího.

Tuto další informaci je možné popsat podle tříd ilokučních aktů, jak je zprostředkoval Austin nebo Searle. Kromě sloves s funkcí asertivní/sdělovací se zde objevují slovesa vyjadřující akt permissivní/koncesivní (Searle) nebo expozitivní (Austin, oba termíny jsou použity pro slovesa zpřehledňující konverzaci) a reprezentativní (Searle) nebo expresivní (kategorie sloves podle Searla, vyjadřuje emoce nebo postoj mluvčího). Tato informace se však vyskytuje zároveň se sdělovací funkcí, není možné tato slovesa zařadit k jiným komunikačním funkcím, ale přesto nejde jen o „čistá“ verba dicendi (ve smyslu neobsahující jiný příznak než verbální realizaci).

Hirschová ve své práci tvrdí,<sup>126</sup> že proti Searlově teorii řečových aktů, tedy i klasifikaci, nelze z principu nic namítat, protože je příliš obecná. Při našem členění sloves v praxi se však ukazuje, že sama pracuje s kategoriemi víceméně na stejné úrovni. Některé kategorie jsou užší, např. konvenční obraty společenského styku, jiné však v sobě shrnují kategorie, které Searle rozlišoval (permisivy/koncesivy a reprezentativy).

		permisivní / koncesivní / expozitivní	reprezentativní / expresivní / společenské obraty
B i P	dodat, dodávat, doplnit, hlásit, hlesnout, informovat, konstatovat, křičet, napsat, odpovídat, odpovědět, odvětit, opáčet, oznámit, ozvat, pokračovat, povídat, povzdechnout, povzdychnout, pravit, prohlásit, pronést, přidat, psát, sdělit, smát, svěřit, tvrdit, utrousit, uzavřít, volat, vrátit, vykládat, vyprávět, začít, zasmát, číst, říci, říkat	bránit, citovat, hájit, komentovat, mínit, namítat, namítnout, odmítnout, opakovat, oponovat, podotknout, potvrdit, poznámenat, prohodit, prozradit, připomenout, připustit, přitakat, přiznat, reagovat, souhlasit, uklidňovat, upozornit, upřesnit, usoudit, uznat, vyjádřit, vysvětlit, vysvětlovat, vzpomenout, vzpomínat, vědět, zdůraznit, zopakovat	divit, omlouvat, pochválit, postesknout, postěžovat, rozčilovat, stěžovat, zlobit
jen B	dokončit, houknout, ječet, končit, křiknout, mluvit, mumlat, odfrknout, odseknout, ohlásit, okřiknout, oznamovat, procedit, promluvit, přerušit, rozesmát, skočit (do řeči), spustit, syknout, vložit (se),	dát (se odbýt, slyšet), nadhodit, napadnout, napomenout, navrhnout, navrhovat, odporovat, odtušit, opravit, oslovit, přisvědčit, rozhodnout, trvat, vypravit, zarazit, zavolat	obořit, odbýt, ohradit, podívat, protestovat, vyjet, zajímat, zažertovat

<sup>126</sup> HIRSCHOVÁ, Milada: Česká verba dicendi v performativním užití. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 1988. s. 6.

	vmísit, vybuchnout, vydechnout, vyhrknout, vyjeknout, vykřiknout, vyštěknout, vzdychnout, zabručet, zaječet, zakřičet, zamumlat, zasyčet, zašeptat, zavrčet, zařvat, zvolat, řvát, šeptat, špitnout		
jen P	doplňovat, hlásat, hřímat, jásat, jmenovat, lamentovat, líčit, podotýkat, popisovat, popsat, povědět, prohlašovat, rekapitulovat, shrnout, sdělovat, svěřovat, uvádět, uvést, vracet (se), vyjmenovat, vyličit, uzavírat	argumentovat, hodnotit, kontrovat, nastíňovat, nastínit, naznačit, obhajovat, objasnit, objasňovat, ocenit, odhadovat, odůvodnit, potvrzovat, počítat, poznámenávat, prozrazovat, předpovídat, přibližovat, přiblížit, připomínat, připouštět, příznávat, shodnout, upozorňovat, upřesňovat, uznávat, vypočítat, vypočítávat, vzkázat, zdůrazňovat, zdůvodnit, zdůvodňovat, zhodnotit, zmínit	chlubit, chválit, kát (se), litovat, pochlubit, pochvalovat, podivovat, potěšit, přát (si), radovat, šetřit, těšit, vtipkovat, zalitovat, zasnit, žertovat

### 7.3.3. Dělení sloves se sdělovací KF podle Danešovy klasifikace

Teprve po vyřazení těchto dvou typů označených pomocí Searlových tříd ilokučních aktů lze zbývající slovesa beze zbytku rozčlenit ještě podle Danešovy klasifikace na:

- čistá VD
- říci + fáze promluvy
- říci + způsob řeči
- vydávat zvuk, II. říci

Slovesa označující prostředek komunikace (III.) jsme v seznamech žádná nenašli, slovesa „psát“, „napsat“ mezi ně nepočítáme pro široký význam a možnost přenesení významu i na „čtení“.

O kategorii performativních sloves viz 7.3.2.

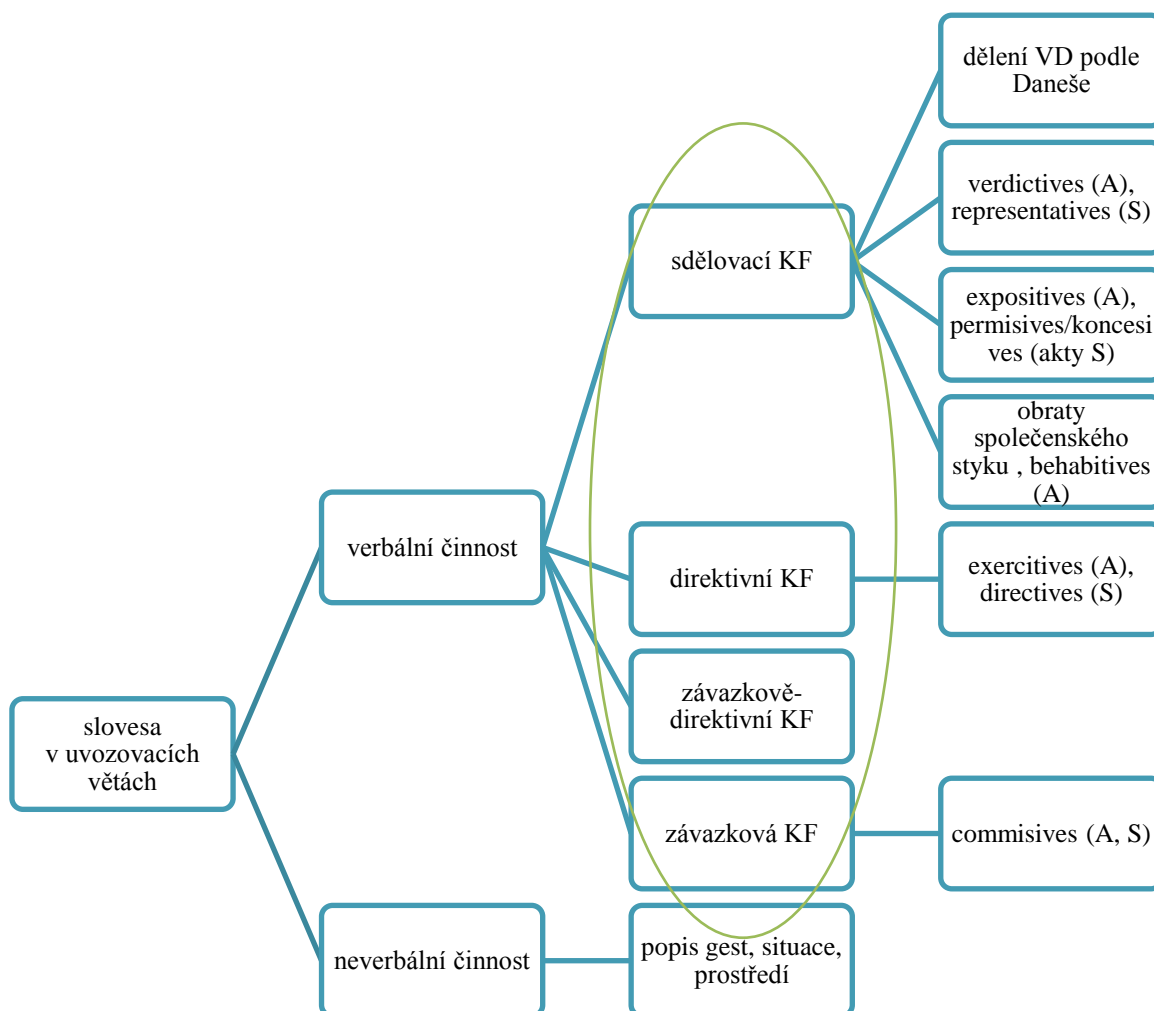
Kategorie IIb a III Danešovy klasifikace se – přestože zde jde také o sdělovací funkci s hodnocením – nekryjí s označením ilokučních aktů permissives/koncesives. a representatives.

Slovesa v dřívějších krocích vydělená není možné podle těchto kritérií vůbec třídit, Danešova klasifikace pracuje pouze se slovesy se sdělovací komunikační funkcí, jak naznačují příklady u této klasifikace uvedené (viz 4.3.). Nejedná se tedy o stejnou úroveň zobecnění.

skupina sloves	I. „čistá“ VD – říci	II.a říci + způsob řeči	II.b 1. vydávat zvuk, 2. říci	IV. říci + fáze promluvy (sekundární VD)
B i P	hlásit, informovat, konstatovat, napsat, odpovídat, odpovědět, odvětit, opáčit, oznámit, ozvat, povídat, pravit, prohlásit, pronést, psát, sdělit, svěřit, tvrdit, vykládat, vyprávět, číst, říci, říkat	hlesnout, křičet, utrousit, volat,	povzdechnout, povzdychnout, smát, zasmát,	dodat, dodávat, doplnit, pokračovat, přidat, uzavřít, vrátit, začít,
jen B	mluvit, ohlásit, oznamovat, promluvit,	mumlat, odseknout, procedit, zamumlat, zašeptat, zvolat, šeptat, špitnout,	houknout, ječet, křiknout, odfrknout, okřiknout, rozesmát, syknout, vybuchnout, vydechnout, vyhrknout, vyjeknout, vykřiknout, vyštěknout, vzdychnout, zabručet, zaječet, zakřičet, zasyčet,	dokončit, končit, přerušit, skočit (do řeči), spustit, vložit (se), vmísit,

			zavrčet, zařvat, řvát,	
jen P	hlásat, jmenovat, líčit, podotýkat, popisovat, popsat, povědět, prohlašovat, sdělovat, svěřovat, uvádět, uvést, vyjmenovat, vylíčit,	lamentovat,	hřímat, jásat,	doplňovat, rekapitulovat, shrnout, uzavírat, vracet (se),

Docházíme ve výsledku k následné hierarchii a prostoupení několika klasifikací aktů a sloves:



Obrázek 2. Schéma členění sloves mluvení, překrývání klasifikací

Podle diagramu lze beze zbytku rozčlenit uvedená slovesa vyskytující se v uvozovacích větách podle toho, jakou činnost slovesa označují. Elipsa zahrnující komunikační funkce symbolizuje možnost performativního užití některých sloves. Ze sloves plnicích kteroukoliv komunikační funkcí je možné vybrat taková, která lze použít performativně.

Naším cílem nebylo vytvořit zcela novou klasifikaci sloves. Na autentickém materiálu jsme chtěli názorně ukázat, s jak abstraktními kategoriemi jednotlivé klasifikace pracují, kde se překrývají a kde by se naopak mohly vzájemně doplňovat.

## **7.4. Seznamy sloves**

Na konec této práce jsme zařadili seznamy sloves, která se nám z korpusu podařilo extrahovat. Rozhraní Kontext bohužel neumožňuje extrakci takového seznamu provést automaticky, proto jsme si museli dopomoci dalšími programy a nedostatky ručně zkontrolovat.

### **7.4.1. Seznamy nejčastějších sloves**

V prvních dvou přílohách jsou seznamy nejčastěji užívaných sloves v uvozovacích větách. Ke všem slovesům v těchto seznamech je dohledána jejich frekvenční distribuce, zvláště v beletrii a zvláště v publicistice. Slovesa z těchto seznamů tvoří 83,84 % všech uvozovacích vět v beletrii a 90,40 % uvozovacích vět v publicistice.

Jak jsme si ukázali již výše (viz 7.1.), pro každou stylovou oblast jsou kromě slovesa „říci“ typická odlišná slovesa. Jejich procentuální zastoupení je taktéž různé.

<b>beletrie</b>	
<b>sloveso</b>	<b>%</b>
říci	22,25
zeptat	7,50
odpovědět	4,39
pokračovat	1,80
prohlásit	1,73
ozvat	1,46
dodat	1,36
říkat	1,28
poznámenat	1,28
zašeptat	1,06
<b>celkem</b>	<b>44,11</b>

<b>publicistika</b>	
<b>sloveso</b>	<b>%</b>
říci	15,41
uvést	10,84
říkat	8,08
dodat	6,17
vysvětlit	2,42
tvrdit	2,31
vysvětlovat	2,15
prohlásit	2,00
sdělit	1,81
dodávat	1,79
<b>celkem</b>	<b>52,98</b>

U prvního slovesa to není zřejmé, ale pokud se podíváme alespoň na deset nejčastějších sloves v každé oblasti, zjistíme, že se nám potvrzuje hypotéza uvedená v kapitole 6.1. Snažili jsme se zde dokázat, že v beletrii bude množina všech sloves větší, a navíc že těžiště bude širší než u publicistiky.

Prvním ukazatelem je celkový počet sloves užitých v uvozovacích větách. Toto číslo nám ukazují také seznamy všech příložených sloves. V SYN2010 jsme v beletrii našli 3 653 různých slovesných lemmat, zatímco v publicistice jsme těchto lemmat našli jen 1 719. To je jedním z důkazů, že umělecký styl je ve výběru sloves do uvozovacích vět kreativnější.

Pokud vezmeme v potaz celkový počet sloves v daných oblastech a celkový počet nalezených uvozovacích vět, získáme údaj, který také vypovídá o větší pestrosti uměleckých textů. V průměru (když by se všechna slovesa objevila v oblasti ve stejném počtu) by na každé sloveso v beletrii připadalo 56 uvozovacích vět. V publicistice by se však každé sloveso muselo objevit alespoň 90krát.

Dalším ukazatelem pro nás je, jak velkou procentuální část všech uvozovacích vět v dané oblasti pokrývá 10 nejčastějších sloves. Nejenže je s pomocí deseti nejčastějších sloves mluvení utvořeno více než polovina všech uvozovacích vět v publicistice (52,98 %), ale také každé sloveso v publicistice má větší podíl na uvozovacích větách než sloveso na stejném místě v pořadí podle četnosti v beletrii

(např. třetí sloveso *říkat* v publicistice má podíl 8,08 %, zatímco třetí sloveso v beletrii, *odpovědět*, má podíl jen 4,39 %).

#### **7.4.2. Seznamy všech sloves z uvozovacích vět**

Druhá dvojice seznamů v přílohách tvoří všechna slovesa, která se v nalezených uvozovacích větách vyskytla. Jak jsme uvedli již v teoretické části práce (kapitola 3), v uvozovacích větách nemusí být popsána jen verbální činnost mluvčího, ale také jeho neverbální činnost, gesta nebo aspekty komunikační situace. Nejedná se tedy o seznam pouze sloves mluvení, formální parametry uvozovacích vět již neumožňují slovesa dicendi od ostatních automaticky vytřídit. Ze stejného důvodu není uveden údaj o frekvenci výskytu sloves v jejich kompletním seznamu.

#### **7.4.3. Seznam sloves v jednoslovných uvozovacích větách**

Poslední seznam v příloze tvoří slovesa z jednoslovných uvozovacích vět. Jsou v něm zařazena lemmata, která kromě samotného citátu nemají další obligatorní pozice. Citát v celku s uvozovací větou tvoří předmětovou část, část vyjadřující informaci. Podle jedné z Danešových klasifikací (viz podkapitola 4.3) se jedná o slovesa, která ve svém valenčním potenciálu obsahují pozici právě pro vyjádření informace.

V dalších seznamech jsme nepokračovali. Vytváření takovýchto seznamů komplikuje fakt, že uvozovací věty varíují v délce a nemají pevně daný slovosled. Bez syntaktické anotace tak není v korpusu SYN2010 pro zjištění dalších takto syntakticky určených skupin sloves základ.



## Závěr

V předkládané práci jsme se zabývali slovesy mluvení v uvozovacích větách. V teoretické části jsme shrnuli a porovnali dosud vydané poznatky o reflexi řečové činnosti a komunikačních funkcích sloves. Tento přehled nám byl nápomocen při praktickém vytváření vyhledávacích dotazů v korpusu.

Naším cílem bylo kvantitativně podložit, nebo naopak vyvrátit některá tvrzení ze zpracované literatury (viz kapitola 5.1.). Naše hypotéza měla tři body – prvním bylo, že publicistika a beletrie budou mít odlišný charakter užívání uvozovacích vět. Došli jsme k závěru, že u obou oblastí sice převládá postponovaná uvozovací věta, ale v publicistice je tato převaha výraznější, beletrie naopak ve větší míře používá i ostatní typy uvozovacích vět.

Potvrdil se nám i druhý bod, podle kterého by se v beletrii mělo uvozovacích vět objevovat obecně více. Množinu sloves dicendi používaných v beletrii jsme našli početnější a užívání těchto sloves v uvozovacích větách je rovnoměrnější. Publicistika vybírá z menšího počtu sloves, a frekvence jednotlivých lexémů je proto vyšší.

Poslední poznatek ze zpracované literatury se nám potvrdil částečně – v obou stylových oblastech se objevují slovesa s příznakem nebo svým významem hodnotící, jejich užití je však pravděpodobnější a častější v oblasti beletrie. Publicistika se snaží vybírat taková slovesa, která explicitně najevo názor reprodukcujícího mluvčího nedávají.

Přestože korpusy nebyly shledány v užití odborné literatuře jako nejvhodnější nástroj pro zkoumání sémanticky vymezené skupiny sloves (viz Hirschová, 2004), podařilo se nám alespoň s pomocí formálních znaků celku uvozovací věty a citátu dosáhnout dat, která by nám ruční excerpce z tištěných textů nemohla v takovém rozsahu poskytnout. Naším záměrem bylo vytvořit takové dotazy pro vyhledávání v korpusu, které by poskytovaly v rámci nabízených nástrojů nejlepší možné výsledky. Díky těmto dotazům jsme vytvořili kompletní seznamy sloves užitých v uvozovacích větách v korpusu SYN2010.

Seznamy sloves užitých v korpusu SYN2010 v uvozovacích větách se stoprocentně s množinou sloves dicendi nekryjí, objevují se v něm i slovesa označující jinou než verbální činnost. I v této podobě (jsou v nich uvedena všechna

slovesa dicendi použita v SYN2010, zvlášt' pro beletrii a zvlášt' pro publicistiku) však mohou posloužit jako odrazový můstek pro jejich další zkoumání.

Práce obsahuje srovnání užívání uvozovacích vět v korpusech SYN2000–2010, pro každý typ uvozovací věty je popsán postup vyhledávání a jsou uvedeny příklady s přihlédnutím ke slovním druhům na první a poslední pozici ve větě. Zjistili jsme, že pro sloveso je nejtypičtější pozice nejbliže k citátu, tedy u anteponované věty na konci, u postponované na začátku, u vložené taktéž na začátku, ale převaha zde není tak výrazná.

Samotná slovesa jsou pak extrahována ze SYN2010. Díky morfologické anotaci jsme mohli prozkoumat některé gramatické kategorie sloves mluvení a jejich typičnost pro stylové oblasti. Jsou zde porovnány frekvence pěti kategorií (poddruh slovesa, osoba, číslo, čas a vid) a opět opatřeny příklady. Všechny seznamy sloves jsou přiloženy na konci této práce, jejich obsah je popsán v kapitole 7.4.

Vytvoření kompletní databáze sloves mluvení je základem, ze kterého lze vycházet při dalším zkoumání této části lexika. Seznam s pozicí pouze pro vyjádření informace může být inspirací pro další průzkum možností, které korpus nabízí, a pro vymezení skupin sloves s dalšími obligatorními pozicemi. Poznatky o uvozovacích větách by mohly být součástí prací zabývajících se funkčními nebo autorskými styly.

## Anotace

<b>Jméno a příjmení:</b>	Bc. Aneta Preislerová
<b>Název katedry a fakulty:</b>	katedra bohemistiky, Filozofická fakulta
<b>Název diplomové práce:</b>	Verba dicendi jako metapragmatický komentář. Slovesa mluvení v uvozovacích větách v beletrii a publicistice na materiálu SYN2010
<b>Vedoucí práce:</b>	Mgr. Jindřiška Svobodová, Ph.D.
<b>Počet znaků:</b>	129 528
<b>Počet příloh:</b>	5
<b>Počet použitých zdrojů:</b>	24 monografií, 5 časopiseckých článků, 3 korpusy
<b>Klíčová slova:</b>	verba dicendi, slovesa mluvení, metapragmatika, komunikační funkce, korpus

### Charakteristika diplomové práce:

Diplomová práce shrnuje poznatky o verbech dicendi, jejich roli v určování komunikační funkce a reflexi řečové činnosti. Na korpusových datech srovnává užívání uvozovacích vět a sloves mluvení v beletrii a publicistice. Kvantitativně podkládá typické gramatické kategorie pro užití této skupiny sloves při uvozování přímé řeči. Obsahuje kompletní seznamy sloves užívaných v uvozovacích větách v korpusu SYN2010.

### Anotace v angličtině:

This master thesis summarises knowledge of verba dicendi, their role in determination of the illocutionary forces, and the speech activity reflection. It compares usage of introductory clauses and speech verbs in fiction and journalism via the database of the Czech National Corpora. It describes typical grammatical categories of this group of verbs when introducing direct speech. It contains the complete lists of verbs used in introductory clauses in the SYN2010 Corpora.

**Key words:** verba dicendi, speech verbs, metapragmatics,  
illocutionary force, corpora

## Resumé

Verba dicendi are used when we focus on the usage of the language itself. Otakar Šoltys deals with the term metalingual function. The meaning of these verbs does not include only the sign of the verbal realisation, but also the style or classification of the utterance. Milada Hirschová describes speech verbs as an illocutionary force indicating device.

Speech verbs are considered a part of metapragmatic dimension of language. By using them we comment utterance of other people or our own ones. Reflecting the speech activity we do not only mediate the content of the utterance. The choice of the verb, which tries to express the situation surrounding the utterance, is a way for us to alter the addressee's understanding of the reproduced clause.

Previous thesis about speech verbs were focused on fiction. We tried to get data from another genre as well and the corpora seemed to be a perfect choice to start with. It has neither syntactic nor semantic annotation, so we had to rely on the formal factors of introductory clauses and quotations. That was sufficient for receiving data confirming differences between fiction and journalism.

In fiction the utterances and their reflection as well depend on the author's will. On the other hand, journalism tries to mediate actual utterances without any modal valuation of the reflecting speaker.

Summarization of the knowledge of verba dicendi, the illocutionary forces and the speech activity reflection helped us when using the corpora to find aspects of language, which are not annotated explicitly.

We created queries that locate introductory clauses of several types, no matter what verb was used in the sentence or if there was used a verb at all. That allowed us to compare usage of the introductory clauses in fiction and journalism. We were then able to make the complete lists of verbs used in introductory clauses and to compare the two sets in light of their semantic markers.

All parts of our hypothesis were at least partially confirmed. Journalism and fiction are different in frequency of using all types of introductory clauses. In both fields the postponed clause dominates, but in fiction other types of introductory clauses are far more common.

As we assumed, the verbs used in fiction were more diverse. Many more valuational and expressive verbs occurred. On the contrary, the journalists attempt mostly to use forms that do not express their personal view on the subject.

Verbs used in introductory clauses are not precisely the same as the speech verbs. The first group is broader, introductory clauses may contain verbs describing gestures of the speaker or they does not have to refer to the speaker at all. These lists and other findings in this thesis still can be helpful for following researches.

Findings about introductory clauses could be a part of research of stylistics or author's styles. The complete database of speech verbs in the corpora SYN2010 can be a foundation for research of their syntactic preferences or exploration of the "not located" aspects of language, which the corpora can unhide.

## Seznam použité literatury

AUSTIN, John Langshaw: How To Do Things With Words. Oxford: Oxford University Press, 1962.

AUSTIN, John L.: Jak udělat něco slovy. Praha: Filozofia, 2000.

BACHMANNOVÁ, Jarmila et al. Encyklopedický slovník češtiny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002.

BAUER, Jaroslav – GREPL, Miroslav: Skladba spisovné češtiny. Praha: SPN, 1980. s. 18.

DANEŠ, František et al.: Větné vzorce v češtině. Praha: Academia, 1987. s. 168.

ERTL, Václav: Gebauerova Mluvnice česká pro školy střední a ústavy učitelské. II. Skladba. Praha: Československá grafická unie, 1926. s. 94.

GREPL, Miroslav – KARLÍK, Petr: Skladba češtiny. Olomouc: Votobia, 1998.

GREPL, Miroslav. Jak dál v syntaxi. Brno: Host, 2011.

HAVRÁNEK, Bohuslav – JEDLIČKA, Alois: Česká mluvnice. Praha: SPN, 1988. §211, s. 412.

HIRSCHOVÁ, Milada: Česká verba dicendi v performativním užití. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 1988.

HIRSCHOVÁ, Milada: Ilokuční slovesa: Mezi pragmatikou a syntaxí. In: Hladká, Z. – Karlík, P.: Čeština – univerzália a specifika 5. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2004. s. 120–127.

HIRSCHOVÁ, Milada: Pragmatika v češtině. Praha: Karolinum, 2013.

JAKOBSON, Roman: Shifters, verbal categories and the Russian verb. In: Selected Writings II. Mouton: The Hague, 1971. s. 113–121.

KARLÍK, Petr a kol. Příruční mluvnice češtiny. Vyd. 2., opr. [i.e. 4. vyd.]. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2012.

LUCY, John A.: Reflexive language: Reported Speech and metapragmatics. Cambridge: CUP, 1992.

MEJSTŘÍK, Vladimír, ed. Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Vyd. 3., opr. Praha: Academia, 2003. 647 s. ISBN 80-200-1080-7.

MEY, Jacob L.: Pragmatics. Oxford & Cambridge: Blackwell, 2001.

Mluvnice češtiny 2. Praha: Academia, 1986.

Mluvnice češtiny 3. Praha: Academia, 1987.

SEARLE, John R.: Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language. Cambridge: CUP, 1969. s. 18

SEARLE, John R.: What is a Speech Act? Philosophy in America, Ithaca, Cornell University Press, 1965, in: The Philosophy of Language, J.R. SEARLE (ed.), Oxford: Oxford University Press, 1971.

TRÁVNÍČEK, František: Gebauerova Příruční mluvnice jazyka českého. Praha: Československá grafická unie, 1936.

ŠMILAUER, Vladimír: Novočeská skladba. Praha: SPN, 1969. s. 247.

ŠOLTYS, Otakar: Verba dicendi a metajazyková informace. Praha, 1983.

ŠTÍCHA, František a kol. Akademická gramatika spisovné češtiny. Vyd. 1. Praha: Academia, 2013. s. 755.

VERSCHUEREN, Jef: Notes on the Role of Metapragmatic Awareness in Language Use. Pragmatics 10, 2000, č. 4, s. 439–456.

## **Periodika**

DANEŠ, František: Verba dicendi a výpovědní funkce. In: Studia Slavica Pragensia, Praha: UK, 1973. s. 115–124.

HIRSCHOVÁ, Milada: K některým otázkám reprodukování cizích výpovědí.  
In: *Studia Bohemica* II., AUPO 46. Praha, 1982.

HIRSCHOVÁ, Milada: Fungování participantu ‚informace‘ u některých českých sloves mluvení. *Bohemica* IV, Praha: SPN, 1987.

HIRSCHOVÁ, Milada: Řečový akt, řečové jednání a komunikační funkce výpovědi.  
*SaS* 65, 2004. s. 163–173.

ŠOLTYS, Otakar: Několik poznámek k uvozovacím větám. *SaS* XL, 1979,  
s. 157–159.

## **Korpusy:**

Čermák, F. – Blatná, R. – Hlaváčová, J. – Klímová, J. – Kocek, J. – Kopřivová, M.  
– Křen, M. – Petkevič, V. – Schmiedtová, V. – Šulc, M.: *SYN2000: žánrově  
vyvážený korpus psané češtiny*. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha  
2000. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz>

Čermák, F. – Doležalová-Spoustová, D. – Hlaváčová, J. – Hnátková, M. – Jelínek, T.  
– Kocek, J. – Kopřivová, M. – Křen, M. – Novotná, R. – Petkevič, V. –  
Schmiedtová, V. – Skoumalová, H. – Šulc, M. – Velíšek, Z.: *SYN2005: žánrově  
vyvážený korpus psané češtiny*. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha  
2005. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz>

Křen, M. – Bartoň, T. – Cvrček, V. – Hnátková, M. – Jelínek, T. – Kocek, J.  
– Novotná, R. – Petkevič, V. – Procházka, P. – Schmiedtová, V. – Skoumalová, H.:  
*SYN2010: žánrově vyvážený korpus psané češtiny*. Ústav Českého národního  
korpusu FF UK, Praha 2010. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz>



## **Seznam obrázků**

Obrázek 1. Schéma vztahů mezi ilokučními slovesy a slovesy mluvení

Obrázek 2. Schéma členění sloves mluvení, překrývání klasifikací

## Seznam grafů

- Graf 1. a 2. Poměrné zastoupení typů uvozovacích vět v korpusu SYN2000
- Graf 3. a 4. Poměrné zastoupení typů uvozovacích vět v korpusu SYN2005
- Graf 5. a 6. Poměrné zastoupení typů uvozovacích vět v korpusu SYN2010
- Graf 7. Zastoupení postponované uvozovací věty v korpusech SYN2000–2010
- Graf 8. Zastoupení vložené uvozovací věty v korpusech SYN2000-2010
- Graf 9. Zastoupení vložené uvozovací věty v korpusech SYN2000–2010
- Graf 10. Výskyt neslovesné anteponované uvozovací věty - srovnání korpusů SYN2000–2010
- Graf 11. Poměrné zastoupení typů uvozovacích vět v beletrii a publicistice – srovnání korpusů SYN2000–2010
- Graf 12. Výskyt jednotlivých typů uvozovacích vět podle počtu slov – korpus SYN2010
- Graf 13. Podruhy slovesa v SYN2010
- Graf 14. Číslo sloves mluvení v SYN2010
- Graf 15. Osoba sloves mluvení v SYN2010
- Graf 16. Čas sloves mluvení v SYN2010
- Graf 17. Vid sloves mluvení v SYN2010

## **Seznam příloh**

200 nejčastěji užívaných sloves v uvozovacích větách s absolutní frekvencí podle SYN2010 (beletrie)

200 nejčastěji užívaných sloves v uvozovacích větách s absolutní frekvencí podle SYN2010 (publicistika)

Seznam všech sloves z uvozovacích vět v beletrii (SYN2010)

Seznam všech sloves z uvozovacích vět v publicistice (SYN2010)

Seznam sloves v jednoslovných uvozovacích větách

## Přílohy

### 200 nejčastěji užívaných sloves v uvozovacích větách s absolutní frekvencí podle SYN2010 (beletrie)

1	řici	45527	29	zavolat	998
2	zeptat	15348	30	vysvětlit	965
3	odpovědět	8983	31	opáčit	944
4	pokračovat	3684	32	navrhnout	910
5	prohlásit	3543	33	prohodit	903
6	ozvat	2988	34	zasmát	882
7	dodat	2792	35	otázat	871
8	říkat	2617	36	vydechnout	852
9	poznámenat	2609	37	odseknout	842
10	zašeptat	2173	38	obrátit	790
11	pravit	2084	39	přiznat	782
12	vykřiknout	1882	40	křičet	768
13	ptát	1844	41	podívat	755
14	vysvětlovat	1612	42	ujistit	747
15	odvětit	1528	43	přisvědčit	730
16	namítnout	1509	44	volat	729
17	zvolat	1482	45	ukázat	703
18	opakovat	1480	46	povídat	667
19	usmát	1431	47	povzdechnout	636
20	pronést	1381	48	připomenout	634
21	začít	1358	49	naléhat	594
22	souhlasit	1285	50	připustit	576
23	zamumlat	1280	51	zajímat	566
24	podotknout	1203	52	zařvat	564
25	přerušit	1141	53	promluvit	560
26	přikývnout	1139	54	zavrčēt	556
27	oznámit	1112	55	křiknout	537
28	vyhrknout	1049	56	vzdychnout	525

57	zabručet	525	89	přidat	340
58	kývnout	513	90	zaječet	329
59	ušklibnout	509	91	zasyčet	325
60	pokrčit rameny	488	92	odpovídat	323
61	zavrtět (hlavou, zavrtět se)	485	93	tvrdit	321
62	konstatovat	470	94	vyprávět	317
63	vyštěknout	465	95	sdělit	315
64	vědět	460	96	vzpomínat	310
65	upozornit	433	97	otočit	310
66	napsat	433	98	doplnit	308
67	psát	431	99	pomyslet	306
68	vyzvat	429	100	ujišťovat	305
69	opravit	429	101	zarazit	305
70	šeptat	428	102	odtušit	301
71	hlesnout	427	103	skočit	287
72	přítakat	420	104	hlásit	286
73	oslovit	417	105	pozdravit	283
74	bránit	406	106	nařídít	282
75	dát	405	107	uklidňovat	279
76	divit	393	108	spustit	279
77	chtít vědět	387	109	utrousit	278
78	slyšet	382	110	vybídnout	274
79	požádat	377	111	vyptávat	273
80	potvrdit	371	112	ohradit	269
81	znít	365	113	uvažovat	265
82	rozhodnout	352	114	zakřičet	265
83	varovat	351	115	vypravit	257
84	trvat	351	116	zamračit	249
85	zopakovat	350	117	vyjeknout	242
86	vyzvídat	348	118	mumlat	241
87	smát	347	119	přikázat	241
88	nadhodit	342	120	myslet	236
			121	usoudit	236

122	vybuchnout	236	155	prosit	167
123	nabídnout	234	157	představit	166
124	syknout	233	156	pohlédnout	166
125	omlouvat	232	158	odmítnout	163
126	protestovat	229	159	postěžovat	162
127	slíbit	222	160	zavelet	160
128	napomenout	218	161	stěžovat	158
129	napadnout	216	162	houknout	155
130	informovat	215	163	řvát	154
131	mínit	213	164	optat	153
132	odbyt	210	165	vmísit	149
133	pořít	210	166	dokončit	148
134	dodávat	208	167	ječt	145
135	číst	202	168	zaslechnout	144
136	zvednout	202	169	poradit	142
137	pochválit	201	170	obořit	142
138	ohlásit	198	171	upřesnit	139
139	mávnout	196	172	vzpomenout	136
140	pobídnout	194	173	procedit	136
141	vyjet	194	174	usmívat	126
142	vložit	194	175	namítat	123
143	vykládat	187	176	zaznít	123
144	okřiknout	186	177	rozesmát	120
145	uzavřít	183	178	zdůraznit	113
146	poručit	181	179	oznamovat	111
147	povzdychnout	179	180	přemítat	106
148	tázat	179	181	ukazovat	106
149	svěřit	178	182	vrátit	106
150	radit	177	183	mluvit	104
151	špitnout	176	184	reagovat	98
152	odporovat	174	185	zlobit	98
153	chápat	173	186	žádat	96
154	odfrknout	169	187	prozradit	93

188	komentovat	93	195	navrhovat	86
189	vyjádřit	90	196	končit	86
190	rozčilovat	90	197	hájit	85
191	přesvědčovat	89	198	zažertovat	85
192	postesknout	87	199	oponovat	84
193	slibovat	86	200	citovat	83
194	uznat	86			

**200 nejčastěji užívaných sloves v uvozovacích větách  
s absolutní frekvencí podle SYN2010 (publicistika)**

1	říci	23832	31	reagovat	698
2	uvést	16768	32	připomenout	691
3	říkat	12506	33	napsat	677
4	dodat	9552	34	upozorňovat	675
5	vysvětlit	3750	35	vyprávět	674
6	tvrdit	3576	36	smát	668
7	vysvětlovat	3325	37	pochvalovat	658
8	prohlásit	3087	38	psát	622
9	sdělit	2800	39	usmívat	609
10	dodávat	2766	40	pokračovat	533
11	doplnit	2490	41	citovat	513
12	poznámenat	2415	42	myslet	497
13	podotknout	2244	43	varovat	484
14	popsat	2103	44	svěřit	479
15	konstatovat	2065	45	přiznávat	444
16	mínit	1663	46	postesknout	427
17	popisovat	1654	47	doplňovat	404
18	informovat	1422	48	podotýkat	403
19	vzpomínat	1335	49	připomínat	392
20	potvrdit	1290	50	shrnout	362
21	upřesnit	1261	51	hodnotit	360
22	upozornit	1156	52	potvrzovat	351
23	přiznat	1091	53	zlobit	350
24	prozradit	953	54	soudit	329
25	zdůraznit	880	55	ptát	325
26	komentovat	878	56	připustit	318
27	uvádět	869	57	litovat	312
28	líčit	807	58	pravit	298
29	uzavřít	781	59	stěžovat	287
30	přiblížit	724	60	naznačit	285



61	usmát	282	93	prohlašovat	188
62	věřit	277	94	radit	185
63	uzavírat	274	95	hájit	185
64	slibovat	273	96	upřesňovat	183
65	zmínit	270	97	ujistit	175
66	zhodnotit	267	98	připouštět	173
67	vypočítávat	266	99	zdůvodnit	173
68	uznat	253	100	vyjádřit	171
69	nastínit	247	101	vyjmenovat	171
70	chválit	246	102	libovat	169
71	plánovat	246	103	poznámenávat	168
72	uvažovat	239	104	pochválit	154
73	slyšet	236	105	znít	153
74	doufat	234	106	odhadovat	145
75	odpovědět	229	107	objasnit	144
76	vzkázat	229	108	vykládat	139
77	hlásit	227	109	argumentovat	138
78	povzdechnout	221	110	přesvědčit	136
79	oznámit	220	111	vědět	134
80	přibližovat	213	112	odpovídat	133
81	postěžovat	211	113	bránit	131
82	domnívat	211	114	povídat	123
83	radovat	207	115	vypočítat	121
84	zdůrazňovat	207	116	ujišťovat	119
85	pronést	206	117	divit	115
86	přemítat	206	118	přidat	115
87	slíbit	204	119	rozčilovat	115
88	přát	203	120	oponovat	115
89	kroutit	195	121	svěřovat	115
	(hlavou)		122	lákat	113
90	prozrazovat	195	123	pokrčit	104
91	těšit	193		rameny	
92	krčit	193	124	ukazovat	104

125	pochlubit	104	158	předpovídat	47
126	tajit	103	159	mávnout	46
127	vyličít	101	160	zopakovat	45
128	ocenit	99	161	hlásat	43
129	vtipkovat	98	162	vybavovat	43
130	oddechnout	92	163	kát	42
131	souhlasit	88	164	jmenovat	41
132	usoudit	83	165	culit	41
133	zeptat	78	166	šetřit	41
134	namítat	76	167	dušovat	40
135	odmítnout	71	168	tušit	40
136	vzpomenout	69	169	zdůvodňovat	39
137	žertovat	66	170	utrousit	38
138	volat	61	171	jásat	38
139	křičet	60	172	hřímat	38
140	prohodit	58	173	zaznít	37
141	vrátit	57	174	obhajovat	37
142	mrzet	57	175	představit	36
143	shodnout	56	176	pokyvovat	36
144	opakovat	55	177	uznávat	36
145	povzdychnout	54	178	nastiňovat	36
146	chlubit	54	179	opáčit	35
147	uklidňovat	52	180	hlesnout	34
148	sdělovat	52	181	povědět	34
149	kontrovat	52	182	začít	33
150	odůvodnit	52	183	ozvat	32
151	vyzvat	51	184	podívat	32
152	vracet (se)	51	185	vyzývat	32
153	omlouvat	50	186	apelovat	32
154	objasňovat	50	187	přítakat	31
155	doporučovat	49	188	chápat	31
156	odvětit	48	189	ubezpečovat	31
157	zasnít	47	190	rekapitulovat	31

191	zasmát	30	196	zalitovat	28
192	lamentovat	30	197	počítat	28
193	potěšit	29	198	číst	27
194	vyznat	29	199	poradit	27
195	namítnout	28	200	přesvědčovat	27

## Seznam všech sloves z uvozovacích vět v beletrii (SYN2010)

1	adoptovat	33	blufovat	65	burcovat
2	adresovat	34	blýsknout	66	bušit
3	akceptovat	35	bodnout	67	bydlet
4	apelovat	36	bojovat	68	bývat
5	argumentovat	37	bolet	69	bzučet
6	artikulovat	38	bombardovat	70	cedit
7	avizovat	39	bonzovat	71	cenit
8	bafnout	40	bouchat	72	cestovat
9	bagatelizovat	41	bouchnout	73	cítit
10	bájit	42	bouřit	74	citovat
11	balit	43	bouřivat	75	civět
12	básnit	44	bránit	76	cloumat
13	bát	45	brát	77	couvat
14	bavit	46	brblat	78	couvnout
15	bědovat	47	brebentit	79	cpát
16	běhat	48	brebtat	80	ctít
17	bejčít	49	brebtnout	81	cucat
18	bejvat	50	brečet	82	cukrovat
19	bělat	51	breptat	83	culit
20	běsnit	52	brnknout	84	cvakat
21	běžet	53	broukat	85	cvaknout
22	bilancovat	54	brouknout	86	cvičit
23	bít	55	bručet	87	cvrlikat
24	blábolit	56	brumlat	88	cvrnknout
25	blafat	57	brzdit	89	čekat
26	blahopřát	58	bublat	90	čekávat
27	blažit	59	bubnovat	91	čelit
28	blbnout	60	budit	92	čertit
29	blekotat	61	budivat	93	červenat
30	blesknout	62	budovat	94	číhat
31	blížít	63	bulit	95	čichat
32	blouznit	64	burácet	96	čilít

97	činit	130	dobýt	163	domyslet
98	číst	131	dočíst	164	domýšlet
99	čistit	132	dočítat	165	donášet
100	darovat	133	dočkat	166	donést
101	dát	134	dodat	167	donutit
102	datovat	135	dodávat	168	dopadnout
103	dávat	136	dodržet	169	dopálit
104	dedukovat	137	dohadovat	170	dopalovat
105	definovat	138	dohánět	171	doplnit
106	dechnout	139	dohlédnout	172	doplňovat
107	deklamovat	140	dohodit	173	doporučit
108	deklarovat	141	dohodnout	174	doporučovat
109	děkovat	142	dohonit	175	dopouštět
110	dělat	143	dohřát	176	dopovědět
111	dělávat	144	docházet	177	doprošovat
112	dělit	145	dojímat	178	doprovázet
113	deportovat	146	dojít	179	doprovodit
114	děsit	147	dojmout	180	dopřát
115	dešifrovat	148	dokázat	181	dopsat
116	diktovat	149	dokládat	182	dopustit
117	dirigovat	150	dokončit	183	dorazit
118	diskutovat	151	dokončovat	184	dorážet
119	distribuovat	152	doléhat	185	doručit
120	dít	153	dolehnout	186	dořeknout
121	dívat	154	doletět	187	dosadit
122	divit	155	dolétnout	188	dosáhnout
123	dloubat	156	dolít	189	dosednout
124	dloubnout	157	doloudat	190	dospět
125	dlužit	158	doložit	191	dospívat
126	doběhnout	159	domáhat	192	dostat
127	dobelhat	160	domlouvat	193	dostávat
128	dobíhat	161	domluvit	194	dostavět
129	dobírat	162	domnívat	195	dostavit

196	dostihnout	229	drkotat	262	fungovat
197	dosvědčit	230	drmolit	263	generalizovat
198	dosvědčovat	231	drnčet	264	gestikulovat
199	dotáhnout	232	drolit	265	glosovat
200	dotázat	233	drtit	266	gratulovat
201	dotazovat	234	držet	267	hádat
202	dotéci	235	dumat	268	hájit
203	dotírat	236	dunět	269	halasit
204	dotknout	237	dupat	270	halekat
205	dotvrdit	238	dupnout	271	hartusit
206	dotvrzovat	239	durdit	272	hasit
207	dotýkat	240	dušit	273	házet
208	doufat	241	dušovat	274	hecovat
209	dovědět	242	důvěřovat	275	hekat
210	dovést	243	dvacet	276	heknout
211	dovídat	244	dýchat	277	hihňat
212	dovodit	245	dýchnout	278	hladit
213	dovolávat	246	dychtit	279	hlaholit
214	dovolit	247	existovat	280	hlásat
215	dovolovat	248	fabulovat	281	hlásit
216	dovozovat	249	fandit	282	hláskovat
217	dovtípit	250	fantazírovat	283	hlasovat
218	doznat	251	filmovat	284	hledat
219	doznávat	252	filosofovat	285	hledět
220	doznít	253	filozofovat	286	hlesnout
221	doznívat	254	flambovat	287	hloubat
222	dozpívat	255	fňukat	288	hltat
223	dozvědět	256	formulovat	289	hnát
224	dozvídat	257	fotit	290	hněvat
225	dožadovat	258	foukat	291	hníst
226	dráždit	259	fouknout	292	hnout
227	drbat	260	frknout	293	hodit
228	drenout	261	funět	294	hodlat

295	hodnotit	328	chápat	361	identifikovat
296	holedbat	329	charakterizovat	362	ignorovat
297	honit	330	chechtat	363	imponovat
298	horlit	331	chichotat	364	improvizovat
299	horovat	332	chladit	365	informovat
300	horšit	333	chlácholit	366	instruovat
301	hořekovat	334	chlubit	367	interpretovat
302	hořet	335	chlubívat	368	investovat
303	houknout	336	chmuřit	369	inzerovat
304	houpat	337	chňapnout	370	ironizovat
305	houstnout	338	chodit	371	jásat
306	hovořit	339	chopit	372	ječet
307	hrát	340	chovat	373	jednat
308	hrknout	341	chraptět	374	jeknout
309	hrnout	342	chraptit	375	jektat
310	hromovat	343	chrčet	376	jevit
311	hroutit	344	chrlit	377	jezdit
312	hrozit	345	chrochtat	378	jiskřit
313	hryzat	346	chrochnout	379	jíst
314	hřímat	347	chroptět	380	jít
315	hřmít	348	chtít	381	jitřit
316	hubovat	349	chutnat	382	jmenovat
317	hučet	350	chválit	383	jmout
318	hudrat	351	chvástat	384	kabonit
319	hudrovat	352	chvět	385	kalkulovat
320	huhlat	353	chybět	386	kanout
321	huhňat	354	chybit	387	kapitulovat
322	hulákat	355	chybovat	388	kápnout
323	hustit	356	chýlit	389	kárat
324	hvíznout	357	chystat	390	kasat
325	hýbat	358	chytat	391	kát
326	hýkat	359	chytit	392	katapultovat
327	hypnotizovat	360	chytnout	393	kázat

394	kazit	427	konejšit	460	kulit
395	kecnout	428	konkretizovat	461	kupovat
396	kejvnout	429	konkurovat	462	kvákat
397	klamat	430	konstatovat	463	kváknout
398	klanět	431	kontrolovat	464	kvapit
399	klapat	432	kontrovat	465	kverulovat
400	klást	433	konverzovat	466	kvičet
401	kleknout	434	kopnout	467	kviknout
402	klepat	435	korigovat	468	kvíknout
403	klepnout	436	koukat	469	kvílet
404	klesnout	437	kouknout	470	kvitovat
405	klíčit	438	koulet	471	kvokat
406	kličkovat	439	koupat	472	kýchnout
407	klidnit	440	koupit	473	kynout
408	klít	441	kouřit	474	kývat
409	klokotat	442	kousat	475	kývnout
410	klopit	443	kousnout	476	lákat
411	klopýtat	444	kout	477	lámat
412	klusat	445	kráčet	478	lamentovat
413	kmitnout	446	krákat	479	lapat
414	kníknout	447	krákorat	480	lapnout
415	kňourat	448	krčit	481	laškovat
416	kňučet	449	krotit	482	láteřit
417	kočkovat	450	kroutit	483	léčit
418	koktat	451	kroužit	484	lehnout
419	kolikrát	452	křenit	485	lechtat
420	kolovat	453	křičet	486	lekat
421	komandovat	454	křiknout	487	leknout
422	kombinovat	455	křížit	488	létat
423	komentovat	456	křížovat	489	letět
424	konat	457	křítit	490	lézt
425	končit	458	kuckat	491	ležet
426	končívat	459	kulhat	492	lhát



493	líbat	526	mávnout	559	mrkat
494	líbit	527	mazat	560	mrknout
495	libovat	528	meditovat	561	mrmlat
496	líčit	529	meknout	562	mrsknout
497	lifrovat	530	mektat	563	mrštit
498	lichotit	531	měnit	564	mručet
499	likvidovat	532	mentorovat	565	mrzout
500	linout	533	měřit	566	mučit
501	lípnout	534	mést	567	mudrovat
502	lísat	535	metat	568	muchlovat
503	listovat	536	mhouřit	569	mumlat
504	lišit	537	mihnout	570	muset
505	lít	538	míchat	571	mustrovat
506	lítat	539	míjet	572	mýlit
507	litovat	540	milovat	573	myslet
508	lkát	541	mínit	574	myslívat
509	lobbovat	542	mírnit	575	mýt
510	lomcovák	543	mířit	576	mžikat
511	lomcovat	544	mísit	577	mžiknout
512	lomit	545	mizet	578	mžourat
513	loučit	546	mlaskat	579	nabádat
514	loudit	547	mlasknout	580	nabídnout
515	loupnout	548	mlátit	581	nabíhat
516	louskat	549	mlčet	582	nabíjet
517	lovit	550	mlít	583	nabízet
518	lusknout	551	mluvit	584	nabodnout
519	luštit	552	mlžit	585	nabourávat
520	máchat	553	mňoukávat	586	nabrat
521	máchnout	554	mňouknout	587	nabýt
522	machrovat	555	mnout	588	nabývat
523	mámit	556	modlit	589	nacpat
524	mást	557	motat	590	načasovat
525	mávat	558	mračit	591	načmárat

592	načuřit	625	naježit	658	napálit
593	nadávat	626	najíst	659	naparovat
594	nadechnout	627	najít	660	napíchnout
595	nadělat	628	nakázat	661	napínat
596	nadepsat	629	nakazit	662	napít
597	nadhazovat	630	nakazovat	663	naplánovat
598	nadhodit	631	naklánět	664	naplnit
599	nadchnout	632	naklonit	665	naplňovat
600	nadiktovat	633	nakopnout	666	napodobit
601	nadlehčit	634	nakouknout	667	napodobovat
602	nadmout	635	nakousnout	668	napomenout
603	nadnést	636	nakrájet	669	napomínat
604	nadřít	637	nakrčit	670	napovědět
605	nadsazovat	638	naladit	671	napovídat
606	nadskakovat	639	nalákat	672	naprášit
607	nadskočit	640	naléhat	673	napravit
608	nadvakrát	641	nalepit	674	napravovat
609	nadýchnout	642	naletět	675	napřáhnout
610	nadýmat	643	nalévat	676	napřahovat
611	nadzdvihnout	644	nalézat	677	napřimit
612	nadzvednout	645	nalézt	678	napsat
613	ňafnout	646	nalít	679	narazit
614	nafouknout	647	naložit	680	narážet
615	nafukovat	648	namáhat	681	narodit
616	nahlásit	649	namíchnout	682	narovnat
617	nahlédnout	650	namířit	683	narůst
618	nahněvat	651	namítat	684	narušit
619	nahnout	652	namítnout	685	nařídít
620	nahodit	653	namlouvat	686	naříkat
621	nahrávat	654	namluvit	687	nařizovat
622	nahrbit	655	namočít	688	nařknout
623	nacházet	656	napadat	689	nasadit
624	nachytat	657	napadnout	690	nasát

691	nasávat	724	naučit	757	obědvat
692	naskakovat	725	navádět	758	obejít
693	naskočit	726	navázat	759	obejmout
694	naskytat	727	navazovat	760	obelstít
695	naskytnout	728	navěsit	761	obepínat
696	následovat	729	navést	762	obepnout
697	naslouchat	730	navigovat	763	oběsit
698	nasměrovat	731	navléknout	764	obestřít
699	nasrat	732	navodit	765	obhájit
700	nastat	733	navrhnout	766	obhajovat
701	nastavit	734	navrhovat	767	obhlížet
702	nastavovat	735	navštěvovat	768	obcházet
703	nastínit	736	navštívit	769	objasnit
704	nastolit	737	naznačit	770	objasňovat
705	nastoupit	738	naznačovat	771	objednat
706	nastražit	739	nazpět	772	objednávat
707	nastydnout	740	nazvat	773	objet
708	nasupit	741	nazývat	774	objevit
709	nasvědčovat	742	nechat	775	objevovat
710	našeptávat	743	nechávat	776	objímat
711	naškrabat	744	nejedlá	777	obklíčit
712	naškrábat	745	němčit	778	obklopit
713	našpulit	746	nenávidět	779	obklopovat
714	našroubovat	747	nést	780	obléci
715	naštětít	748	ničit	781	oblomit
716	naštvat	749	nosit	782	obměkčit
717	natáhnout	750	notovat	783	obořit
718	natahovat	751	nudit	784	obout
719	natočit	752	nutit	785	obracet
720	natrénovat	753	obávat	786	obrat
721	natrhát	754	obdařit	787	obrátit
722	natřít	755	obdivovat	788	obrnit
723	naťukat	756	obdržet	789	obsadit

790	obsáhnout	823	odejít	856	odlehčit
791	obsahovat	824	odepisovat	857	odlepit
792	obstoupit	825	odepnout	858	odletět
793	obtěžovat	826	odepsat	859	odloupnout
794	obvinit	827	odflusnout	860	odložit
795	obviňovat	828	odfouknout	861	odmávnout
796	ocedit	829	odfrkávat	862	odměňovat
797	ocenit	830	odfrknout	863	odmítat
798	oceňovat	831	odfukovat	864	odmítnout
799	ocítat	832	odhadnout	865	odmlčet
800	ocitnout	833	odhadovat	866	odmlouvat
801	ocitovat	834	odhalit	867	odolat
802	očarovat	835	odhalovat	868	odolávat
803	očekávat	836	odhánět	869	odpálit
804	očerňovat	837	odhodit	870	odpálkovat
805	očistit	838	odhodlat	871	odplivnout
806	odběhnout	839	odhrnout	872	odplížit
807	odbočit	840	odhrnovat	873	odpočinout
808	odbrouknout	841	odcházet	874	odpočítat
809	odbýt	842	odchytit	875	odpočítávat
810	odbývat	843	odjet	876	odporoučet
811	odčinit	844	odjíždět	877	odporovat
812	oddalovat	845	odkapat	878	odposlouchávat
813	oddávat	846	odkašlat	879	odpoutat
814	oddechnout	847	odkázat	880	odpovědět
815	oddechovat	848	odkládat	881	odpovídat
816	oddělovat	849	odklepat	882	odpřísáhnout
817	oddrmolit	850	odklidit	883	odpustit
818	oddychnout	851	odkolébat	884	odradit
819	oddychovat	852	odkopnout	885	odrazit
820	odebrat	853	odkráčet	886	odrazovat
821	odehnat	854	odkrýt	887	odrážet
822	odehrát	855	odkrývat	888	odreagovat

889	odrecitovat	922	odvolávat	955	olíznout
890	odřící	923	odvozovat	956	olizovat
891	odřikat	924	odvracet	957	olupovat
892	odřikávat	925	odvrátit	958	omdlít
893	odsekávat	926	odvysílat	959	omezit
894	odseknout	927	ofrňovat	960	omezovat
895	odskočit	928	ohánět	961	omílat
896	odsoudit	929	ohlásit	962	omlouvat
897	odsouhlasit	930	ohlašovat	963	omluvit
898	odstartovat	931	ohlédnout	964	omráčit
899	odstoupit	932	ohlížet	965	omračovat
900	odstrašit	933	ohmatávat	966	omrknout
901	odstrčit	934	ohnat	967	oněmět
902	odstrkovat	935	ohnout	968	onikat
903	odsunout	936	ohodnotit	969	opáčit
904	odsuzovat	937	ohradit	970	opakovat
905	odškrtnout	938	ohrazovat	971	opakovávat
906	odšroubovat	939	ohrnout	972	opalovat
907	odštípnout	940	ohrnovat	973	opětovat
908	odtáhnout	941	ohromit	974	opičit
909	odtahovat	942	ohrožovat	975	opírat
910	odtrhnout	943	ochabnout	976	opisovat
911	odtušit	944	ochladnout	977	oplácet
912	odůvodnit	945	ochomejtat	978	opláchnout
913	odůvodňovat	946	ochutnat	979	oplatit
914	odvádět	947	oklamat	980	opomenout
915	odvážit	948	oklepnout	981	oponovat
916	odvažovat	949	okomentovat	982	opovážit
917	odvést	950	okouzlit	983	opovědět
918	odvětit	951	okřiknout	984	opozdit
919	odvézt	952	okřikovat	985	oprášit
920	odvodit	953	okukovat	986	opravit
921	odvolat	954	okusit	987	opravovat

988	opřít	1021	otírat	1054	pakovat
989	opsat	1022	otisknout	1055	pamatovat
990	optat	1023	otočit	1056	panikařit
991	opustit	1024	otravovat	1057	papouškovat
992	orodovat	1025	otrnout	1058	parafrázovat
993	osíci	1026	otřásat	1059	parodovat
994	oslavit	1027	otřást	1060	pást
995	oslavovat	1028	otřepat	1061	patlat
996	oslnit	1029	otřít	1062	pátrat
997	oslovit	1030	otvírat	1063	patřit
998	oslovovat	1031	ovanout	1064	pečovat
999	osmělit	1032	ověřit	1065	pěnit
1000	osmělovat	1033	ověřovat	1066	peskovat
1001	osnovat	1034	ovinout	1067	pídit
1002	osočit	1035	ovládat	1068	píchat
1003	osopit	1036	ovládnout	1069	píchnout
1004	ospravedlnit	1037	ovlažit	1070	pinknout
1005	ospravedlňovat	1038	označit	1071	pípat
1006	ostřit	1039	označovat	1072	pípnout
1007	osvětlit	1040	oznámit	1073	písknout
1008	osvětlovat	1041	oznamovat	1074	pištět
1009	osvěžit	1042	ozřejmit	1075	pít
1010	osvítit	1043	ozvat	1076	pitvořit
1011	osvobodovat	1044	ozvláštnit	1077	plácet
1012	ošetřovat	1045	ozývat	1078	plácnout
1013	ošidit	1046	ožít	1079	plahočit
1014	ošít	1047	oživnout	1080	plakat
1015	ošívat	1048	oživovat	1081	planout
1016	ošklíbnout	1049	pacifikovat	1082	plánovat
1017	otáčet	1050	páčit	1083	platit
1018	otázat	1051	padat	1084	plazit
1019	otevírat	1052	pádit	1085	plesknout
1020	otevřít	1053	padnout	1086	plést

1087	plísnit	1120	poděsit	1153	pohledět
1088	plivat	1121	podezírat	1154	pohlédnout
1089	plivnout	1122	podílet	1155	pohlížet
1090	plnit	1123	podívat	1156	pohnout
1091	plout	1124	podívit	1157	pohodit
1092	pnout	1125	podivovat	1158	pohoršit
1093	pobavit	1126	podléhat	1159	pohoršovat
1094	pobídnout	1127	podlehnout	1160	pohoupat
1095	pobíhat	1128	podlézat	1161	pohrávat
1096	pobízet	1129	podnikat	1162	pohroužit
1097	poblahopřát	1130	podniknout	1163	pohrozit
1098	poblednout	1131	podobat	1164	pohřbít
1099	pobouřit	1132	podotknout	1165	pohupovat
1100	pobrekávat	1133	podotýkat	1166	pohybovat
1101	pobrukovat	1134	podpálit	1167	pocházet
1102	pocítit	1135	podporovat	1168	pochechtávat
1103	pociťovat	1136	podpořit	1169	pochlebovat
1104	pocítit	1137	podrazit	1170	pochlubit
1105	počínat	1138	podrbat	1171	pochopit
1106	počít	1139	podržet	1172	pochválit
1107	počítat	1140	podřeknout	1173	pochvalovat
1108	počkat	1141	podřídít	1174	pochybovat
1109	počurávat	1142	podsunout	1175	pochytit
1110	podařit	1143	podtext	1176	pojednávat
1111	podat	1144	podtrhnout	1177	pojistit
1112	podávat	1145	podtrhovat	1178	pojmenovat
1113	podbarvovat	1146	podvolit	1179	pojmout
1114	podceňovat	1147	podvolovat	1180	pokárat
1115	poddát	1148	pořňukávat	1181	pokazit
1116	poděkovat	1149	pogratulovat	1182	pokládat
1117	podělit	1150	pohánět	1183	pokleknout
1118	podepřít	1151	pohasnout	1184	poklepat
1119	podepsat	1152	pohládit	1185	poklepávat

1186	poklesnout	1219	pomoci	1252	popojít
1187	pokořit	1220	pomodlit	1253	poposednout
1188	pokoušet	1221	pomrkávat	1254	poposkočit
1189	pokračovat	1222	pomyslet	1255	popotáhnout
1190	počrčit	1223	pomyslit	1256	popotahovat
1191	počrčovat	1224	ponechat	1257	popouštět
1192	pokročit	1225	ponořit	1258	popouzet
1193	pokrýt	1226	ponoukat	1259	poprosit
1194	pokrývat	1227	ponouknout	1260	popřát
1195	počříkovat	1228	poodejít	1261	popřemýšlet
1196	počřižovat	1229	poodstoupit	1262	popřít
1197	pokuřovat	1230	pookřát	1263	popsat
1198	pokusit	1231	poopravit	1264	poptat
1199	pokynout	1232	poopravovat	1265	poptávat
1200	pokývat	1233	pootevřít	1266	popudit
1201	pokývnout	1234	pootočít	1267	popustit
1202	pokyvovat	1235	popadat	1268	poradit
1203	polapit	1236	popadnout	1269	porazit
1204	polekat	1237	popálit	1270	poroučet
1205	polemizovat	1238	popíchnout	1271	porovnávat
1206	polepšit	1239	popichovat	1272	porozumět
1207	poletovat	1240	popíjet	1273	poručit
1208	polévat	1241	popírat	1274	porušit
1209	políbit	1242	popisovat	1275	pořídít
1210	polichotit	1243	poplácat	1276	pořvávat
1211	polít	1244	poplácávat	1277	posadit
1212	politovat	1245	poplašit	1278	posednout
1213	polknout	1246	popleskat	1279	posílat
1214	položít	1247	poplést	1280	poskakovat
1215	polykat	1248	popoběhnout	1281	poskočit
1216	pomáhat	1249	popohánět	1282	poskytnout
1217	pominout	1250	popohnat	1283	poskytovat
1218	pomlaskávat	1251	popojet	1284	poslat



1285	poslechnout	1318	potáhnout	1351	povzbudit
1286	poslouchat	1319	potěšit	1352	povzbuzovat
1287	posmívat	1320	potit	1353	povzdechnout
1288	posmrkávat	1321	potkat	1354	povzdychat
1289	posmrknout	1322	potlačit	1355	povzdychávat
1290	posmutnět	1323	potlačovat	1356	povzdychnout
1291	posoudit	1324	potrhat	1357	pozastavit
1292	pospíchat	1325	potřásat	1358	pozastavovat
1293	pospíšit	1326	potřást	1359	pozbyt
1294	postarat	1327	potřebovat	1360	pozdravit
1295	postavit	1328	potvrdit	1361	pozdvihnout
1296	postesknout	1329	potvrzovat	1362	pozměnit
1297	postěžovat	1330	poučit	1363	poznámenat
1298	postoupit	1331	poučovat	1364	poznámenávat
1299	postrčit	1332	poukázat	1365	poznat
1300	postrkávat	1333	poukazovat	1366	poznávat
1301	postrkovat	1334	poupravit	1367	pozorovat
1302	postřehnout	1335	pousmát	1368	pozpěvovat
1303	postupovat	1336	pouštět	1369	pozvat
1304	postýsknout	1337	použít	1370	pozvedat
1305	posunout	1338	používat	1371	pozvednout
1306	posvítit	1339	považovat	1372	požádat
1307	pošeptat	1340	povědět	1373	požadovat
1308	pošilhávat	1341	pověsit	1374	požalovat
1309	poškádlit	1342	povést	1375	požehnat
1310	pošklebovat	1343	povídat	1376	pracovat
1311	pošklíbat	1344	povolat	1377	praktikovat
1312	poškrabat	1345	povolit	1378	praskat
1313	poškrábat	1346	povolovat	1379	prásknout
1314	poštěkávat	1347	povstat	1380	praštit
1315	poštívat	1348	povšimnout	1381	prát
1316	pošťouchnout	1349	povykovat	1382	pravit
1317	pošťuchovat	1350	povyťáhnout	1383	prezentovat

1384	prchat	1417	projevit	1450	propuknout
1385	proběhnout	1418	projevovat	1451	propustit
1386	probíhat	1419	projít	1452	prorazit
1387	probírat	1420	prokázat	1453	prorokovat
1388	probodávat	1421	prokazovat	1454	prořeknout
1389	probodnout	1422	proklínat	1455	proříznout
1390	probojovat	1423	proklít	1456	prosadit
1391	probouzet	1424	proklouznout	1457	prosit
1392	probrat	1425	prokmitnout	1458	prostupovat
1393	probudit	1426	prokouknout	1459	proškemrat
1394	procedit	1427	proletět	1460	protáhnout
1395	procitat	1428	prolétnout	1461	protahovat
1396	procitnout	1429	prolítnout	1462	protestovat
1397	procvičit	1430	prolomit	1463	protnout
1398	pročesat	1431	promarnit	1464	protočit
1399	pročesávat	1432	proměnit	1465	protrhnout
1400	pročíst	1433	proměňovat	1466	protřít
1401	pročítat	1434	prominout	1467	provádět
1402	prodat	1435	promlouvat	1468	provázet
1403	prodávat	1436	promluvit	1469	provdat
1404	prodírat	1437	promnout	1470	prověřovat
1405	prodlužovat	1438	promyslet	1471	provést
1406	prodrat	1439	promýšlet	1472	provokovat
1407	prohlásit	1440	pronásledovat	1473	provolávat
1408	prohlašovat	1441	pronášet	1474	provrtávat
1409	prohledat	1442	pronést	1475	prozkoumat
1410	prohledávat	1443	pronikat	1476	prozpěvovat
1411	prohlédnout	1444	proniknout	1477	prozradit
1412	prohlížet	1445	propadat	1478	prozrazovat
1413	prohodit	1446	propíchnout	1479	prskat
1414	prohrábnout	1447	proplétat	1480	prsknout
1415	procházet	1448	propouštět	1481	pršet
1416	projekt	1449	propracovat	1482	přát

1483	přeběhnout	1516	přeformulovat	1549	přemýšlet
1484	přebírat	1517	přehánět	1550	přenechat
1485	přebývat	1518	přehlédnout	1551	přenechávat
1486	přečíst	1519	přehlížet	1552	přenést
1487	předat	1520	přehlušit	1553	přepadat
1488	předčit	1521	přehnat	1554	přepadnout
1489	předčítat	1522	přehrabovat	1555	přepnout
1490	předejít	1523	přehrát	1556	přeptat
1491	předeslat	1524	přehrávat	1557	přerecitovat
1492	předestřít	1525	přecházet	1558	přerušit
1493	předhodit	1526	přejet	1559	přerušovat
1494	předcházet	1527	přejít	1560	přeříkávat
1495	předjímat	1528	přejíždět	1561	přeřvat
1496	předkládat	1529	překážet	1562	přeřvávat
1497	předklonit	1530	překládat	1563	přesedlat
1498	předložit	1531	překoktat	1564	přeskakovat
1499	předmět	1532	překonat	1565	přeskočit
1500	přednášet	1533	překonávat	1566	přeslabikovat
1501	přednést	1534	překročit	1567	přeslechnout
1502	předpažit	1535	překřičet	1568	přesouvat
1503	předpokládat	1536	překřiknout	1569	přespat
1504	předpovědět	1537	překřikovat	1570	přestat
1505	předpovídat	1538	překvapit	1571	přestávat
1506	předříkávat	1539	překvapovat	1572	přestavět
1507	předsezít	1540	přeletět	1573	přestavit
1508	představit	1541	přelétnout	1574	přestěhovat
1509	představovat	1542	přelouskat	1575	přesvědčit
1510	předstírat	1543	přeložit	1576	přesvědčovat
1511	předstoupit	1544	přeměřit	1577	přeškrtnout
1512	předvádět	1545	přemítat	1578	přešlápnout
1513	předvést	1546	přemlouvát	1579	přešlapovat
1514	předvídat	1547	přemluvit	1580	přetáčet
1515	předzpěvovat	1548	přemoci	1581	přetahovat

1582	přetékat	1615	příhrát	1648	přinášet
1583	přetlumočit	1616	příhrnout	1649	přinést
1584	přetnout	1617	přicházet	1650	přinutit
1585	přetočit	1618	přichystat	1651	připadat
1586	přetrhnout	1619	příjet	1652	přípevnit
1587	přetrvat	1620	příjít	1653	přípíjet
1588	převádět	1621	přijíždět	1654	připisovat
1589	převalit	1622	příjmout	1655	připít
1590	převalovat	1623	příkázat	1656	přípnout
1591	převažovat	1624	příkazovat	1657	přípojit
1592	převést	1625	příkládat	1658	přípojovat
1593	převézt	1626	příkleknout	1659	připomenout
1594	převrátit	1627	příklonit	1660	připomínat
1595	převzít	1628	příkolébat	1661	připotácet
1596	přežít	1629	příkrčit	1662	připouštět
1597	přiběhnout	1630	příkročit	1663	připravit
1598	přibíhat	1631	příkrýt	1664	připravovat
1599	přiblížit	1632	příkývnout	1665	připsat
1600	přibližovat	1633	příkyvovat	1666	připustit
1601	příbrat	1634	přílepit	1667	přirítit
1602	příbrzdit	1635	přílet	1668	přisadit
1603	příbýt	1636	příletět	1669	přisahat
1604	příčit	1637	přilétnout	1670	přisazovat
1605	příčítat	1638	přilévat	1671	přisednout
1606	příčmárat	1639	přilítnout	1672	přiskočit
1607	přidat	1640	přilnout	1673	přislíbit
1608	přidávat	1641	přiloudat	1674	přismažit
1609	přidržet	1642	přiložit	1675	přisouvat
1610	přidusit	1643	přimět	1676	přispěchat
1611	přihlásit	1644	přimhouřit	1677	přispět
1612	přihnát	1645	přimknout	1678	přispíšit
1613	přihnout	1646	přimlouvat	1679	příst
1614	přihodit	1647	přimotat	1680	přistihnout

1681	přistoupit	1714	ptávat	1747	riskovat
1682	přístrčit	1715	půjčit	1748	rochnit
1683	přistrojit	1716	pulsovat	1749	rovnat
1684	přístupovat	1717	působit	1750	rozbalit
1685	přisunout	1718	pustit	1751	rozbalovat
1686	přisvědčit	1719	putovat	1752	rozběhnout
1687	přisvědčovat	1720	pyšnit	1753	rozběsnit
1688	přišpendlit	1721	ráčit	1754	rozbít
1689	přišroubovat	1722	ráčkovat	1755	rozbolet
1690	přít	1723	radit	1756	rozbřečet
1691	přitáhnout	1724	radovat	1757	rozbřesknout
1692	přítakat	1725	rafat	1758	rozbušit
1693	přítakávat	1726	rachotit	1759	rozčertit
1694	přítisknout	1727	ranit	1760	rozčilit
1695	přítlačit	1728	razit	1761	rozčílit
1696	přitočit	1729	rázovat	1762	rozčilovat
1697	přit'uknout	1730	reagovat	1763	rozčísnout
1698	přitulit	1731	recitovat	1764	rozdělit
1699	přitvrdit	1732	referovat	1765	rozdělovat
1700	přivádět	1733	rejpat	1766	rozdrtit
1701	přivést	1734	rekapitulovat	1767	rozehrát
1702	přivézt	1735	rekonstruovat	1768	rozehřát
1703	přivinout	1736	remcat	1769	rozehřívát
1704	přivítat	1737	repassovat	1770	rozechvět
1705	přivlastňovat	1738	replikovat	1771	rozejít
1706	přivolat	1739	reprezentovat	1772	rozepínat
1707	přivolávat	1740	reprodukovat	1773	rozepisovat
1708	přivřít	1741	reptat	1774	rozepnout
1709	přiznat	1742	respektovat	1775	rozepsat
1710	přiznávat	1743	restaurovat	1776	rozeřvat
1711	přizvukovat	1744	returnovat	1777	rozesmát
1712	psát	1745	rezignovat	1778	rozesmutnět
1713	ptát	1746	risknout	1779	rozetnout

1780	rozevřít	1813	rozkládat	1846	rozpomenout
1781	rozeznat	1814	rozklepat	1847	rozpomínat
1782	rozeznávat	1815	rozkoktat	1848	rozpovídat
1783	rozeznít	1816	rozkřičet	1849	rozpoznat
1784	rozezvučet	1817	rozkřiknout	1850	rozprávět
1785	rozhánět	1818	rozkřikovat	1851	rozprodávat
1786	rozházet	1819	rozkuckat	1852	rozprostrít
1787	rozhazovat	1820	rozkvět	1853	rozproudit
1788	rozhihňat	1821	rozléhat	1854	rozpřáhnout
1789	rozhlašovat	1822	rozlehnout	1855	rozptýlit
1790	rozhlédnout	1823	rozletět	1856	rozptylovat
1791	rozhlížet	1824	rozlévat	1857	rozpustit
1792	rozhněvat	1825	rozlítit	1858	rozradostnit
1793	rozhodit	1826	rozloučit	1859	rozrazit
1794	rozhodnout	1827	rozložit	1860	rozrušit
1795	rozhodovat	1828	rozluštit	1861	rozřehtat
1796	rozhorlit	1829	rozmáchnout	1862	rozsoudit
1797	rozhořčit	1830	rozmlouvat	1863	rozstříkovat
1798	rozhořčovat	1831	rozmluvit	1864	rozsvítit
1799	rozhostit	1832	rozmyslet	1865	rozšířit
1800	rozhoupávat	1833	rozmyslit	1866	rozšklebit
1801	rozhovorit	1834	rozmýšlet	1867	roztáčet
1802	rozchechtat	1835	rozněcovat	1868	roztáhnout
1803	rozjařit	1836	rozněžnit	1869	roztrhnout
1804	rozjasnit	1837	rozohnit	1870	roztrást
1805	rozječet	1838	rozohňovat	1871	rozumět
1806	rozjet	1839	rozpálit	1872	rozumovat
1807	rozjímat	1840	rozpalovat	1873	rozvádět
1808	rozkašlat	1841	rozpažit	1874	rozvalit
1809	rozkatit	1842	rozplakat	1875	rozvášnit
1810	rozkázat	1843	rozplamenit	1876	rozvázat
1811	rozkazovat	1844	rozplynout	1877	rozvazovat
1812	rozkecat	1845	rozplývat	1878	rozvažovat

1879	rozveselit	1912	sálat	1945	sesypat
1880	rozvést	1913	sápat	1946	setkat
1881	rozvíjet	1914	sázet	1947	setrvat
1882	rozvinout	1915	sbíhat	1948	setřást
1883	rozvířit	1916	sbírat	1949	setřít
1884	rozvlnit	1917	sdělit	1950	sevřít
1885	rozvrískat	1918	sdělovat	1951	seznámit
1886	rozvzlykat	1919	sdílet	1952	seznamovat
1887	rozzářit	1920	seběhnout	1953	shánět
1888	rozzlobit	1921	sebrat	1954	shazovat
1889	rozzuřit	1922	sečíst	1955	shledat
1890	rozžehnat	1923	sedat	1956	shledávat
1891	rozžehnout	1924	sedět	1957	shlédnout
1892	růst	1925	sedlat	1958	shodit
1893	rušit	1926	sednout	1959	shodnout
1894	rvát	1927	sehnat	1960	shodovat
1895	ryčet	1928	sehnout	1961	shrnout
1896	rýpat	1929	sehrát	1962	shrnovat
1897	rýpnout	1930	sejít	1963	shromáždit
1898	rýt	1931	sejmout	1964	shýbnout
1899	řečnit	1932	seknout	1965	scházet
1900	řehnit	1933	sekýrovat	1966	schovat
1901	řehtat	1934	selhat	1967	schválit
1902	řehtat	1935	selhávat	1968	schvalovat
1903	řešit	1936	senát	1969	signalizovat
1904	řící	1937	sepnout	1970	sípat
1905	řičet	1938	seprat	1971	sípět
1906	řídit	1939	seřídít	1972	sít
1907	říkat	1940	seskočit	1973	sjet
1908	říkávat	1941	seslat	1974	sjíždět
1909	řvát	1942	sestavit	1975	skácet
1910	sahat	1943	sestupovat	1976	skákat
1911	sáhnout	1944	sesunout	1977	skandovat

1978	skanout	2011	složit	2044	spatřit
1979	skládat	2012	slušet	2045	specifikovat
1980	sklápět	2013	slýchat	2046	spěchat
1981	sklapnout	2014	slýchávat	2047	spekulovat
1982	sklepnout	2015	slyšet	2048	spět
1983	sklidit	2016	slzet	2049	spílat
1984	sklonit	2017	smát	2050	spínat
1985	sklopit	2018	směřovat	2051	splakat
1986	sklouznout	2019	smést	2052	splést
1987	skočit	2020	smět	2053	splnit
1988	skončit	2021	smilovat	2054	splynout
1989	skopnout	2022	smířit	2055	splyvat
1990	skotačit	2023	smiřovat	2056	spočinout
1991	skousnout	2024	smlouvat	2057	spočítat
1992	skrčit	2025	smočit	2058	spojit
1993	skrýt	2026	smýknout	2059	spokojit
1994	skrývat	2027	snášet	2060	spoléhat
1995	skřehotat	2028	snažit	2061	spolehnout
1996	skřípat	2029	snést	2062	spolknout
1997	skučet	2030	snít	2063	spolupracovat
1998	skuhrat	2031	snížit	2064	spouštět
1999	skvít	2032	sondovat	2065	sprásknout
2000	slabikovat	2033	soptit	2066	spřádat
2001	slavit	2034	soucítit	2067	spustit
2002	sledovat	2035	soudit	2068	srazit
2003	slevit	2036	souhlasit	2069	srknout
2004	slevovat	2037	soukat	2070	srovnat
2005	slíbit	2038	soukromničit	2071	srozumět
2006	slibovat	2039	soustředit	2072	sršet
2007	slintat	2040	souviset	2073	stačit
2008	slitovat	2041	soužit	2074	stáhnout
2009	sloupnout	2042	spadnout	2075	stahovat
2010	sloužit	2043	spát	2076	stanout



2077	stanovit	2110	stýskat	2143	šeptnout
2078	starat	2111	sugerovat	2144	šermovat
2079	stávat	2112	sundat	2145	šetřit
2080	stavět	2113	supět	2146	ševelit
2081	stavit	2114	suplovat	2147	šílet
2082	stěhovat	2115	svádět	2148	šinout
2083	sténat	2116	svalovat	2149	šířit
2084	stěžovat	2117	svázat	2150	šišlat
2085	stěžovávat	2118	svědčit	2151	šít
2086	stíhat	2119	svěřit	2152	škádlit
2087	stihnout	2120	svěřovat	2153	škádlívat
2088	stínit	2121	svěsit	2154	škaredit
2089	stírat	2122	svést	2155	škemrat
2090	stisknout	2123	svěšovat	2156	šklebit
2091	stísnit	2124	svézt	2157	šklíbit
2092	stočit	2125	svírat	2158	školit
2093	stoupat	2126	svítit	2159	škrtat
2094	strachovat	2127	svitnout	2160	škubat
2095	strašit	2128	svléknout	2161	škubnout
2096	strávit	2129	svolávat	2162	škytat
2097	strčit	2130	svolit	2163	škytnout
2098	strhávat	2131	svraštit	2164	šlehat
2099	strhnout	2132	syčet	2165	šlehnout
2100	strkat	2133	sýčkovat	2166	šlechtit
2101	strnout	2134	sykat	2167	šmátrat
2102	střelit	2135	syknout	2168	šokovat
2103	střídat	2136	sypat	2169	šoupat
2104	stříkat	2137	šabat	2170	šoupnout
2105	střílet	2138	šaškovat	2171	špičkovat
2106	studovat	2139	šátrat	2172	špítat
2107	stvořit	2140	šepotat	2173	špitnout
2108	stvrzovat	2141	šeptat	2174	šplhat
2109	stydět	2142	šeptávat	2175	špulit

2176	šramotit	2209	tipnout	2242	třást
2177	štěbetat	2210	típnout	2243	třepat
2178	štěkat	2211	tipovat	2244	třepnout
2179	štěknout	2212	tisknout	2245	třesknout
2180	štípat	2213	tišit	2246	třeštit
2181	štípnout	2214	tlačit	2247	třít
2182	štít	2215	tlachat	2248	třpytit
2183	štkát	2216	tlemit	2249	t'ukat
2184	š'ouchat	2217	tleskat	2250	t'uknout
2185	š'ouchnout	2218	tlesknout	2251	tvářit
2186	š'ourat	2219	tlumit	2252	tvořit
2187	šumět	2220	tlumočit	2253	tvrdit
2188	šuškat	2221	tnout	2254	tvrdívat
2189	šveholit	2222	točit	2255	tyčit
2190	švejkovat	2223	topit	2256	tykat
2191	švitořit	2224	toužit	2257	týkat
2192	tahat	2225	toužívat	2258	ubezpečit
2193	táhnout	2226	tradovat	2259	ubezpečovat
2194	tajit	2227	trápit	2260	ubírat
2195	tancovat	2228	trávit	2261	ubránit
2196	tančit	2229	trčet	2262	ubrat
2197	tanout	2230	trhat	2263	ucedit
2198	tápat	2231	trhnout	2264	ucouvnout
2199	tázat	2232	triumfovat	2265	ucpat
2200	téci	2233	trnout	2266	ucuknout
2201	těkat	2234	troubit	2267	uculit
2202	telefonovat	2235	troufat	2268	uculovat
2203	telegrafovat	2236	troufnout	2269	učinit
2204	tesknit	2237	trucovat	2270	učit
2205	testovat	2238	truchlit	2271	udát
2206	těšit	2239	trumfnout	2272	udávat
2207	tetelit	2240	trumfovat	2273	udělat
2208	těžit	2241	trvat	2274	udělit

2275	udělovat	2308	ukázat	2341	umožnit
2276	udeřit	2309	ukazovat	2342	umožňovat
2277	udílet	2310	ukecávat	2343	umřít
2278	udívit	2311	ukládat	2344	umýt
2279	udobřovat	2312	uklánět	2345	unést
2280	udržet	2313	uklidit	2346	uniknout
2281	udýchat	2314	uklidnit	2347	upadnout
2282	uhádnout	2315	uklidňovat	2348	upamatovat
2283	uhladit	2316	uklonit	2349	upejpat
2284	uhnout	2317	uklouznout	2350	úpět
2285	uhodit	2318	ukončit	2351	upíjet
2286	uhodnout	2319	ukončovat	2352	upínat
2287	uhrát	2320	ukonejšit	2353	upírat
2288	uhýbat	2321	ukousnout	2354	upít
2289	ucechtnout	2322	ukrajovat	2355	uplácet
2290	uchichtnout	2323	ukrást	2356	uplatnit
2291	uchlácholit	2324	ukrýt	2357	uplatňovat
2292	uchopit	2325	úkryt	2358	uplivnout
2293	uchovat	2326	ukrývat	2359	upokojit
2294	uchránit	2327	ukřivdit	2360	upokojovat
2295	uchvátit	2328	uleknout	2361	upomenout
2296	uchýlit	2329	ulevit	2362	upozornit
2297	uchystat	2330	ulevovat	2363	upozorňovat
2298	ujasnit	2331	ulomit	2364	upravit
2299	ujasňovat	2332	uložit	2365	uprošovat
2300	ujet	2333	umět	2366	upřesnit
2301	ujímat	2334	umínit	2367	upřesňovat
2302	ujistit	2335	umiňovat	2368	upřít
2303	ujišťovat	2336	umírat	2369	upustit
2304	ujít	2337	umístit	2370	urazit
2305	ujíždět	2338	umlčet	2371	určit
2306	ujmout	2339	umlkat	2372	určovat
2307	ukápnout	2340	umlouvat	2373	uronit

2374	urovnat	2407	ustrnout	2440	uvážit
2375	urovnávat	2408	ustupovat	2441	uvažovat
2376	urychlit	2409	usuzovat	2442	uvědomit
2377	urýt	2410	usvědčit	2443	uvědomovat
2378	uřeknout	2411	usyknout	2444	uvelebit
2379	usadit	2412	ušetřit	2445	uveřejnit
2380	usazovat	2413	ušklebovat	2446	uvěřit
2381	usedat	2414	ušklíbat	2447	uvést
2382	usednout	2415	ušklíbnout	2448	uvidět
2383	useknout	2416	ušpinit	2449	uvítat
2384	usínat	2417	utahovat	2450	uvíznout
2385	uskočit	2418	utajit	2451	uvolit
2386	uskutečnit	2419	utéci	2452	uvolnit
2387	uskutečňovat	2420	utěšit	2453	uzavírat
2388	uslyšet	2421	utěšovat	2454	uzavřít
2389	usmát	2422	utíkat	2455	uzemnit
2390	usměrnit	2423	utírat	2456	uznat
2391	usměřňovat	2424	utišit	2457	uznávat
2392	usmířit	2425	utišovat	2458	užasnout
2393	usmívat	2426	utkvět	2459	užít
2394	usmyslet	2427	utnout	2460	užívat
2395	usnášet	2428	útočit	2461	vábit
2396	usnést	2429	utopit	2462	vadit
2397	usoudit	2430	utrácet	2463	váhat
2398	uspokojit	2431	utrhnout	2464	válet
2399	uspokojovat	2432	utrhovat	2465	valit
2400	uspořádat	2433	utrousit	2466	vanout
2401	uspořádávat	2434	utřít	2467	varovat
2402	usrkávat	2435	utužit	2468	vařit
2403	usrknout	2436	utvrzovat	2469	vážit
2404	ustat	2437	uvádět	2470	vběhnout
2405	ustávat	2438	uvařit	2471	vbíhat
2406	ustoupit	2439	uváznout	2472	vděčit

2473	vdupat	2506	vládnout	2539	vracet
2474	vecpat	2507	vlastnit	2540	vraštit
2475	večeřet	2508	vléci	2541	vrátit
2476	vědět	2509	vlepit	2542	vrávorat
2477	vehnat	2510	vlévat	2543	vrazit
2478	vejít	2511	vlézt	2544	vraždit
2479	velet	2512	vlichocovat	2545	vrčet
2480	vemlouvat	2513	vlít	2546	vrhat
2481	vemluvit	2514	vlítnout	2547	vrhnout
2482	věnovat	2515	vloudit	2548	vrcholit
2483	veršovat	2516	vložit	2549	vrkat
2484	věřit	2517	vmést	2550	vrnět
2485	vést	2518	vměšovat	2551	vršit
2486	věstit	2519	vmíchat	2552	vrtat
2487	věštit	2520	vmísit	2553	vrtět
2488	větřit	2521	vnést	2554	vřeštět
2489	vézt	2522	vníknout	2555	vřískat
2490	vhodit	2523	vnímat	2556	vřísknout
2491	vhřknout	2524	vnucovat	2557	vřít
2492	vházet	2525	vnuknout	2558	vřítit
2493	vibrovat	2526	vnutit	2559	vskočit
2494	vidět	2527	vodit	2560	vstát
2495	vířit	2528	volat	2561	vstávat
2496	viset	2529	volávat	2562	vstoupit
2497	vítat	2530	volit	2563	vstrčit
2498	vítězit	2531	voztat	2564	vstupovat
2499	vjet	2532	vpadat	2565	vsunout
2500	vkládat	2533	vpadnout	2566	všeptnout
2501	vklínit	2534	vpálit	2567	všímat
2502	vklouznout	2535	vpisovat	2568	všimnout
2503	vkračet	2536	vplést	2569	vštípit
2504	vkrádat	2537	vplout	2570	vtáhnout
2505	vkrást	2538	vpustit	2571	vtipkovat

2572	vtírat	2605	vydávat	2638	vyhubit
2573	vtisknout	2606	vydechnout	2639	vyhubovat
2574	vtrhnout	2607	vydechovat	2640	vycházet
2575	vyautovat	2608	vydělat	2641	vychládat
2576	vybafnout	2609	vyděsit	2642	vychovat
2577	vybalit	2610	vydírat	2643	vychovávat
2578	vybavit	2611	vydolovat	2644	vychrlit
2579	vybavovat	2612	vydrat	2645	vychrstnout
2580	vyběhnout	2613	vydrkotat	2646	vychutnávat
2581	vybídnout	2614	vydrmolit	2647	vychvalovat
2582	vybírat	2615	vydržet	2648	vyjádřit
2583	vybízet	2616	vydychnout	2649	vyjadřovat
2584	vyblekotat	2617	vyfouknout	2650	vyjasnit
2585	vybleptnout	2618	vyfunět	2651	vyjednávat
2586	vybrat	2619	vyhánět	2652	vyjeknout
2587	vybreptnout	2620	vyheknout	2653	vyjektat
2588	vybruslit	2621	vyhlásit	2654	vyjet
2589	vybublat	2622	vyhlašovat	2655	vyjevit
2590	vybubnovat	2623	vyhledat	2656	vyjímat
2591	vybuchnout	2624	vyhlédnout	2657	vyjít
2592	vybuchovat	2625	vyhlížet	2658	vyjmenovat
2593	vyburcovat	2626	vyhnat	2659	vyjmenovávat
2594	vycedit	2627	vyhnout	2660	vyjmout
2595	vycenit	2628	vyhodit	2661	vykašlat
2596	vycítit	2629	vyhojit	2662	vykat
2597	vycouvat	2630	vyhovět	2663	vykazovat
2598	vycvičit	2631	vyhovit	2664	vykládat
2599	vyčinit	2632	vyhrát	2665	vykličkovat
2600	vyčíst	2633	vyhrkat	2666	vyklonit
2601	vyčistit	2634	vyhrknout	2667	vyklopit
2602	vyčítat	2635	vyhrnout	2668	vyklouznout
2603	vyčkávat	2636	vyhrnovat	2669	vykoktat
2604	vydat	2637	vyhrožovat	2670	vykolejit

2671	vykonat	2704	vymáčknot	2737	vypláznout
2672	vykopat	2705	vymáknout	2738	vyplesknout
2673	vykouknout	2706	vymanit	2739	vyplísnit
2674	vykoupit	2707	vyměnit	2740	vyplivnout
2675	vykouřit	2708	vymínit	2741	vyplivovat
2676	vykouzlit	2709	vymiňovat	2742	vyplňovat
2677	vykreslovat	2710	vymknout	2743	vyplout
2678	vykročit	2711	vymlouvat	2744	vyplývat
2679	vykroutit	2712	vymluvit	2745	vypnout
2680	vykrucovat	2713	vymřít	2746	vypočítat
2681	vykřiknout	2714	vymyslet	2747	vypočítávat
2682	vykřikovat	2715	vymyslit	2748	vypochoďovat
2683	vykuckat	2716	vymýšlet	2749	vypomoci
2684	vykukovat	2717	vynadat	2750	vypotit
2685	vykulit	2718	vynadivít	2751	vypoulit
2686	vykviknout	2719	vynahradit	2752	vypouštět
2687	vykvíknout	2720	vynaleznout	2753	vypovědět
2688	vylekat	2721	vynášet	2754	vypovídat
2689	vylepšit	2722	vyndat	2755	vyprávět
2690	vyleštit	2723	vyndávat	2756	vypravit
2691	vyletět	2724	vynechat	2757	vypravovat
2692	vylétnout	2725	vynést	2758	vyprostit
2693	vylévat	2726	vynořit	2759	vyprovázet
2694	vylézt	2727	vynutit	2760	vyprovodit
2695	vylíčit	2728	vypáčit	2761	vyprovokovat
2696	vylítnout	2729	vypadat	2762	vyprsknout
2697	vyloučit	2730	vypadnout	2763	vypsat
2698	vyloudit	2731	vypálit	2764	vyptávat
2699	vylovit	2732	vypěnit	2765	vypudit
2700	vyložit	2733	vypísknout	2766	vypustit
2701	vylučovat	2734	vypít	2767	vyrábět
2702	vyluštit	2735	vyplašit	2768	vyrazit
2703	vymačkat	2736	vyplatit	2769	vyrážet

2770	vyrovnat	2803	vystartovat	2836	vytesat
2771	vyrukovat	2804	vystavět	2837	vytetovat
2772	vyrušit	2805	vystavovat	2838	vytírat
2773	vyrvat	2806	vystihnout	2839	vytknout
2774	vyrýt	2807	vystihovat	2840	vytlačit
2775	vyřeknout	2808	vystopovat	2841	vytleskávat
2776	vyřešit	2809	vystoupit	2842	vytmavit
2777	vyřezat	2810	vystrašit	2843	vytočit
2778	vyřídít	2811	vystrčit	2844	vytopit
2779	vyřítit	2812	vystrkat	2845	vytrácet
2780	vyřizovat	2813	vystřelit	2846	vytrazit
2781	vyřknout	2814	vystřídát	2847	vytrhnout
2782	vyřvávat	2815	vystupňovat	2848	vytrubovat
2783	vyseknout	2816	vystupňovávat	2849	vytrvat
2784	vysílat	2817	vystupovat	2850	vytrysknout
2785	vyskakovat	2818	vysvětit	2851	vytřeštit
2786	výskat	2819	vysvětlit	2852	vyťukat
2787	výsknout	2820	vysvětlovat	2853	vytušit
2788	vyskočit	2821	vysvítat	2854	vytvořit
2789	vyskytovat	2822	vysypat	2855	vytýkat
2790	vyslat	2823	vyškrabat	2856	využít
2791	vyslechnout	2824	vyškubnout	2857	využívat
2792	vyslepičit	2825	vyšlehnout	2858	vyvádět
2793	vyslovit	2826	vyštěkávat	2859	vyvalit
2794	vyslovovat	2827	vyštěknout	2860	vyváznout
2795	vyslýchat	2828	vyštrachat	2861	vyvěsit
2796	vyslyšet	2829	výt	2862	vyvést
2797	vysmát	2830	vytáčet	2863	vyvíjet
2798	vysmeknout	2831	vytáhnout	2864	vyvléci
2799	vysmívat	2832	vytahovat	2865	vyvodit
2800	vysoudit	2833	vytanout	2866	vyvolat
2801	vysoukat	2834	vytasit	2867	vyvolávat
2802	vyspat	2835	vytát	2868	vyvozovat



2869	vyvracet	2902	vzepřít	2935	zabafat
2870	vyvrátit	2903	vzhlédnout	2936	zabarvit
2871	vyvrtat	2904	vzhlížet	2937	zabasovat
2872	vyvřísknout	2905	vzchopit	2938	zabavit
2873	vyvstat	2906	vzít	2939	zabědovat
2874	vyzábňout	2907	vzkázat	2940	zaběhnout
2875	vyzkoušet	2908	vzkazovat	2941	zabíhat
2876	vyznat	2909	vzkřiknout	2942	zabíjet
2877	vyznávat	2910	vzkypět	2943	zabít
2878	vyznít	2911	vzlykat	2944	zablábolit
2879	vyznívat	2912	vzlyknout	2945	zablekotat
2880	vyzpěvovat	2913	vzmoci	2946	zablesknout
2881	vyzpívávat	2914	vznést	2947	zablikat
2882	vyzvat	2915	vznikat	2948	zabloudit
2883	vyzvednout	2916	vzniknout	2949	zablýsknout
2884	vyzvídat	2917	vzpamatovat	2950	zabodávat
2885	vyzývat	2918	vzpamatovávat	2951	zabodnout
2886	vyžádat	2919	vzpínat	2952	zabořit
2887	vyžadovat	2920	vzpírat	2953	zabouchat
2888	vyžebrávat	2921	vzplanout	2954	zabouchnout
2889	vyžívat	2922	vzplát	2955	zabouřit
2890	vzbouřit	2923	vzpomenout	2956	zabránit
2891	vzbudit	2924	vzpomínat	2957	zabraňovat
2892	vzbuzovat	2925	vzpouzet	2958	zabrat
2893	vzdálit	2926	vzpřimit	2959	zabrblat
2894	vzdát	2927	vzrušit	2960	zabreptat
2895	vzdávat	2928	vzrušovat	2961	zabroukat
2896	vzdechnout	2929	vztáhnout	2962	zabrouknout
2897	vzdorovat	2930	vztahovat	2963	zabrousit
2898	vzdychat	2931	vztekat	2964	zabručet
2899	vzdychnout	2932	vzteknout	2965	zabrumlat
2900	vzejít	2933	vztyčit	2966	zabrzdit
2901	vzepnout	2934	vzývat	2967	zabřednout

2968	zábst	3001	zadrnčet	3034	zahradit
2969	zabublat	3002	zadržet	3035	zahrát
2970	zabubnovat	3003	zadumat	3036	zahrčet
2971	zabučet	3004	zadunět	3037	zahrnout
2972	zaburáčet	3005	zadupat	3038	zahromovat
2973	zabušit	3006	zadusit	3039	zahrozit
2974	zacinkat	3007	zadýmat	3040	zahřát
2975	zacitovat	3008	zaexperimentovat	3041	zahřímat
2976	zaclonit	3009	zafilozofovat	3042	zahřmít
2977	zacloumat	3010	zafňukat	3043	zahubit
2978	zacpat	3011	zafřkat	3044	zahučet
2979	zacpávat	3012	zafunět	3045	zahudrat
2980	zacukat	3013	zafungovat	3046	zahudrovat
2981	zacukrovat	3014	zagestikulovat	3047	zahuhlat
2982	zaculit	3015	zahájit	3048	zahuhňat
2983	zacvrlikat	3016	zahajovat	3049	zahulákat
2984	začenichat	3017	zahalásit	3050	zahýbat
2985	začervenat	3018	zahalekat	3051	zahýkat
2986	začichat	3019	zahartusit	3052	zahynout
2987	začínat	3020	zahazovat	3053	zacházet
2988	začiřikat	3021	zahihňat	3054	zachechtat
2989	začíst	3022	zahlaholit	3055	zachichotat
2990	začit	3023	zahlásit	3056	zachmuřit
2991	zadat	3024	zahledět	3057	zachovat
2992	zadeklamovat	3025	zahlédnout	3058	zachránit
2993	zadívat	3026	zahloubat	3059	zachraňovat
2994	zadivit	3027	zahnat	3060	zachrápat
2995	zadoufat	3028	zahodit	3061	zachraplat
2996	zadrhávat	3029	zahořekovat	3062	zachraptět
2997	zadrhnout	3030	zahořet	3063	zachrastit
2998	zadrhovat	3031	zahouknout	3064	zachrčet
2999	zadrkotat	3032	zahovořit	3065	zachrchlat
3000	zadrmolit	3033	zahrabat	3066	zachrochtat

3067	zachrochnout	3100	zaklepat	3133	zakřiknout
3068	zachroptět	3101	zakličkovat	3134	zakuckat
3069	zachtít	3102	zaklínat	3135	zakuckávat
3070	záchvat	3103	zaklít	3136	zakuňkat
3071	zachvátit	3104	zakloktat	3137	zakvičet
3072	zachvět	3105	zaklonit	3138	zakvílet
3073	zachycovat	3106	zakničet	3139	zakývat
3074	zachytit	3107	zakníkat	3140	zalamentovat
3075	zaimprovizovat	3108	zakňourat	3141	zalapat
3076	zainteresovat	3109	zakňučet	3142	zalaškovat
3077	zaintonovat	3110	zakohoutit	3143	zaláteřit
3078	zainzerovat	3111	zakoketovat	3144	zalehnout
3079	zajásat	3112	zakokrhat	3145	zalechtat
3080	zaječet	3113	zakoktat	3146	zaleknout
3081	zajektat	3114	zakoktávat	3147	zalepit
3082	zajet	3115	zakolísat	3148	zalesknout
3083	zajíkat	3116	zakončit	3149	záležet
3084	zajíknout	3117	zakončovat	3150	zalhat
3085	zajímat	3118	zakontrovat	3151	zalíbit
3086	zajiskřit	3119	zakopávat	3152	zalibovat
3087	zajistit	3120	zakopnout	3153	zalichotit
3088	zajít	3121	zakotvit	3154	zalistovat
3089	zajíždět	3122	zakoulet	3155	zalít
3090	zajódlovat	3123	zakousnout	3156	zalitovat
3091	zakabonit	3124	zakrákat	3157	zalkat
3092	zakalit	3125	zakrákorat	3158	zalomcovat
3093	zakamuflovat	3126	zakročit	3159	zalomit
3094	zakašlat	3127	zakroutit	3160	zalovit
3095	zakázat	3128	zakroužit	3161	založit
3096	zakazovat	3129	zakrýt	3162	zalykat
3097	zakdákat	3130	zakrývat	3163	zamáčknout
3098	zaklapnout	3131	zakřenit	3164	zamáchat
3099	zaklátit	3132	zakřičet	3165	zamaskovat

3166	zamávat	3199	zanechat	3232	zapojovat
3167	zamečet	3200	zaneprázdnit	3233	zápolit
3168	zamektat	3201	zanikat	3234	zapomenout
3169	zaměnit	3202	zanotovat	3235	zaposlouchat
3170	zaměřit	3203	zaopatřit	3236	zapotáčet
3171	zaměřovat	3204	zaopičit	3237	zapotit
3172	zamíchat	3205	zaostřit	3238	zapraskat
3173	zamífit	3206	zapadnout	3239	zaprorokovat
3174	zamítat	3207	zapálit	3240	zaprostit
3175	zamítnout	3208	zapalovat	3241	zaprotestovat
3176	zamknout	3209	zapamatovat	3242	zaprskat
3177	zamlaskat	3210	zápasit	3243	zapřádat
3178	zamlouvat	3211	zapátrat	3244	zapřát
3179	zamluvit	3212	zaperlit	3245	zapřemítat
3180	zamlžit	3213	zapět	3246	zapřemýšlet
3181	zamňoukat	3214	zapíchnout	3247	zapřísahat
3182	zamnout	3215	zapípat	3248	zapřísáhnout
3183	zamračit	3216	zapírat	3249	zapříst
3184	zamrazit	3217	zapískat	3250	zapřít
3185	zamrkat	3218	zapisovat	3251	zapsat
3186	zamrmlat	3219	zapištět	3252	zapudit
3187	zamručet	3220	zavitvořit	3253	zapůsobit
3188	zamrznout	3221	zaplakat	3254	zapyřit
3189	zamumlat	3222	zaplanout	3255	zaráčkovat
3190	zamyslet	3223	zaplašit	3256	zaradovat
3191	zamyslit	3224	zaplatit	3257	zarachotit
3192	zamýšlet	3225	zaplavit	3258	zarazit
3193	zamžikat	3226	zaplesat	3259	zardít
3194	zamžit	3227	zaplnit	3260	zareagovat
3195	zamžourat	3228	zapnout	3261	zarecitovat
3196	zanadávat	3229	započít	3262	zaregistrovat
3197	zaňafat	3230	zapochybovat	3263	zareptat
3198	zanaříkat	3231	zapojit	3264	zariskovat

3265	zarmoutit	3298	zaslechnout	3331	zašeptnout
3266	zarozumovat	3299	zasloužit	3332	zašermovat
3267	zaryčet	3300	zasluhovat	3333	zaševelit
3268	zarýt	3301	zaslzet	3334	zašilhat
3269	zaržát	3302	zasmát	3335	zašišlat
3270	zařadit	3303	zasměčovat	3336	zaškaredit
3271	zařehtat	3304	zasmušit	3337	zaškemrat
3272	zařeknout	3305	zasnít	3338	zašklebit
3273	zaříčet	3306	zaspát	3339	zašpítat
3274	zařídít	3307	zaspekulovat	3340	zašplouchat
3275	zaříkat	3308	zastat	3341	zaštěbetat
3276	zaříkávat	3309	zastávat	3342	zaštěkat
3277	zářit	3310	zastavit	3343	zaštěknout
3278	zaříznout	3311	zastavovat	3344	zaštkat
3279	zařizovat	3312	zasténat	3345	zašťourat
3280	zařvat	3313	zastihnout	3346	zašumět
3281	zasadit	3314	zastonat	3347	zašuškat
3282	zasáhnout	3315	zastoupit	3348	zašveholit
3283	zasahovat	3316	zastrašit	3349	zašvidrat
3284	zasakrovat	3317	zastrčit	3350	zašvitořit
3285	zasalutovat	3318	zastřelit	3351	zatahat
3286	zaseknout	3319	zastřít	3352	zatahnout
3287	zasignalizovat	3320	zastydět	3353	zatajit
3288	zasílat	3321	zasunout	3354	zatarasit
3289	zasípat	3322	zasupět	3355	zatéci
3290	zasípět	3323	zasvěcovat	3356	zatelefonovat
3291	zaskočit	3324	zasvětit	3357	zatěšit
3292	zaskřehotat	3325	zasvítit	3358	zatetelit
3293	zaskřípat	3326	zasyčet	3359	zatěžovat
3294	zaskřípět	3327	zasyknout	3360	zatknout
3295	zaskučet	3328	zasypávat	3361	zatlačit
3296	zaskuhrat	3329	zašeplat	3362	zatleskat
3297	zaslat	3330	zašeptat	3363	zatlouci

3364	zatmít	3397	závidět	3430	zazvonit
3365	zatnout	3398	zavinit	3431	zažadonit
3366	zatočit	3399	zavírat	3432	zažebrat
3367	zatopit	3400	zavířit	3433	zažehnout
3368	zatoužit	3401	zavládnout	3434	zažertovat
3369	zatroubit	3402	zavlnit	3435	zažít
3370	zatrýlkovat	3403	zavolat	3436	zažvatlat
3371	zatřást	3404	zavrčet	3437	zbaštit
3372	zatřepat	3405	zavrhnout	3438	zbavit
3373	zatřepetat	3406	zavrkat	3439	zblednout
3374	zatřepotat	3407	zavrnět	3440	zbořit
3375	zatřukat	3408	zavrtět	3441	zbrunátnět
3376	zatvářit	3409	zavřeštět	3442	zbrzdit
3377	zatvrdit	3410	zavřískat	3443	zbystřit
3378	zatykat	3411	zavřísknout	3444	zbýt
3379	zaučovat	3412	zavřít	3445	zbývat
3380	zaujmout	3413	zavtipkovat	3446	zčervenat
3381	zaúkolovat	3414	zavyčítat	3447	zdat
3382	zaúpět	3415	zavýsknout	3448	zdědit
3383	zaútočit	3416	zavýt	3449	zdeptat
3384	zauvažovat	3417	zavzdychat	3450	zděsit
3385	zavádět	3418	zavzlykat	3451	zdobit
3386	zaváhat	3419	zavzlyknout	3452	zdráhat
3387	zavalovat	3420	zavzpomínat	3453	zdravit
3388	zavanout	3421	zazářit	3454	zdrsnět
3389	zavát	3422	zazávidět	3455	zdrtit
3390	zavazovat	3423	zazívat	3456	zdržet
3391	zavelet	3424	zazmatkovat	3457	zdržovat
3392	zaveršovat	3425	zaznamenat	3458	zdůraznit
3393	zavěsit	3426	zaznít	3459	zdůrazňovat
3394	zavést	3427	zaznívat	3460	zdůvodnit
3395	zavětřit	3428	zazpívat	3461	zdůvodňovat
3396	zavibrovat	3429	zazubit	3462	zdvihat

3463	zdvihnout	3496	zklidnit	3529	zmizet
3464	zemřít	3497	zklidňovat	3530	zmlknout
3465	zeptat	3498	zkomponovat	3531	zmoci
3466	zesílit	3499	zkonstatovat	3532	zmocnit
3467	zesinat	3500	zkontrolovat	3533	zmrazit
3468	zesmutnět	3501	zkoprnět	3534	zmrtnět
3469	zezelenat	3502	zkoumat	3535	znachovět
3470	zflikovat	3503	zkoušet	3536	znamenat
3471	zformulovat	3504	zkrabatit	3537	znát
3472	zhasnout	3505	zkrátit	3538	znechucovat
3473	zhodnotit	3506	zkrotit	3539	znejistět
3474	zhoršovat	3507	zkrotnout	3540	znejistit
3475	zhořknout	3508	zkrotit	3541	zneklidnět
3476	zhotovit	3509	zkřivit	3542	zneklidnit
3477	zhoupnout	3510	zkřížit	3543	zneklidňovat
3478	zhroutit	3511	zkusit	3544	znepokojit
3479	zhrozit	3512	zlákat	3545	znepokojoovat
3480	zchladit	3513	zlehčit	3546	znervóznět
3481	zírat	3514	zlehčovat	3547	znervóznit
3482	získat	3515	zlepšit	3548	znervózňovat
3483	zívat	3516	zlobit	3549	zneuctít
3484	zívnout	3517	zlobívat	3550	zněžnět
3485	zjasnit	3518	zlomit	3551	zničit
3486	zjednat	3519	zmáčknout	3552	znít
3487	zjemnět	3520	zmařit	3553	zobrazovat
3488	zjemnit	3521	zmást	3554	zodpovědět
3489	zjevit	3522	změkčit	3555	zopakovat
3490	zjevovat	3523	změnit	3556	zorientovat
3491	zjihnout	3524	změřit	3557	zostražitět
3492	zjistit	3525	zmínit	3558	zostřít
3493	zjišťovat	3526	zmiňovat	3559	zoufat
3494	zkazit	3527	zmírnit	3560	zpacifikovat
3495	zklamat	3528	zmítat	3561	zpackat

3562	zpanikařit	3592	ztuhnout	3622	zvrhnout
3563	zpěčovat	3593	ztvrdnout	3623	zvučet
3564	zpívat	3594	zubit	3624	zvykat
3565	zpochybnit	3595	zúčastnit	3625	zvyknout
3566	zpotit	3596	zurčet	3626	zvýšit
3567	zpovídat	3597	zuřit	3627	zvyšovat
3568	zpozornět	3598	zuřivat	3628	žádat
3569	zpozorovat	3599	zůstat	3629	žadonit
3570	zpracovávat	3600	zúžit	3630	žalovat
3571	zprát	3601	zužovat	3631	žárlit
3572	zpražit	3602	zvadnout	3632	žasnout
3573	zpronevěřit	3603	zvat	3633	žbluňkat
3574	zprostit	3604	zvážit	3634	žbrblat
3575	zpřísnět	3605	zvážnět	3635	ždímat
3576	způsobit	3606	zvažovat	3636	žďuchnout
3577	zračit	3607	zvedat	3637	žebrat
3578	zradit	3608	zvědět	3638	žebronit
3579	zrazovat	3609	zvednout	3639	žehlit
3580	zrozpačitět	3610	zveřejňovat	3640	žehnat
3581	zrudnout	3611	zvěstovat	3641	žertovat
3582	zrušit	3612	zvídat	3642	žít
3583	zrychlit	3613	zviklat	3643	živit
3584	zřít	3614	zvítězit	3644	žnout
3585	ztenčit	3615	zvládnout	3645	žrát
3586	ztěžovat	3616	zvlhnout	3646	žulit
3587	ztišit	3617	zvlídnět	3647	žvanit
3588	ztlumit	3618	zvolat	3648	žvatlat
3589	ztrácet	3619	zvolit	3649	žvýkat
3590	ztratit	3620	zvonit		
3591	ztrestat	3621	zvrátit		



## Seznam všech sloves z uvozovacích vět v publicistice

### (SYN2010)

1	adresovat	31	bublat	61	diktovat
2	akceptovat	32	buráčet	62	dirigovat
3	analyzovat	33	burcovat	63	diskutovat
4	apelovat	34	bušit	64	distancovat
5	argumentovat	35	cedit	65	dít
6	aspirovat	36	ceknout	66	dívat
7	avizovat	37	cenit	67	divit
8	bagatelizovat	38	cítit	68	dmout
9	básnit	39	citovat	69	dobírat
10	bát	40	couvat	70	dočíst
11	bavit	41	culit	71	dočkat
12	bažít	42	častovat	72	dotat
13	bědovat	43	čekat	73	dodávat
14	běsnit	44	čelit	74	dodávat
15	běžet	45	čertit	75	dohadovat
16	bilancovat	46	čilít	76	docházet
17	bít	47	činit	77	dojet
18	blahořečit	48	číst	78	dojímat
19	blesknout	49	dát	79	dojít
20	blížit	50	dávat	80	dokázat
21	bloudit	51	dbát	81	dokládat
22	bojovat	52	dedukovat	82	dokončit
23	bouchnout	53	definovat	83	dokončovat
24	bouřit	54	deklamovat	84	dokreslit
25	bránit	55	deklarovat	85	dokreslovat
26	brát	56	děkovat	86	dokumentovat
27	brodit	57	dělat	87	doložit
28	brojit	58	dělit	88	domlít
29	bručet	59	demonstrovat	89	domlouvat
30	brzdit	60	děsit	90	domnívat

91	domýšlet	124	dozvědět	157	hláskovat
92	dopadat	125	dozvídat	158	hledat
93	doplnit	126	dožadovat	159	hledět
94	doplňovat	127	drtit	160	hlesnout
95	doporučit	128	držet	161	hloubat
96	doporučovat	129	dumat	162	hnát
97	doprovázet	130	dunět	163	hněvat
98	dopsat	131	durdit	164	hodit
99	dorazit	132	dusit	165	hodlat
100	dorážet	133	dušovat	166	hodnotit
101	dosáhnout	134	důvěřovat	167	holedbat
102	dostat	135	esemeskovat	168	horlit
103	dostávat	136	fabulovat	169	horovat
104	dostoupit	137	filozofovat	170	hořekovat
105	dostrašit	138	formulovat	171	hospitalizovat
106	dosvědčovat	139	foukat	172	hostit
107	dotázat	140	funět	173	houknout
108	dotazovat	141	generovat	174	hovořit
109	dotvářet	142	gestikulovat	175	hrát
110	dotýkat	143	glosovat	176	hrnout
111	doufat	144	gradovat	177	hromovat
112	dovalit	145	hádat	178	hrozit
113	dovážet	146	hájit	179	hřát
114	dovědět	147	halekat	180	hřímat
115	dovést	148	halit	181	hubovat
116	dovodit	149	hartusit	182	hučet
117	dovolávat	150	házet	183	hudrat
118	dovolit	151	hecovat	184	hudrovat
119	dovozovat	152	hekat	185	hulákat
120	dovyprávět	153	hladit	186	hýřit
121	dovysvětlovat	154	hlaholit	187	hysterčit
122	doznat	155	hlásat	188	chápat
123	doznávat	156	hlásit	189	charakterizovat

190	chechtat	223	kazit	256	krotit
191	chichotat	224	klanět	257	kroutit
192	chladit	225	klást	258	křenit
193	chlácholit	226	klepat	259	křičet
194	chlubit	227	klesat	260	křiknout
195	chmuřit	228	klesnout	261	kvantifikovat
196	chodit	229	kliknout	262	kvílet
197	chraptět	230	klít	263	kvitovat
198	chrčet	231	klonit	264	kývat
199	chrlit	232	klopit	265	kývnout
200	chválit	233	kochat	266	ladit
201	chvástat	234	koktat	267	lákat
202	chybět	235	kolabovat	268	lámat
203	chystat	236	kolovat	269	lamentovat
204	chytat	237	komentovat	270	laškovat
205	ilustrovat	238	komunikovat	271	lát
206	informovat	239	konat	272	láteřit
207	inspirovat	240	koncertovat	273	lebedit
208	instruovat	241	končit	274	leknout
209	interpretovat	242	konkretizovat	275	lepšit
210	ironizovat	243	konstatovat	276	letět
211	jásat	244	konsternovat	277	líbit
212	ječet	245	kontrolovat	278	libovat
213	jednat	246	kontrovat	279	líčit
214	jíst	247	konverzovat	280	lichotit
215	jmenovat	248	koordinovat	281	listovat
216	kabonit	249	korigovat	282	lítat
217	kalit	250	koukat	283	litovat
218	kalkulovat	251	kouknout	284	lobbovat
219	kárat	252	koumat	285	lomit
220	kasat	253	kout	286	loučit
221	kát	254	krčit	287	loudit
222	kázat	255	kritizovat	288	lovit

289	máchnout	322	nabádat	355	namířit
290	malovat	323	nabídnout	356	namítat
291	mávat	324	nabízet	357	namítnout
292	mávnout	325	nabýt	358	namlouvav
293	meditovat	326	načít	359	napadnout
294	meldovat	327	načmárat	360	napínat
295	měnit	328	načrtnout	361	napít
296	mentorovat	329	nadávat	362	naplánovat
297	měřit	330	nadechnout	363	napodobovat
298	mihnout	331	nadhazovat	364	napomínat
299	mínit	332	nadhodit	365	napovědět
300	mírnit	333	nadchnout	366	napovídat
301	mířit	334	nadiktovat	367	napráskat
302	mlasknout	335	nadsazovat	368	napsat
303	mlátit	336	nadýchnout	369	narážet
304	mlčet	337	nahazovat	370	narůst
305	mluvit	338	nahlásit	371	narůst
306	mlžit	339	nahlédnout	372	nařídít
307	mnout	340	nahmátnout	373	naříkat
308	modlit	341	nahradit	374	nařizovat
309	mračit	342	nahrát	375	nařknout
310	mrkat	343	nahrávat	376	nasadit
311	mrknout	344	nacházet	377	nashová
312	mrskat	345	nachytat	378	následovat
313	mrsknout	346	najít	379	nasměrovat
314	mručet	347	nakazit	380	nastínit
315	mrzet	348	nakouknout	381	nastiňovat
316	mudrovat	349	naladit	382	nastoupit
317	mumlat	350	nalákat	383	nastříkat
318	mýlit	351	naléhat	384	našeptávat
319	myslet	352	nalepit	385	naštvat
320	mýt	353	nalhávat	386	natahovat
321	mžourat	354	naložit	387	navádět

388	navázat	421	obracet	454	odkrýt
389	navazovat	422	obrat	455	odkrývat
390	navážit	423	obrátit	456	odlehčit
391	navnadit	424	obsahovat	457	odložit
392	navrhnout	425	obvinit	458	odmítat
393	navrhovat	426	ocenit	459	odmítnout
394	navštívit	427	oceňovat	460	odmlčet
395	naznačit	428	ocitnout	461	odnést
396	naznačovat	429	ocitovat	462	odpálkovat
397	nazvat	430	očekávat	463	odporovat
398	nechat	431	odbýt	464	odpouštět
399	nechávat	432	odbývat	465	odpovědět
400	nést	433	odcitovat	466	odpovídat
401	nořit	434	oddechnout	467	odpozorovat
402	notovat	435	oddychnout	468	odpustit
403	nutit	436	oddychovat	469	odrazit
404	obávat	437	odebírat	470	odrazovat
405	obdivovat	438	odejít	471	odrážet
406	obestřít	439	odepsat	472	odrecitovat
407	obhájit	440	odfouknout	473	odříkat
408	obhajovat	441	odfrknout	474	odříkávat
409	obhlížet	442	odhadnout	475	odsekávat
410	obchvat	443	odhadovat	476	odseknout
411	objasnit	444	odhalit	477	odskočit
412	objasňovat	445	odhalovat	478	odsoudit
413	objevit	446	odhánět	479	odstartovat
414	objevovat	447	odcházet	480	odstřelovat
415	objímat	448	odjet	481	odsunout
416	obklíčit	449	odjíždět	482	odsuzovat
417	obkreslit	450	odkašlat	483	odtajnit
418	obnovit	451	odkázat	484	odtajňovat
419	obořit	452	odkazovat	485	odtušit
420	obout	453	odklonit	486	odůvodnit

487	odůvodňovat	520	opouštět	553	otvírat
488	odvažovat	521	oprášit	554	označit
489	odvětit	522	opravit	555	oznámit
490	odvíjet	523	opravovat	556	oznamovat
491	odvolávat	524	opřít	557	ozřejmit
492	odvyprávět	525	optat	558	ozvat
493	odzbrojit	526	opustit	559	ozývat
494	odzvánět	527	organizovat	560	ožívat
495	ohlásit	528	orosit	561	oživit
496	ohlašovat	529	osladit	562	oživnout
497	ohlédnout	530	oslavovat	563	padat
498	ohlížet	531	oslovit	564	padnout
499	ohodnotit	532	oslovovat	565	pakovat
500	ohradit	533	osmělit	566	pamatovat
501	ohrazovat	534	osobovat	567	panikařit
502	ohrnovat	535	osočit	568	parafrázovat
503	ohýbat	536	osopit	569	parodovat
504	oklepat	537	ospravedlnit	570	pátrat
505	okomentovat	538	ospravedlňovat	571	perlit
506	okořenit	539	osvědčit	572	peskovat
507	okukovat	540	osvětlit	573	píchat
508	omezit	541	osvětlovat	574	pípnout
509	omlouvat	542	ošívat	575	pitvat
510	omluvit	543	otázat	576	plácet
511	omrknout	544	otevírat	577	plakat
512	opáčit	545	otevřít	578	plánovat
513	opájet	546	otisknout	579	platit
514	opakovat	547	otočit	580	plesat
515	opírat	548	otrávit	581	plést
516	oplácet	549	otřásat	582	pobavit
517	oplatit	550	otřást	583	pobídnout
518	opomenout	551	otřepat	584	pobízet
519	oponovat	552	otřít	585	pobrukovat

586	pocítit	619	pochválit	652	popíchnout
587	počítat	620	pochvalovat	653	popichovat
588	podat	621	pochybovat	654	popírat
589	podávat	622	pojmenovat	655	popisovat
590	podcenit	623	pokárat	656	poplašit
591	podceňovat	624	pokládat	657	popohánět
592	poděkovat	625	poklepat	658	poprat
593	podělit	626	pokoušet	659	poprosit
594	podepsat	627	pokračovat	660	popřát
595	podívat	628	pokrčit	661	popřít
596	podivit	629	pokřikovat	662	popsat
597	podivovat	630	pokusit	663	poradit
598	podléhat	631	pokynout	664	porovnat
599	podmínit	632	pokývat	665	porovnávat
600	podniknout	633	pokývnout	666	pořádat
601	podotknout	634	pokyvovat	667	posílat
602	podotýkat	635	polemizovat	668	poskytnout
603	podporovat	636	poletovat	669	poslat
604	podpořit	637	polít	670	posmívat
605	podrbat	638	položit	671	posmutnět
606	podržet	639	polykat	672	posoudit
607	podstoupit	640	pomáhat	673	postavit
608	podtrhnout	641	poměřovat	674	postesknout
609	podtrhovat	642	pomlaskávat	675	postěžovat
610	podupávat	643	pomoci	676	postřehnout
611	pohladit	644	pomrkávat	677	posvětit
612	pohlédnout	645	pomyslet	678	pošeptat
613	pohoršovat	646	ponechat	679	pošklebovat
614	pohrozit	647	poodhalit	680	potěšit
615	pohybovat	648	poodhalovat	681	potlačit
616	pochechtávat	649	poodkrývat	682	potvrdit
617	pochlubit	650	pookřát	683	potvrzovat
618	pochopit	651	poopravovat	684	poučit

685	poučovat	718	praštit	751	propukat
686	poukázat	719	prát	752	prorokovat
687	poukazovat	720	pravit	753	prosadit
688	pousmát	721	prezentovat	754	prosazovat
689	pouštět	722	prchat	755	prosit
690	použít	723	proběhnout	756	protáhnout
691	považovat	724	probírat	757	protahovat
692	povědět	725	procedit	758	protestovat
693	pověsit	726	prognózovat	759	protiřečit
694	povídat	727	prohazovat	760	protivit
695	povšimnout	728	prohlásit	761	protlačit
696	povytáhnout	729	prohlašovat	762	protočit
697	povzbudit	730	prohlížet	763	provázet
698	povzbuzovat	731	prohodit	764	prověřovat
699	povzdechnout	732	prohrábnout	765	provést
700	povzdychnout	733	procházet	766	provokovat
701	pozastavit	734	projevovat	767	provolat
702	pozastavovat	735	prokázat	768	provolávat
703	pozdravit	736	proklamovat	769	prozpěvovat
704	pozdravovat	737	prolamovat	770	prozradit
705	poznačit	738	prolétnout	771	prozrazovat
706	poznamenat	739	prolomit	772	přát
707	poznamenávat	740	proměňovat	773	přecedit
708	poznat	741	promítat	774	přeceňovat
709	poznávat	742	promlouvat	775	přečíst
710	pozorovat	743	promluvit	776	předbíhat
711	pozvat	744	promnout	777	předcítat
712	pozvednout	745	pronášet	778	předesílat
713	požádat	746	pronést	779	předeslat
714	požadovat	747	propadat	780	předestírat
715	pracovat	748	propadnout	781	předestřít
716	pranýřovat	749	propagovat	782	předhánět
717	prásknout	750	propočítávat	783	předcházet



784	předjímat	817	přesvědčit	850	připravit
785	předkládat	818	přesvědčovat	851	připravovat
786	předložit	819	přetvářet	852	připustit
787	přednést	820	převést	853	přirovnat
788	předpokládat	821	převrátit	854	přirovnávat
789	předpovědět	822	přežít	855	přisadit
790	předpovídat	823	přiblížit	856	přisahat
791	předsevzít	824	přibližovat	857	přisazovat
792	představit	825	přičítat	858	přisednout
793	představovat	826	přidat	859	přislíbit
794	předstírat	827	přidávat	860	přispěchat
795	předvádět	828	přidělovat	861	přispět
796	předvést	829	přihlásit	862	přispívat
797	předvídat	830	přicházet	863	příst
798	přehánět	831	přijímat	864	přistoupit
799	přehlušit	832	přijít	865	přisvědčit
800	přehodit	833	přijmout	866	přisvědčovat
801	přehrát	834	přikazovat	867	přítakat
802	přejít	835	přikládat	868	přítakávat
803	překládat	836	přikrašlovat	869	přivést
804	překřičet	837	přikývnout	870	přivítat
805	překřikovat	838	přikyvovat	871	přiznat
806	překvapit	839	přilézt	872	přiznávat
807	překvapovat	840	přiložit	873	přizvukovat
808	přeladit	841	přimhuřovat	874	psát
809	přemítat	842	přinášet	875	ptát
810	přemlouvav	843	přinést	876	působit
811	přemluvit	844	připlést	877	pustit
812	přemýšlet	845	připojit	878	pyat
813	přenechat	846	připojovat	879	pýřit
814	přepočítávat	847	připomenout	880	pyšnit
815	přerušit	848	připomínat	881	radit
816	přestávat	849	připouštět	882	radovat

883	rajtovat	916	rozhovořit	949	rozvinout
884	reagovat	917	rozchechtat	950	rozvyprávět
885	redukovat	918	rozjet	951	rozzářit
886	referovat	919	rozjímat	952	rozzlobit
887	rekapitulovat	920	rozkázat	953	růst
888	relativizovat	921	rozkazovat	954	rvát
889	respektovat	922	rozklíčovat	955	rýmovat
890	resumovat	923	rozkrývat	956	rýpnout
891	rmoutit	924	rozkřiknout	957	rýsovat
892	rodit	925	rozléhat	958	rýt
893	rozběhnout	926	rozlítit	959	řadit
894	rozbrečet	927	rozloučit	960	řečnit
895	rozčilit	928	rozohnit	961	řehout
896	rozčílit	929	rozohňovat	962	řehtat
897	rozčilovat	930	rozpakovat	963	řešit
898	rozčísnout	931	rozplakat	964	řící
899	rozdávat	932	rozplétat	965	říhat
900	rozebírat	933	rozplývat	966	říhnout
901	rozebrat	934	rozpočet	967	říkat
902	rozesílat	935	rozpovídat	968	říkávat
903	rozesmát	936	rozprávět	969	říznout
904	rozeštkat	937	rozproudit	970	řvát
905	rozeznít	938	rozpřahovat	971	sahat
906	rozhazovat	939	rozptýlit	972	sápat
907	rozhlašovat	940	roztáhnout	973	sázet
908	rozhlédnout	941	roztrpčit	974	sbírat
909	rozhlížet	942	rozumět	975	sdělit
910	rozhodit	943	rozumovat	976	sdělovat
911	rozhodnout	944	rozvádět	977	sebrat
912	rozhodovat	945	rozvášnit	978	sečíst
913	rozhorlit	946	rozvažovat	979	sedat
914	rozhořčit	947	rozvést	980	sedět
915	rozhořčovat	948	rozvíjet	981	sehnat

982	sehrát	1015	slevovat	1048	spočítat
983	sejmout	1016	slíbit	1049	spojit
984	seknout	1017	slibovat	1050	spojovat
985	selhat	1018	složit	1051	spoléhat
986	sepnout	1019	slýchat	1052	spolehnout
987	sestavit	1020	slýchávat	1053	spolknout
988	sešit	1021	slyšet	1054	sprásknout
989	seznámit	1022	smát	1055	spřádat
990	seznamovat	1023	smeknout	1056	srkat
991	shánět	1024	smést	1057	srovnat
992	shodnout	1025	smět	1058	srovnávat
993	shodovat	1026	smířit	1059	srozumět
994	shrnout	1027	smiřovat	1060	sršet
995	shrnovat	1028	smutnit	1061	stačit
996	schovat	1029	snažit	1062	stanout
997	schválit	1030	snést	1063	stanovit
998	schystat	1031	snídat	1064	stanovovat
999	signalizovat	1032	sníst	1065	stávat
1000	sípat	1033	snít	1066	stavit
1001	skákat	1034	snižovat	1067	stěžovat
1002	skandovat	1035	sondovat	1068	stihnout
1003	skládat	1036	sopit	1069	stočit
1004	sklánět	1037	soudit	1070	strachovat
1005	sklonit	1038	souhlasit	1071	strašit
1006	sklopit	1039	soukat	1072	strávit
1007	sklouznout	1040	soustředit	1073	strefit
1008	skončit	1041	spadnout	1074	stresovat
1009	skoupit	1042	spát	1075	strpět
1010	skrýt	1043	specifikovat	1076	střelit
1011	skrývat	1044	spěchat	1077	střídat
1012	skřípat	1045	spekulovat	1078	střílet
1013	skuhrat	1046	spílat	1079	stvrdit
1014	slevit	1047	spočíst	1080	stvrzovat

1081	stydět	1114	šuškat	1147	trvat
1082	stýskat	1115	švitořit	1148	třást
1083	sumarizovat	1116	tahat	1149	tušit
1084	sundat	1117	tajit	1150	tužit
1085	supět	1118	tápat	1151	tvářit
1086	sužovat	1119	tázat	1152	tvrdit
1087	svědčit	1120	téci	1153	ubezpečit
1088	svěřit	1121	telefonovat	1154	ubezpečovat
1089	svěřovat	1122	tepat	1155	ubodat
1090	svítit	1123	testovat	1156	ubrat
1091	svolit	1124	těšit	1157	ucedit
1092	svolovat	1125	tetelit	1158	uculit
1093	svraštit	1126	textovat	1159	uculovat
1094	syčet	1127	tipnout	1160	učinit
1095	syknout	1128	tipovat	1161	udávat
1096	sypat	1129	tišit	1162	udělit
1097	šátrat	1130	tížit	1163	udeřit
1098	šeptat	1131	tlačit	1164	udílet
1099	šetřit	1132	tleskat	1165	udivit
1100	šílet	1133	tlumit	1166	udivovat
1101	šířit	1134	tlumočit	1167	udržet
1102	šít	1135	tokat	1168	uhodit
1103	šklebit	1136	toužit	1169	uhýbat
1104	školit	1137	trápit	1170	ucházet
1105	škrtnout	1138	trénovat	1171	uchichnout
1106	šokovat	1139	trhnout	1172	uchvátit
1107	špitat	1140	triumfovat	1173	uchýlit
1108	špitnout	1141	troufat	1174	ujasnit
1109	šprýmovat	1142	troufnout	1175	ujímat
1110	štěknout	1143	trousit	1176	ujistit
1111	štítit	1144	truchlit	1177	ujišťovat
1112	štkát	1145	trumfovat	1178	ujmout
1113	štvát	1146	trunkát	1179	ukázat

1180	ukazovat	1213	ustoupit	1246	vábit
1181	uklánět	1214	ustupovat	1247	vadit
1182	uklidnit	1215	usuzovat	1248	váhat
1183	uklidňovat	1216	ušklíbat	1249	varovat
1184	uklouznout	1217	ušklíbnout	1250	vědět
1185	ukončit	1218	utéci	1251	velebit
1186	ukončovat	1219	utěšit	1252	velet
1187	ulevit	1220	utěšovat	1253	věnovat
1188	ulevovat	1221	utíkat	1254	veršovat
1189	umět	1222	utišit	1255	věřit
1190	umínit	1223	utišovat	1256	vést
1191	umocnit	1224	utkvět	1257	věštit
1192	unavovat	1225	utnout	1258	vidět
1193	upamatovat	1226	útočit	1259	vinout
1194	uplatnit	1227	utrousit	1260	vítat
1195	uplatňovat	1228	utvrdit	1261	vkládat
1196	upozornit	1229	uvádět	1262	vlčková
1197	upozorňovat	1230	uvažovat	1263	vlézt
1198	upřesnit	1231	uvědomit	1264	vložit
1199	upřesňovat	1232	uvědomovat	1265	vmést
1200	urazit	1233	uvelebit	1266	vmísit
1201	určit	1234	uvěřit	1267	vnímat
1202	usadit	1235	uvést	1268	vnucovat
1203	uslyšet	1236	uvést	1269	vnutit
1204	usmát	1237	uvítat	1270	volat
1205	usměřovat	1238	uvolnit	1271	volit
1206	usmívat	1239	uzavírat	1272	vracet
1207	usnést	1240	uzavřít	1273	vrátit
1208	usnout	1241	uznat	1274	vrážet
1209	usoudit	1242	uznávat	1275	vrčet
1210	uspokojit	1243	užasnout	1276	vrhnout
1211	uspořádat	1244	užít	1277	vrcholit
1212	usrknout	1245	užívat	1278	vrtat

1279	vrtět	1312	vyhlašovat	1345	vykřiknout
1280	vsadit	1313	vyhlížet	1346	vykřikovat
1281	vstoupit	1314	vyhnout	1347	vylepšit
1282	vstřebávat	1315	vyhodnotit	1348	vylévat
1283	vstupovat	1316	vyhradit	1349	vylézt
1284	vsugerovávat	1317	vyhrát	1350	vylíčit
1285	všímat	1318	vyhrknout	1351	vyloučit
1286	všimnout	1319	vyhrožovat	1352	vyložit
1287	vtipkovat	1320	vyhubovat	1353	vylučovat
1288	vtloukat	1321	vyhýbat	1354	vymezit
1289	vybafnout	1322	vycházet	1355	vymínit
1290	vybavit	1323	vychloubat	1356	vymlouvat
1291	vybavovat	1324	vychrlit	1357	vymyslet
1292	vybídnout	1325	vychutnat	1358	vynadat
1293	vybíhat	1326	vychutnávat	1359	vynadívát
1294	vybíjet	1327	vychvalovat	1360	vynachválit
1295	vybírat	1328	vyjádřit	1361	vyndavat
1296	vybízet	1329	vyjadřovat	1362	vynést
1297	vybrat	1330	vyjasnit	1363	vynutit
1298	vybuchnout	1331	vyjet	1364	vypadnout
1299	vycítit	1332	vyjevit	1365	vypálit
1300	vyčinit	1333	vyjít	1366	vypíchnout
1301	vyčíslit	1334	vyjmenovat	1367	vypísknout
1302	vyčíslovat	1335	vyjmenovávat	1368	vyplývat
1303	vyčíst	1336	vykázat	1369	vypočíst
1304	vyčítat	1337	vykládat	1370	vypočítat
1305	vydat	1338	vyklouznout	1371	vypočítávat
1306	vydedukovat	1339	vykopávat	1372	vypovědět
1307	vydechnout	1340	vykouknout	1373	vypovídat
1308	vyděsit	1341	vykreslit	1374	vypozorovat
1309	vyhánět	1342	vykreslovat	1375	vyprávět
1310	vyhecovat	1343	vykroutit	1376	vypravit
1311	vyhlásit	1344	vykrucovat	1377	vypravovat

1378	vyprostit	1411	vysypat	1444	vzdát
1379	vyprovázet	1412	vytáhnout	1445	vzdávat
1380	vyprovodit	1413	vytahovat	1446	vzdělávat
1381	vyprsknout	1414	vytančit	1447	vzdychat
1382	vyptávat	1415	vytknout	1448	vzdychnout
1383	vypůjčit	1416	vytleskávat	1449	vzhlížet
1384	vyrazit	1417	vytopit	1450	vzít
1385	vyrovnávat	1418	vytřeštit	1451	vzkázat
1386	vyrukovat	1419	vyťukat	1452	vzkazovat
1387	vyřešit	1420	vytyčit	1453	vzlykat
1388	vyřídít	1421	vytýčit	1454	vznášet
1389	vyřizovat	1422	vytýkat	1455	vznést
1390	vyřknout	1423	využívat	1456	vzpamatovávat
1391	vyřvávat	1424	vyvalit	1457	vzpomenout
1392	vysekávat	1425	vyvarovat	1458	vzpomínat
1393	vyseknout	1426	vyvolat	1459	vztahovat
1394	vyslat	1427	vyvolávat	1460	vztekat
1395	vysledovat	1428	vyvracet	1461	vžít
1396	vyslechnout	1429	vyvrátit	1462	vžívat
1397	vyslovit	1430	vyzdvihnout	1463	zabouchnout
1398	vyslovovat	1431	vyzdvihovat	1464	zabouřit
1399	vyslýchat	1432	vyznat	1465	zabrousit
1400	vysmívat	1433	vyznávat	1466	zabručet
1401	vysnít	1434	vyznívat	1467	zaburácet
1402	vysoukat	1435	vyzpovídat	1468	zabývat
1403	vystihnout	1436	vyzradit	1469	začervenat
1404	vystihovat	1437	vyzrazovat	1470	začínat
1405	vystoupit	1438	vyzvat	1471	začít
1406	vystrkovat	1439	vyzvedávat	1472	zadeklamovat
1407	vystřelovat	1440	vyzvednout	1473	zadívat
1408	vysvětit	1441	vyzvídat	1474	zadoufat
1409	vysvětlit	1442	vyzývat	1475	zahájit
1410	vysvětlovat	1443	vyžádat	1476	zahajovat

1477	zahalekat	1510	zakončovat	1543	zapochybovat
1478	zahalovat	1511	zakritizovat	1544	zapojit
1479	zahánět	1512	zakroutit	1545	zapomenout
1480	zahlaholit	1513	zakrývat	1546	zapomínat
1481	zahlásit	1514	zakřenit	1547	zapózovat
1482	zahlazovat	1515	zakřičet	1548	zaprognózovat
1483	zahlcovat	1516	zaktivovat	1549	zaprookolovat
1484	zahledět	1517	zaleknout	1550	zapřádat
1485	zahloubat	1518	zalichotit	1551	zapřemýšlet
1486	zahořet	1519	zalistovat	1552	zapřisahat
1487	zahout	1520	zalitovat	1553	zapřisáhnout
1488	zahradit	1521	zalomit	1554	zapřít
1489	zahrát	1522	zalovit	1555	zapsat
1490	zahrozit	1523	zaměřit	1556	zaradovat
1491	zahřímat	1524	zamířit	1557	zarazit
1492	zahuhlat	1525	zamítnout	1558	zareagovat
1493	zachmuřit	1526	zamlouvat	1559	zaregistrovat
1494	zachovat	1527	zamluvit	1560	zareptat
1495	zachovávat	1528	zamračit	1561	zaručit
1496	zachránit	1529	zamrkat	1562	zaručovat
1497	zachraňovat	1530	zamručet	1563	zařadit
1498	zachvátit	1531	zamumlat	1564	zařazovat
1499	zachytit	1532	zamyslet	1565	zářit
1500	zajásat	1533	zamyslit	1566	zařvat
1501	zaječet	1534	zamýšlet	1567	zasáhnout
1502	zajímat	1535	zanadávat	1568	zaskočit
1503	zajiskřit	1536	zanalyzovat	1569	zaslat
1504	zajistit	1537	zanaříkat	1570	zaslechnout
1505	zakabonit	1538	zapalovat	1571	zasloužit
1506	zaklapnout	1539	zapírat	1572	zasmát
1507	zaklínat	1540	zapisovat	1573	zasnit
1508	zakoktat	1541	zaplatit	1574	zastat
1509	zakončit	1542	zaplesat	1575	zastávat



1576	zastavit	1609	zaznamenat	1642	zkonstatovat
1577	zastavovat	1610	zazníť	1643	zkoumat
1578	zastírat	1611	zaznívat	1644	zkoušet
1579	zastrašit	1612	zazubit	1645	zkrášlit
1580	zasvěcovat	1613	zažertovat	1646	zkritizovat
1581	zasyčet	1614	zažít	1647	zkusit
1582	zašeptat	1615	zažívat	1648	zlehčit
1583	zašklebit	1616	zbilancovat	1649	zlehčovat
1584	zašprýmovat	1617	zdat	1650	zlikvidovat
1585	zatéci	1618	zděsit	1651	zlobit
1586	zatelefonovat	1619	zdráhat	1652	zmapovat
1587	zatlít	1620	zdravit	1653	zmást
1588	zatracovat	1621	zdravívat	1654	změkčovat
1589	zatrubit	1622	zdržet	1655	změnit
1590	zatvářit	1623	zdržovat	1656	změřit
1591	zaujmout	1624	zdůraznit	1657	zmínit
1592	zaúpět	1625	zdůrazňovat	1658	zmiňovat
1593	zaútočit	1626	zdůvodnit	1659	zmírnit
1594	zauvažovat	1627	zdůvodňovat	1660	zmoci
1595	zaváhat	1628	zdvihat	1661	znamenat
1596	zavázat	1629	zdvíhat	1662	známkovat
1597	zavelet	1630	zdvihnout	1663	znát
1598	zavést	1631	zemřít	1664	znejistět
1599	zavěštit	1632	zeptat	1665	znít
1600	zavírat	1633	zhlédnout	1666	zobecnit
1601	zavolat	1634	zhodnotit	1667	zobecňovat
1602	zavrčet	1635	zhrozit	1668	zodpovídat
1603	zavrhovat	1636	zchladit	1669	zopakovat
1604	završit	1637	získat	1670	zoufat
1605	zavrtět	1638	zjednodušovat	1671	zpívat
1606	zavřít	1639	zjistit	1672	zpochybnit
1607	zavtipkovat	1640	zjišťovat	1673	zpomalit
1608	zavzpomínat	1641	zklamat	1674	zprovídat

1675	zpracovávat	1690	zuřit	1705	zvyknout
1676	zpražit	1691	zůstat	1706	zvýšit
1677	zprostředkovat	1692	zůstávat	1707	zvyšovat
1678	zprostředkovávat	1693	zvat	1708	zývat
1679	zpustit	1694	zvážnět	1709	žadat
1680	zpytovat	1695	zvažovat	1710	žadonit
1681	zračit	1696	zvedat	1711	žalovat
1682	zrazovat	1697	zvednout	1712	žasnout
1683	zrekapitulovat	1698	zveličovat	1713	žbrblat
1684	zrůst	1699	zveřejnit	1714	žehrat
1685	zříkat	1700	zvěstovat	1715	žertovat
1686	ztlumit	1701	zvětšit	1716	žít
1687	ztrácet	1702	zviklat	1717	živit
1688	zubit	1703	zvolat	1718	žmoulat
1689	zúčastnit	1704	zvolit	1719	žonglovat

## Seznam sloves v jednoslovných uvozovacích větách

### (SYN2010)

apelovat	dít	halekat	ječť
argumentovat	dodat	hartusit	jektat
avizovat	dodávat	hekat	jíst
básnit	dokládat	heknout	jmenovat
bědovat	dokončít	hlaholit	kalkulovat
běsnit	dokončovat	hlásat	kapitulovat
bilancovat	doložit	hlásit	kázat
blábolit	doplnit	hlesnout	kejvnout
blbnout	doplňovat	hodit	klít
blekotat	doporučít	hodnotit	klokotat
bouřit	doporučovat	horlit	kňourat
brebentit	dopověděť	hořekovat	kňučet
brečť	dorážet	houknout	koktat
breptat	dořeknout	hrozit	komentovat
broukat	dotírat	hřímat	končít
brouknout	doufat	hřmít	konstatovat
bručť	dovozovat	hubovat	kontrovat
brumlat	dovysvětlovat	hučť	krákorat
bulit	doznat	hudrovat	kritizovat
buráčet	doznávat	huhlat	křičť
burcovat	drmolit	hulákat	křiknout
bzučť	dumat	hvízdnout	kuckat
cítit	existovat	chápat	kvákat
citovat	filozofovat	chodit	kverulovat
couvnot	fňukat	chraptět	kviknout
cukrovat	frekvence	chrčť	kvílet
cvrlikat	frknout	chroptět	kvitovat
číst	funět	chtít	kývnout
deklarovat	gestikulovat	chválit	lamentovat
děkovat	hádat	informovat	laškovat
diktovat	halasit	jásat	láteřit

lemma	namítnout	odjet	počítat
lhát	napínat	odmítat	poděkovat
líčit	naplánovat	odmítnout	podotknout
litovat	napovědět	odmlouvat	podotýkat
lobbovat	napovídat	odporovat	podtrhnout
loudit	napsat	odpovědět	podtrhovat
lusknout	narodit	odpovídat	pohrozit
mektat	nařídít	odříkávat	pochopit
mentorovat	naříkat	odseknout	pochválit
mínit	nařizovat	odsouhlasit	pochybovat
mlaskat	naslouchat	odtušit	pokračovat
mlasknout	nastínit	odůvodnit	pokřikovat
mlčet	navázat	odůvodňovat	pokynout
mluvit	navigovat	odvětit	pokývat
mlžit	navrhnout	ohlásit	pokývnout
moci	navrhovat	ohlašovat	pokyvovat
mrknout	naznačit	opáčit	polknout
mručet	naznačovat	opakovat	pomáhat
mudrovat	objasnit	oponovat	pomyslet
munlat	objednávat	otevřít	popichovat
mžiknout	ocenit	oznámit	popírat
nabádat	oceňovat	oznamovat	popisovat
nabídnout	ocitovat	ožít	popotáhnout
nabízet	očekávat	panikařit	popotahovat
nadávat	odbočit	papouškovat	poprosit
nadhodit	oddechovat	parodovat	popřít
nadskakovat	odejít	pět	popsat
ňafnout	odepisovat	pípnout	poradit
nahlásit	odepsat	písknout	poroučet
nakázat	odfrknout	pištět	porovnat
nakazovat	odhadnout	plácát	porovnávat
nakouknout	odhadovat	plakat	poručit
naléhat	odhalit	plánovat	poslechnout
namítat	odcházet	pobízet	poslouchat

posmrknout	prozrazovat	připustit	říkávat
postupovat	prskat	přirovnávat	řvát
pošeptat	prsknout	přisadit	sdělit
potvrdit	přečíst	přisahat	sdělovat
potvrzovat	předeslat	přislíbit	shrnout
poučovat	přednášet	příst	shrnovat
poukázat	předpokládat	přisvědčit	sípat
poukazovat	předpovědět	přisvědčovat	sípět
povědět	předpovídat	přítakat	skandovat
povídat	představovat	přítakávat	skončit
povolit	předstírat	přiznat	skrývat
povykovat	překládat	přiznávat	skřehotat
povzdechnout	překvapit	přizvukovat	skučet
povzdychnout	přeložit	psát	slíbit
pozdravit	přemítat	radit	slibovat
poznámenat	přemlouvat	radovat	slyšet
poznámenávat	přemýšlet	reagovat	smlouvat
pozpěvovat	přerušovat	referovat	smutnit
požádat	přeslabikovat	rekapitulovat	soptit
požadovat	přesvědčovat	reptat	soudit
pravít	přiblížit	rozhlášovat	souhlasit
procedit	přibližovat	rozhodnout	spekulovat
prohlásit	přidat	rozhodovat	spočítat
prohlašovat	přijet	rozjímat	spustit
prohodit	přijít	rozkázat	srovnat
prominout	přikázat	rozkazovat	srovnávat
promluvit	přikazovat	rozluštit	sténat
pronést	přikývnout	rozumět	strašit
prorokovat	přikyvovat	rozvažovat	strnout
prosit	připíjet	ryčet	stvrzovat
protáhnout	připojit	rýpat	supět
protestovat	připomenout	řící	svěřit
provokovat	připomínat	řičet	svolit
prozradit	připouštět	říkat	svolovat

syčet	ujistit	věštit	vyjmenovávat
sýčkovat	ujišťovat	vidět	vykládat
syknout	ukázat	volat	vyklopit
šeptat	ukazovat	vpadnout	vykótkat
šeptnout	uklidňovat	vrčet	vykreslovat
šetřit	úpět	vrkat	vykřiknout
šišlat	upozornit	vrnět	vykřikovat
škemrat	upozorňovat	vřeštět	vykviknout
škytnout	upřesnit	vřískat	vyličít
šokovat	upřesňovat	vřísknout	vylítnout
špičkovat	určit	vstát	vyloučít
špitat	urýt	vstoupit	vyložit
špitnout	useknout	vtipkovat	vypadat
štěkat	uslyšet	vybafnout	vypadnout
štěknout	usmívat	vybídnout	vypálit
štkát	usoudit	vyblekotat	vypíchnout
švitořit	uspokojovat	vybuchnout	vypísknout
tajit	ustoupit	vycítit	vyplesknout
tápat	ustrnout	vyčítat	vypočíst
telegrafovat	usuzovat	vydechnout	vypočítat
tipovat	utrousit	vydržet	vypočítávat
triumfovat	uvádět	vydychnout	vypovědět
truchlit	uvážít	vyheknout	vypovídat
ťukat	uvažovat	vyhlásit	vypozorovat
tušit	uvést	vyhlašovat	vyprávět
tvrdit	uzavírat	vyhrát	vypravovat
tvrdívat	uzavřít	vyhrknout	vyprsknout
ubezpečit	uznat	vyhrožovat	vyrazit
ubezpečovat	uznávat	vychrlit	vyřizovat
ubrat	užasnout	vyjádřit	vyřvávat
ucedit	váhat	vyjeknout	vyskočit
udělat	varovat	vyjet	vystoupit
uhnout	vědět	vyjímat	vysvětit
uhodnout	věřit	vyjmenovat	vysvětlit

vysvětlovat	zacvrlikat	zaječet	zamžourat
vyštěknout	začichat	zajektat	zanadávat
vyťukat	začínat	zajódlovat	zanalyzovat
vyvolávat	začít	zakašlat	zanaříkat
vyvrísknout	zadoufat	zakdákat	zanotovat
vyzdvihnout	zadrmolit	zakličkovat	zaperlit
vyzdvihovat	zadunět	zaklínat	zapírat
vyzvat	zadupat	zaklít	zapištět
vyzvídat	zadýmat	zakníkat	zapochybovat
vyzývat	zafilozofovat	zakňourat	zaprostit
vyžadovat	zafňukat	zakňučet	zaprotestovat
vzdechnout	zafřkat	zakoktat	zaprskat
vzdychat	zafunět	zakolísat	zapřemýšlet
vzdychnout	zahalásit	zakončit	zareagovat
vzhlédnout	zahalekat	zakončovat	zarecitovat
vzkázat	zahartusit	zakrákat	zareptat
vzkazovat	zahlaholit	zakrákorat	zaříčet
vzkřiknout	zahořekovat	zakřičet	zářit
vzlykat	zahromovat	zakuňkat	zařvat
vzlyknout	zahrozit	zakvičet	zasalutovat
vzplanout	zahřímat	zakvílet	zasípat
vzpomenout	zahřmít	zamentovat	zasípět
vzpomínat	zahučet	zalaškovat	zaskřehotat
zabědovat	zahuhlat	zalhat	zaskřípat
zablekotat	zahuhňat	zalistovat	zaskučet
zabouřit	zahulákat	zalitovat	zaskuhrat
zabrblat	zahýkat	zamávat	zaslechnout
zabručet	zachraplat	zamektat	zasténat
zabrumlat	zachraptět	zamítat	zastírat
zabublat	zachrčet	zamítnout	zasupět
zabučet	zachrchlat	zamňoukat	zasyčet
zaburáčet	zachroptět	zamrkat	zasyknout
zacitovat	zaimprovizovat	zamručet	zašeptat
zacukrovat	zajásat	zamumlat	zaševelit

zaškemrat	zdůrazňovat	žebřit
zaštkat	zdůvodnit	žertovat
zašveholit	zdůvodňovat	
zašvitořit	zemřít	
zatleskat	zhodnotit	
zaúpět	zírat	
zaútočit	zívnout	
zauvažovat	zjistit	
zaváhat	zjišťovat	
zavelet	zklamat	
zavěsit	zkonstatovat	
zavírat	zkrotnout	
zavolat	zlehčovat	
zavrčet	zmínit	
zavrkat	zmlknout	
zavrnět	znamenat	
zavřeštět	znejistět	
zavřískat	znít	
zavřísknout	zopakovat	
zavtipkovat	zpívat	
zavyčítat	zpozornět	
zavýsknout	zrozpačitět	
zavýt	zrudnout	
zavzdychat	zuřit	
zavzlykat	zůstat	
zavzlyknout	zvážnět	
zavzpomínat	zvažovat	
zazívat	zvlídnět	
zazní	zvolat	
zaznívat	žádat	
zazpívat	žadonit	
zažadonit	žalovat	
zažertovat	žasnout	
zdůraznit	žebřit	



